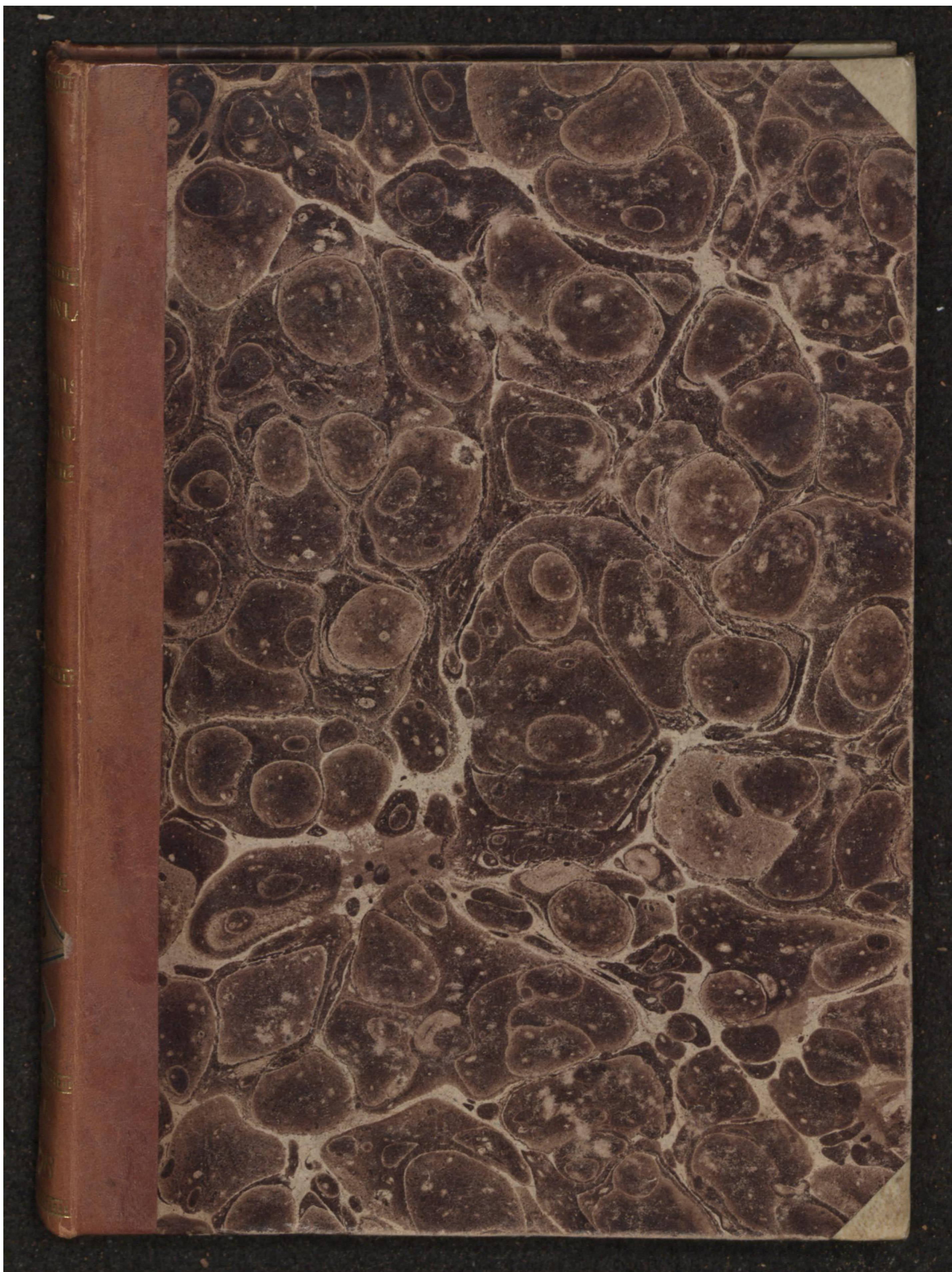
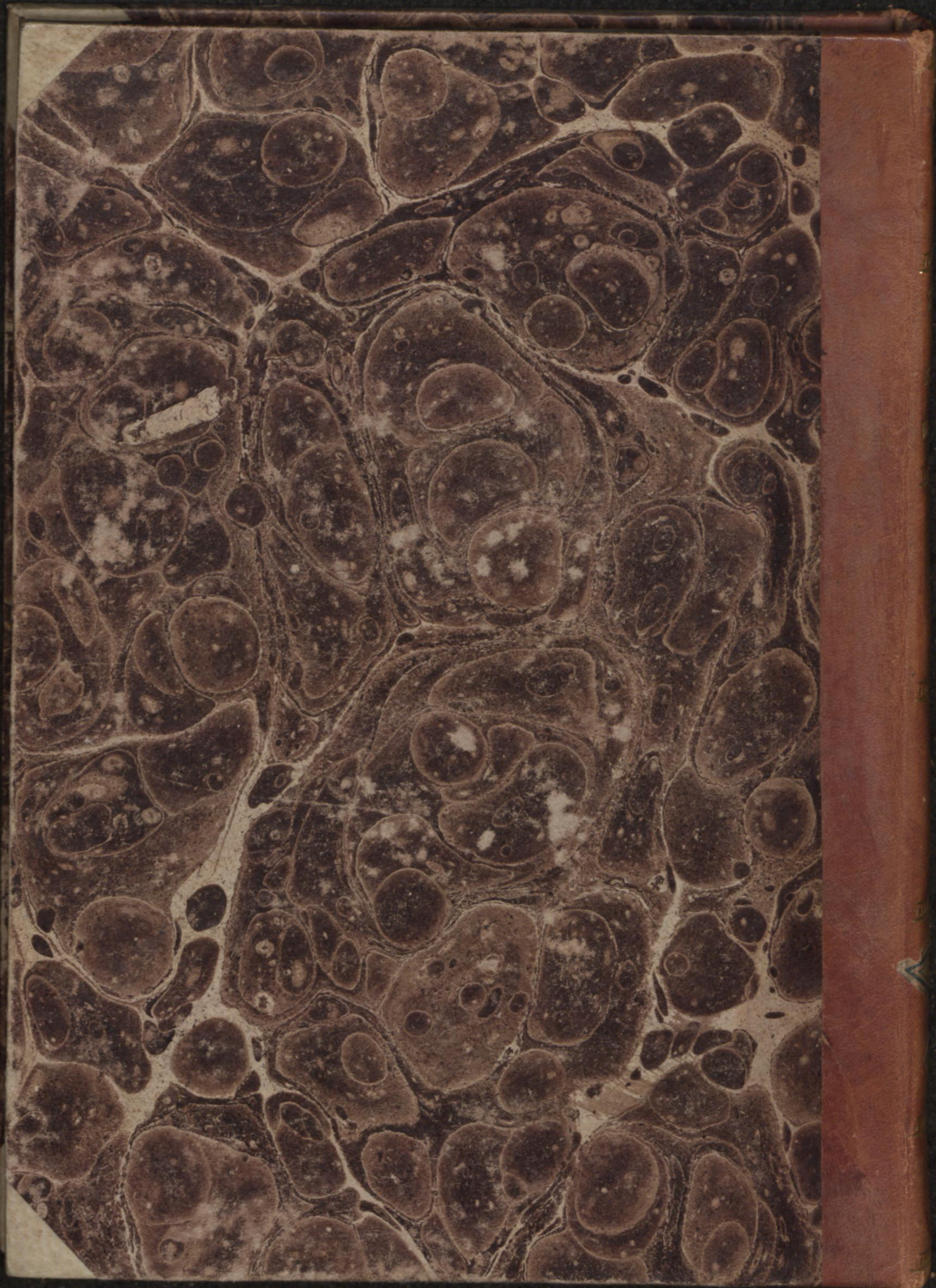

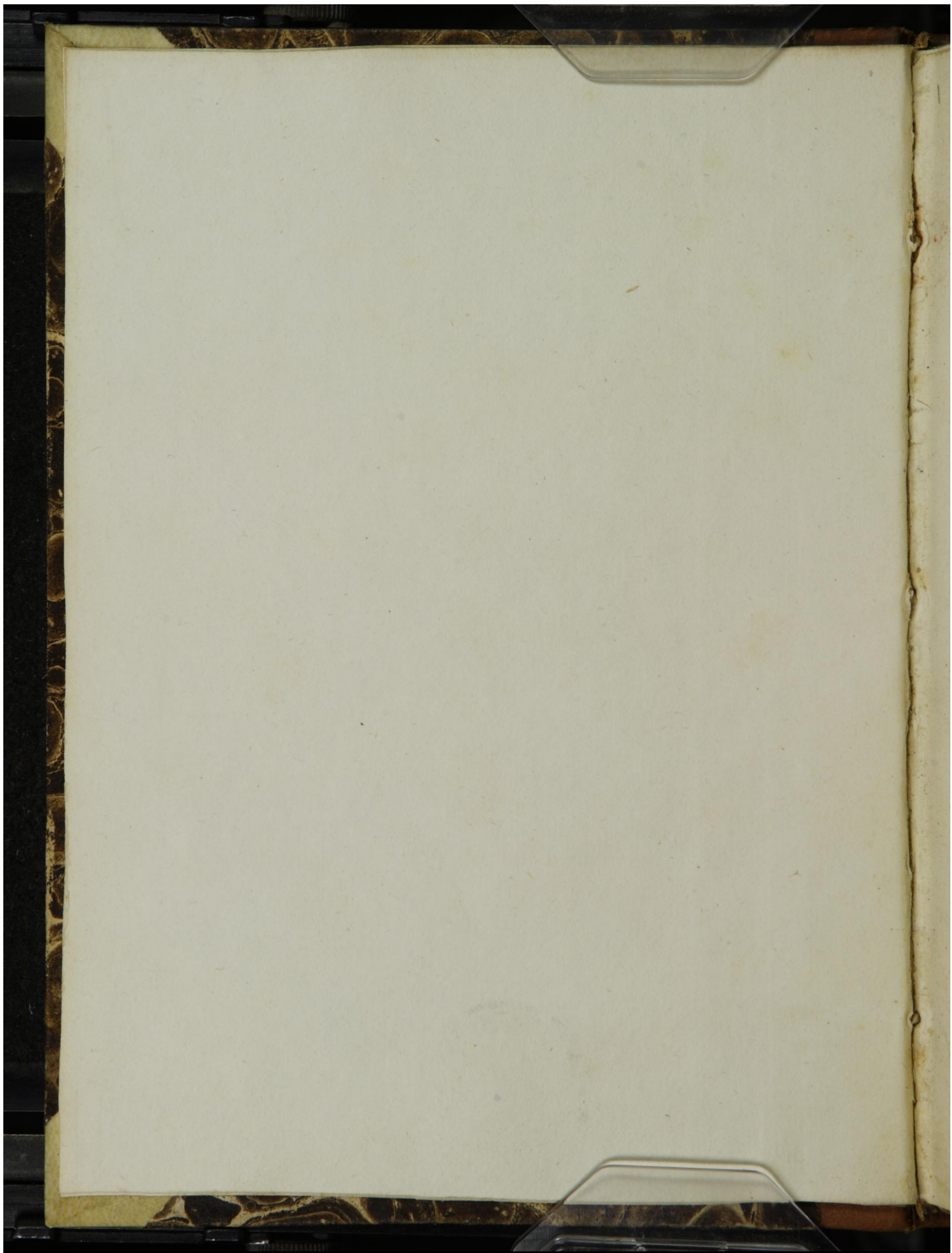

VII
SAXONI
DE
SECRETI
MULIERU
63
K6
59
S. L.
1478

D lucidiorem notitiam sequentium habendaꝫ videlicet de secretis mulierũ aliq̃ p̃ambula sunt p̃notãda. Primo querit̃ quot sint cãe ⁊ que sint Secũdo quid sit subiectũ. Tertio q̃s titulus: ⁊ cui pti phi losophie supponat̃. De primo sciendũ ꝙ nõ sunt plures cause assignãde alicuius sciẽtie ꝓprie loquendo q̃ꝫ due. s. causa efficiens: ⁊ finalis. Q̃d aũt nulla scĩa habeat cãm mãlem vel formalẽ ꝓbat̃ sic. nullũ accidẽs habet cãm ma terialẽ: sed oĩs scĩa ẽ accidens: g° ⁊c̃. discursus ẽ bonus in celarent: ⁊ maior patet. 7. methaphi. vbi dr̃ ꝙ nulluꝫ acci dens cõponit̃ ex ptibus alterius: ⁊ alterius rõnis. ⁊ minor ꝓbat̃. 2. de aĩa vbi dr̃ ꝙ scĩa est ĩ aĩa sicut accidens ĩ subie cto. Ex hoc sequitur correlarie ꝙ scĩa ẽ accidens: quia ẜm Aristote. nulla substantia ẽ in subiecto. Q̃d etiam nõ habeat causam formalẽ ꝓbatur sic. illud quod nõ cõponit̃ ex partibus alterius ⁊ alterius rõnis nõ habet cãꝫ forma lẽ. scĩa ẽ huiusmõi: g° ⁊c̃. Uerũtamen ad saluandos an tiquos possumus dicere ĩproprie siue methaphorice ꝙ sci ẽntia hẽat cãm mãlem: vocando illud mãm quod scitur p scĩam vel illud circa quod v̂satur scĩa. s. obiectũ scĩe: sic̃ oculo ẽ mã visio: quod satis misere sonat: ⁊ sic forte intel lexerũt antiqui. Eodẽ modo possumus dicere de causa formali ĩtelligẽdo p ip̃am debitũ modũ vel ordinẽ alicuiꝰ scĩe. ⁊ iste modus vl̓ ordo scĩe nõ distĩguitur ab ipsa scĩa. ex quo patet ĩproprietas antiquorũ. Causa aũt efficiẽs dr̃ fuisse. d. Alber. qui cõposuit p̃ñteꝫ tractatũ. Quod tñ ꝓprie loquendo nõ ẽ verũ. ꝓbatur id quod nõ ẽ nõ ẽ causa efficiens scĩe nũc exñtis. sed. d. Al. nõ est: q2 iã dudũ est

corruptus: ergo &c. sed ĩproprie loquendo dicimus ꝙ. d Al. ē causa efficiens huius scīe. propterea quia ordinauit nobis vnũ librũ de quo alii libri sunt scripti quousqꝫ p̄sentes libri venerũt ad notitiam nostram. Ex illo infero correlarie ꝙ plures p̄nt esse cause efficientes vni⁹ scīe. ex quo p̄nt informare aliquē ista scīa. Et etiam liber pōt esse causa efficiens: quia aliquis potest studere intus vnā cōclusionē uel duas ex libro. Causa v̄o finalis est duplex finis intra & finis extra. Finis intra ē agnitio eorũ que docentur in hoc libro. Finis extra est ut cognito hoc libro: habeamus facilem accessum ad alios libros naturales.

De subiecto aũt sciendũ ꝙ fatuũ ē querere qd sit subiectũ alicuius scīe sine distinctione. ꝓpter quod sciendũ ꝙ subiectũ capitur tript̄r. Uno modo ꝓ subiecto exñtie: & sic dicitur ꝙ anima ē subiectũ cuiuslibet scīe: quia oīs scīa ē in aīa sicut dictum ē. Alio modo capitur subiectũ ꝓ subiecto ꝓpositionis: & sic dicitur ꝙ multa sũt subiecta istius scīe nam multe sunt propositiones in hac scientia. Tertio modo dicitur subiectum attributionis: hoc ē vnus t̄min⁹ cōis qui pōt predicari de pluribus uel de oībus que docēt̄ in illa scīa: & sic dico ꝙ subiectũ istius scientie dicitur esse femella cũ suis secretis. uel alio modo secretũ generātiũ & generabiliũ. Cui parti phīe supponatur: dicēdũ ꝙ nāli. quis libri titulus. Incipit liber de secretis mulierum.

Dilecto suo & cetera.

Diuidit̃ iste liber p̄ma sui diuisione ĩ quatuor tractatus. In p̄mo determinat de forma

2

tione embrionis ꝛ de īfluentiis planetaꝝ. In scđo ꝑtractat partū ipsius fet⁹ ꝛ cū hec quedā accidētia siue ꝓpetates spe ciales circa fetus exitū ꝓuenientes. In tertio oñdit signa ꝯceptōnis ꝛ īpedimēta eiusdē ꝛ cū hoc igna ỽginitatis ca stitatis ꝛ corruptōis. In quarto ꝛ vltīo tractatu ḋclarat nām spmatis quid sit spma. ẜa ibi. nūc aūt. tertia ibi. fini to ỽo ẜmone. q̄rta ibi anteq̄3 ỽo finē. Prim⁹. t. iteꝝ diuiditur in. v. capl'a. In p̄mo ponit partē ꝓhemialē. in ẜo ponit quedā p̄ambula ad intentū valētia. in tertio ꝑtra ctat gnātionē ēbrionis ī matrice. in quarto formationem ei⁹ oñdit in vtero mr̄no. in q̄nto declarat quedam omissa ut magi. lucide possit oñdere ꝙ ī mr̄ice mulieꝝ plures fe tus pn̄t generari. ẜa ibi sicut scribit̄. tertia ibi postq̄3 autē quarta ibi. istis visis. q̄nta ibi ut aūt ꝛc̄. Primū etia3 capl'm diuidit̄ in. 5. ꝑtes. In prima dirigit salutationem. ẜo narratōem petitionis eius. 3° oñdit quā petitionē uolu it adiplē. q̄rto oñdit ꝙ ip̄a3 potuisset merito neg̃sse. q̄nto dirigit petitionē. ꝑtes patebūt ꝛ legant̄ simul ꝓpter breui tatē. vnde sn̄ia sua ē ista ꝙ ipse intēdit ex quo ipse fuerat rogatus ut cōponeret vnū tractatū de secretis mulierum ipse Al. rescribit socio suo vnā missulā q̄ missula hic ī p̄n cipio ponit̄ anteq̄3 verus textus inchoetur. Et breuit̄ ista est sententia ꝙ ipse mandat socio suo amicabilem salutati onem et continua nocumenta huius presentis vite docet esse. et ibi. Cum vestra et cetera. voluit sic dicere. Ex q° vr̄a uenerabil' societas supplicauit ꝙ nobis aliq̄ scribē3

de secretis mulierū: tunc visa petitione vestra nulla tar ditas me detinuit. nam cōposui de hoc vnū breuē tractatū Sed pusilla ꝛc. Hic apponit quare si placuisset potuisset denegare petitionem ipsius. nam illo tpe fuerat īpeditus arduis negotiis. nō tamen ppter hoc rennuere uoluit sup plicatio eius: ut ad suam instantiā istū librū ederet. Et ē snīa ꝙ ipse rogat ipsū instanter ut non debeat reuelare ali cui puero tam etate q̄ȝ etiam moribus hūc librū. Circa primam ptem notandū quod dicit aput mulierū naturam ꝙ ipsa femella deficit in calore. ppterea patit̄ hoc secretū s. fluxū menstruorū. Cuius cā ē quia rōne frigiditatis nō potest eē sufficiens digestio uel decoctio māe. ꝛ iō relinqt̄ ibi aliqd supfluū quod quidem indigestum est. tūc natura sagax ordinauit debito tpe ei transitum ut a corpe femine expelleretur ne ppter hoc pateretur grauamen ꝛ infirmi tates. Secūdo notandū quod dicit in lr̄a iuuenilis mea mens ꝛ pusilla. de hoc deuitat arogantiam ostendēdo suaȝ humilitatē ut patet intuenti. Preterea notandū qđ dicit puero ꝛc. ꝙ duplex ē puer. s. etate ꝛ moribus. s. qui īepte viuit. Unde. d. Al. rogat socium suum ꝙ nulli horuȝ de bet notitia ista tradi ī hoc libro data. non primo puero. s. etate: quia non intelliget: ꝛ si aliquid ītelligeret forsan ma le perciperet. Non etiam secundo puero. s. moribus: qa hec doctrina non valet ea vtenti inepte ꝛ male viuenti in moribus.

Icut scribitur secūdo de ge neratione ꝛ cetera.

Hoc ē capitulū secūdū huius tractatus ꝛ cōtinuat̄ sicut p⁹
Post ꝙ expediuit se auctor de quibusdam positis in ꝓhe
mio istius libri: hic ponit quedā ꝑambula ad suū ꝓpositū
ualentia. ꝛ sūt duo. ꝫm ibi. ideoq; ꝛc̄. Unde primo intēdit
ponere ↄclusionē primam huius libri ꝛ est ista. Generatō
aīalium ē sempiterna. ꝓbatur ex lr̄a sic illud ē sempit̄nuz
quod ꝑticipat eē dīno ꝛ īmortali: seu quod in esse perpetuo
ↄseruatur ꝓut sibi cōuenit. gnātio aīaliū ē huiusmodi: g⁹
ꝛc̄. maior patet ex eo ꝙ omne dīnū ē perpetuū ut patet. 2.
methaphi. quia ē īuariabile ꝛ īmutabile ꝫm phm̄ ꝛ cōmē
tatorē ibidē. minor patet ex dictis Arist. in. 2. de aīa quē
auctor allegat in lr̄a ut patet in textu. Circa lr̄am ꝑmo no
tandū ē ꝙ dicit nālissimum aptū ē. posset aliquis dicere ꝯ.
masculus generat femellā ꝛ mulier masculū: ergo ista lr̄a
ē falsa. ↄn̄tia patet: ꝛ assūptū ē exꝑientia. Rn̄detur mascu
lū ꝛ feminam eē idē ē dupliciter. uel eiusdē nāe specifice et
esse uite: ꝛ sic ē verū. Alio mō ꝫm dispositiones corpora
les quantū ad membra principalia corporis: ꝛ sic nō ē uer
quod patet intuenti. Sed ꝯ hoc arguit̄ ꝫm Auicē. ꝙ mem
bra principalia sunt cor ꝛ cerebrū ꝛ illa habent idem: igit̄
solutio nulla. Rn̄detur ꝙ membra prīcipalia duplicia sūt
quedam sunt principalia uite que faciūt ad esse uite. Alia
sunt quantū ad actū generandi que faciūt ad eē specificum
conseruandū ut membra genitalia. Ad ꝓpositū dico ꝙ mu
lier ꝛ uir habent bene membra similia quantum ad eē uite
sed non quantum ad actum generandi. Unde secundū me
dicos licet femina non habeat membra disposita ab extra
puta genitalia: habet tamē ad intra testiculos affixos ma

trici versus dorsum et spermatisant tanquam viri et dis currit semen ab ipsis propter delectationem sicut saliua ab ore famelici. Item est notandum quod ad generationem plura requiruntur. Primo mas et femina: et ideo natura ordinauit: ita quod mas sit nature sicce et calide. et femina frigide et humide proportionaliter intelligendo. Secundo requiritur ad generationem quod habeant membra genitalia sicut membrum viri et membrum mulieris. Tertio requiritur quod sint debite disposita scilicet quod virga virilis nō sit nimis breuis nec nimis longa: et quod aliquod membrum appositum sit bene dispositū. Iuxta quod notandum quod tria sunt in coitu. appetitus ex cogitatione fantastica: et ex spiritu et humore. appetitus ab epate et a corde consequens: et a cerebro: quia quando talis motus fit in coitu tunc omnia membra corporis calefiunt per coitum et per calorem eriguntur et humor qui est in cerebro per venas attrahitur et ad testiculos mittitur et per virilem virgam eiicitur. nā ut dicit Ipocras quecunque uene que post aures dicuntur extense diminute procedunt: generare non possunt. nam si aliquid dimiserint uel eiecerint in coitu non est semen sed aqueus humor: et iō de illo nullus ꝯcept⁹ fieri pōt. et hoc ēt accidit illꝭ q vlē modū actū luxurie solēt exercē quod ñ emittūt semē sed hūorē aquosū et aliqñ saniē qđ mltū piculosū ē.

Causam autē quare et cetera.

Hic adducit causam cuiusdam superius dicti quia dictū erat quod indiuidua ñ possunt pmanere ḃm eē eorū īdīduale et māle. de hoc rddit cāz et pz ī lrā. et pōt formari rō p ꝯclonē

prius positam ex lr̃a. Cuiuscunqȝ substãtia ẽ corruptibil̃ illius generatio est eterna. sed substantia aĩalis siue hõis ẽ corruptibilis: ergo ₇c̃. De ista rõne sic ꝓcedit. pmo po nit maiorẽ. deinde mĩorẽ ibi substãtia enĩ hois. Sȝ dicẽt aliquis si lr̃a eẽt vera sequeret̃ ꝙ deus nõ eẽt oĩpotens qḋ ẽ falsũ. quod probatur nã deus nõ põt hoĩem eternalit̃ con seruare: ergo aliqd ẽ quod deus nõ põt facere: gͦ nõ ẽ om nipotens. Rñdetur ꝙ deus ẽ oĩpotens rõne possibiliũ ₇ nõ ĩpossibiliũ uel illoꝝ que ĩplicant ꝯdictionẽ: Itẽ dr̃et aliqs auctor dicit in lr̃a ꝙ generatio sit sempiterna. ꝯ omne id quod ĩcipit eẽ nõ ẽ sempiternũ: sȝ gnãtio ĩcipit eẽ: ergo ₇c̃ maior patet uirtute istius termini incipit. minor patet qa adã fuit primus homo. Rñdetur phisice loquendo negan do mĩorẽ. de adam dicit Auerrois ₇ bene cõcedit ꝙ Adaȝ fuit homo de quo adhuc hẽtur memoria apud oẽs. sed ipse nõ concedit ipm̃ fuisse pmũ hoĩem. Iteȝ nota ꝙ dicit ĩ lr̃a ꝙ ĩpossibile sit eũdẽ hoĩem gnãri sub idẽtitate gnali. Con tra ꝯm ptolome. ₇ pla. idẽ hõ nũero põt regnãri: gͦ hͦ est falsũ. ꝯñtia tȝ. assũptũ patet p eos. vñ dicũt ꝙ pꝰ magnũ annũ videlȝ post. 36000. ãnorũ reddeũt ₇ regnãnt̃ ₇ di cũt ꝙ infinities sumꝰ regnãti. Et ipsi rñdent ibideȝ ad ar gumentũ quod posset fieri cõtra ipsos: quia aliquis dicer̃t quare hec nescimꝰ. dicũt ꝙ fantasia nr̃a ₇ memoria illarũ est corrupta. ideo non possumus recordari. sed breuiter ista opinio non sustinetur: intelligendo illam sicut so nat: quia est contra fidem et contra dicta Aristotelis. Sed tamen possumus saluare dictum ipsorum per talem modum ꝙ iste annus esset completus: puta quando est

Hon dt a

facta reuolutio octaue spere que per .100. ānos mouetur vno gradu tunc animalia multum his similia in opationibus et dispositionibus reddibunt: et hoc bene concedit: qa non ē cōtra fidem si mundus ita diu stabit.

Deoque cum et cetera.

Hic adducit pm preambulū ualēs ad intentū suū et ē snīa finaliter in hoc q homo ē nobilissima creatura et quod ipse probat in lr̄a multis auctoritatib9 ut patet intuenti. Et ex ista lr̄a traditur cōclusio ha . et ē ista gnātio hominis ē pfectissima. congruū ē. n. q nobilissima creatura habeat nobilissimā pfectionē. alias pbatur sic. id quod hz plures generationes q̄z oīa aīalia: illud ē nobilissimū. hō ē huiusmodi: g° et c̄. maior manifesta ē. et mīor patet: quia ipse homo habet aīam intellectiuā p quā differt ab oībus aīalibus. Itē aūs cōfirmatur p multas auctoritates phīe moralis et nālis ut patet ī lr̄a. et alias cōfirmatur p Arist. ī pmo de aīalib9 ubi dicit q nobilissimū et altissimū ē ipe hō Itē ī pmo ethicorū hō inter oēs creaturas ordinat ad sūmā felicitatē. p9ea auctor ꝯfirmat ꝯclusionē ibi. et cuz pfectū. Et arguit sic ī lr̄a illud ē pfectissimū qd maxie appetit ab intellectu nr̄o. sed int ea que sūt eiusdē generis. gnātō hōis ē huiusmōi: g° et c̄. maior ē manifesta: et mīor patz qz gnātio ē motus d nō eē ad esse: et eē maxie appetit et pcipue ab hominibus:

Et intelligo et cetera.

Hic remouet dubiū qd sic incidit nā prius dixit q gnātio hōis ē motus et ē pfectissima. ex hoc aliquis posset credere

q̄ gnātio hoīs eēt excellentior ꝛ nobilior q̄ꝫ p̄m⁹ mot⁹ q̄ꝺ ē falsū q̄ꝛ talis ē cā oīū aliorū ut patet. 8. phisico. ꝛ p̄mo celi Istud dubiū remouet auctor ꝛ dicit q̄ dictū suū intelligit de motu uariante ip̄m mobile ut p̄ꝫ in lr̄a. ꝛ ꝑ hoc excludit motus p̄mi mobilis. vn̄ motus varias dr̄ mobile motuꝫ corrūpens q̄ fit cū abiectione ꝯrii. Postea auctor dat modū ꝓcedendi. ibi. ī hoc g⁹ ꝛc̄. ꝛ uult dicere q̄ primū suū capitulū ostēdit de ēbrionis gnātione ꝛ de illis q̄ sunt occulta apud nām mulieꝝ. Nota q̄ ēbrio dr̄ vna massa carnis ex semīe uī ꝛ mēstruo mlīeris coaglata ut p⁹ea meli⁹ ptēbit

Postquam ergo et cetera.

Capl'm tertiū ī quo. d. Al. ꝓsequit̄ intentū suuꝫ principale. s. generationē ēbrionis. ꝛ p̄mo facit hoc. scd̄o remouet dubiū ibi. sed ex his q̄ dicta sūt ꝛc̄. prima ps diuiditur in tres. primo declarat generatōm ēbrionis. s̄o ostēdit modū per quē gnātur. tertio declarat quoddā dictū. s̄a ibi. istis uisis. tertia ibi. cōcipe aūt. prima etiā ī duo. primo cōtinuat se ad dicēda: s̄o ꝓsequit̄ intētū ponēdo vnum notabile. ibi. iuxta q̄ꝺ nōndū. Sententia patet in lr̄a q̄ tota uis stat in hoc q̄ p̄rio uoluit declarare gnātōꝫ ēbrionis:

Iuxta quod et cetera.

Hic Al. quoddam notabile ponit ualens ad intentū suum ꝛ ponit duas opīones contrarias de formatione embriōis Prima opinio est medicorum. secunda philosophoruꝫ. Unde medici dicunt q̄ tam semen patris q̄ꝫ etiam mēstruum matris cedere in substantiā fetus. Arist. aūt uoluit ꝛ alii phī q̄ semen ipsius patris nō cedit in substantiā fetus.

sed disponit semen ipsius matris ad formationē embriōis ⁊ postea dicūt ipsū euaporaliter exallare. ⁊ ista ē snīa auctoris. Ex illa lrā trahitur cō:lusio quarta huius libri: ⁊ ē embrio generaт̄ in vtero materno ex semine patris ⁊ menstruo matris. ꝓbatur sic. Ex eodem generatur embrio et homo: sed homo generatur ex semīe patris: g° ⁊c̄. de ista rōne mīorē tm̄ ponit in lrā. Diceret aliquis possibile ē hominem nālīter generari absq3 semine: g° lrā falsa. ꝯñtia ē clara. Assūptū ꝓbatur p Auicen. in libro de diluuiis ubi dicit ꝙ post magnum diluuium quando uniuersi homīes fuerunt submersi: homines creuerūt ex cadaueribus mortuorū mediante uirtute celesti. ⁊ hoc cōfirmans dicit ꝙ generatio gigantū fuit post bellum troianum ex multis cadaueribus mortuorū inuicem conglutinatis. Dico ꝙ Auicen. dicit falsu3 ut patet per cōmentatorem .2. colli3. ubi ipse probat ꝙ homines non possunt regenerari ex putrefactione sicut cetera animalia. Ad cōfirmationē dr̄ ꝙ ex talibus cadaueribus non fuerūt gigantes generati: sed ex seminibus pentū per constellationem celestē. Unde sciendū ꝙ dicit cōmentator ubi s̄ se quandā puellā hūisse ī uicinia cui bene confidebat que sibi veraciter iurauit ꝙ nunq̄3 fuit īpregnata per aliquem virum ⁊ tamen concepit: postulauitq3 ab eo remedia: ipse autem Auerrois inquirēs causas hinc inde perscrrutatus fuit ⁊ inuenit ꝙ fuit balneata in balneo ganelli aque tepide. ⁊ ibi subito per attractione3 seminis virilis fuit inpregnata eo ꝙ sperma alicuius viri fuit emissum in balneo: ⁊ tunc membrum mulieris a tota

proprietate extraxit sibi semen quantũ potuit: ⁊ istud pos sibile esse dicit Cõmentator secundum operationes natur̃ postea predicta puella quesiuit auxilium a Commentator̃ ut parere posset ex quo non fuit corrupta. Cui ipse respon dit ꝙ deberet uti actu venereo et conuersari cum viris. Sed hic dubium est vtrum talis puella fuerit tũc virgo uel non. Respondetur breuiter ꝙ corruptio est duplex: Quedam est per seminis decisionem. Alia que fit per lesi onem pellicule virginitatis scilicet quando imẽ frangitur tunc dico ꝙ primo modo fuit corrupta quia attraxit semẽ ⁊ cum hoc emisit. sed secundo modo non: quia pellicula non fuit corrupta. Ex quo sciendum ꝙ plura requiruntur ne ipsum semen in agrum non proiectum dilabatur. Pri mo ꝙ ipse mas ⁊ femina cum habent actum venereum nõ exerceant ipsum stando: quia tunc semen sursum proiicit̃ ⁊ sursum proiectum dilabitur: quia omne graue tendit de orsum. Secundo ne coeant iacendo super latera. et ratio ẽ quia semen ad vnum latus funditur matrici: et per conse quens dilabitur et generatio impeditur. Tertio ex parte mulieris requiritur ꝙ matrix non sit corrupta: ꝙ q̨ orifi cium ipsius illesum sit: quia aliter semen non haberet per manentiam. et requiritur etiam ꝙ matrix non sit nimis in munda uel lubrica: quia ista omnia impediunt. Quarto requiritur debita matricis apertio: quia si in emissione sp matis ipsa matrix non aperitur: tunc ad alium locũ mittit̃ ipm semẽ ⁊ sic ꝑ aliqᷓ tẽp⁹ magna massa carnea ex hᵒ gnãt̃: sic accidit plib⁹ mulierib⁹ iuuẽilib⁹ q̃ ꝓpt oscl'a actũ uenẽrũ

exercere nō possunt: tunc ꝓpter nimiam attractionē ⁊ libi dinem tēpore nocturno in somniis in dorso iacentes poluti onē faciūt emittentes ꝓprium semen: tunc hec pollutio ad loca interiora circa vmbilicū se reponit ⁊ in magnā massā carnis crescit ita ꝙ ventres earum incipiunt tumuscere: ⁊ tūc opinantur ꝙ sint īpregnate quod tn̄ falsū ē. ⁊ ab ista tumefactione non pn̄t sanari nisi ꝑ regimen medicinale: et vocatur a medicis mala matricis. Quinto īpeditur cōce ptus longitudine virge. quia dicit galie. ꝙ nō debet eē lō gior nisi. xi. policis ad plus. ratio ē quia si ē longior tunc semen in matrice dispergeret ⁊ ꝑ ꝯn̄s cōceptionē īpediret. breuitas ipsius debet eē ad minus vnius policis q2 si esset breuior tunc orificium matricis nō posset tangere ⁊ ꝑ ꝯse quens semen emissum ad aliū locū flueret: ex quo orificiū matricis tangere non posset ⁊ sic īpediretur conceptio. ⁊ ꝑ hoc mulier diuersos morbos incurreret.

Stis autem uisis ⁊ cetera.

Hic ōndit per quē modū generatur embrio ī mu liere ex spermate patris ⁊ menstruo matris: ⁊ vult lr̄a tm̄ dicer̄ ꝙ accepta vna parte medicorū uel Arist. tūc mulier quando est in coitu cū uiro si eodē tēpore emittit mēstruū in quo uir emittit sperma ita ꝙ illa semina concurrūt simul ⁊ ad locum debitum ⁊ ꝙ vnum commisceatur alteri: tunc mulier concipit. Ex illa littera trahitur conclusio quinta huius libri: et est illa. Embrio generatur ex semine pa tris et menstruo matris debite in matrice conceptis: et vnitis. Probatur quandocunqꝫ aliqua duo ꝯcurrūt

ad alicuius tertiũ generationem: tunc tertiũ generari non
potest nisi talia ad inuicem cõmisceantur ⁊ in debito loco
recipiantur. sed embrio generatur ex semine patris ⁊ men
struo mr̃is ut dicit ꝯclusio quarta: gº ⁊c̃. Ad intelligẽdũ
ꝯclusionẽ sciendũ ꝙ menstruũ ẽ duplex. quoddam ẽ purũ
quoddam ĩpurũ. Menstruũ purũ ẽ propriũ semen mulie
ris quod cedit in substantiam fetus. ⁊ de illo intelligit̃ lr̃a
Sed menstruũ ĩpurum ẽ quedam superfluitas mulieris
⁊ inmũditia que causatur ex indecoctione cibariorũ: ex qº
mulier est frigide nature non habens sufficientez calidita
tem qua possit decoqui totus cibus. ⁊ exinde quotidie reli
quitur ibi aliquid sup̃fluũ inmundũ de ipso alimento. ⁊ hº
exit oĩ mense de muliere: ut postea in lr̃a melius patebit.
Dubitatur hic vtrũ tp̃e coitus sit maior delectatõ ĩ ui
ro q̃z in muliere uel e conuerso. hanc. q. mouet Aristo. in
primo de generatõe aĩaliũ: ⁊ dimissis argumẽtis ex vtra
q̃z parte respondetur vnam delectationem eẽ maiorẽ alia
in actu venereo põt dupliciter intelligi. Uno modo inten
siue: ⁊ sic maior delectatio ẽ in viro quia semen eius ẽ cali
dius. Alio modo extensiue: ⁊ sic maior ẽ in muliere quia
habet duplicem delectationẽ. primo quia recipit. secundo
quia emittit semen. Secũdo dubitatur vtrũ tp̃e coitꝰ
delectatio sit in toto corpore uel tm̃ in aliquibus membris
puta in virga virili ⁊ in mẽbro mulieris. Respondet̃ ali
quam delectationẽ eẽ in aliquo dupliciter intelligit̃ vno
modo principaliter. Alio mõ executiue. mõ ad ꝓpositũ
dico ꝙ ip̃a delectatio ĩ coitu p̃ncipl'r ẽ ĩ mẽbris ꝑtinẽtibus
ad actũ coeũdi. sꝫ executiue ẽ ĩ oĩbꝰ mẽbris: nã oẽs uene ibi

concurrunt.

Incipere autem et cetera.

Hic declarat quoddā dictū ⁊ pmo hoc fac. ho ici dētr̄ ōndit qd sit mēstruū mlier. ha ibi. iuxta qd ⁊c. pᵒ dicit qd sit ꝯcipe. ho ponit accn̄s ꝑn̄s mulieres pᵒ ꝯceptōꝫ ibi. pᵒ qꝫ ho. ⁊ vult dr̄e i oibᵒ istis ptibᵒ. pmo ꝙ ꝯcipe uocat qn̄ semia i semia ꝯcurrūt: ⁊ pᵒ qꝫ ista semia sūt r̄cepta i mr̄ice tūc mr̄ix vndiqꝫ claudit ita ꝙ nihil de tali semie pōt exire: ⁊ sic fit retētō mēstruoꝝ: ⁊ tūc declāt qd sit mēstruū dicit ꝙ mēstruū nihil aliud ē nisi supfluū alimēti qd i sba rei nō cedit sic ēt spma i viro. ⁊ ꝓpt hᵒ vōt mēstruū qa accidit mulieribᵒ quolibet mēse cū sint debite etatis. s. 13. annoꝝ. tūc subdit ꝙ accidit qbusdā mulieribᵒ ille fluxᵒ in nouilunio: aliqbᵒ an̄: aliqbᵒ pᵒ. ⁊ oēs mulieres hn̄t dolorē in tali fluxu n̄ tn̄ eq̄lr. nā q̄dā magis ⁊ q̄dā minᵒ. Circa istā ptē pmo nōnd ꝙ mr̄ix nihil aliud ē nisi qdā istr̄m musculiosū hn̄s quādā pelliculā i q̄ distiguūt plura hitacula conueniētia ad gnātōꝫ fetᵒ: ⁊ ē it mēbꝝ mulieris ⁊ itestina ⁊ uesicā i pte supiōi. Scdo nō ꝙ illa mr̄ix hꝫ plur̄s cameras hꝫ eni duas i orificio ꝯcauo q̄ sūt orificia venaꝝ de qbᵒ uenis sanguis menstruosus exit p mēbrū mulieris. pᵒ istas duas cameras sūt testiculi mulieris. vn̄ hm Auerroi in ho colliꝫ. orificiū mr̄icis i vgie ē valde crispū: ⁊ ex ista crispitudie oriūt q̄dā uene hn̄tes pellicl'aꝫ unā ꝯtextā duabᵒ texturis q̄ꝝ vna tangit lōgitudieꝫ ⁊ ē minor: ⁊ r̄liq̄ latitudinē. vn̄ qn̄ tl'es pellicl'e p vgā uilē frāgūt tc amittit vgitatē: ⁊ tc i coitu qn̄ pmitᵒ cōꝛūpit vgo spma i magna copia

fluit de mēbro eius. ꝛ hoc ē vissimū signū ꝙ adhuc fuerit
vgo. Itē nota ꝙ ipe dicit menstruū ī muliere ꝛc̄. hoc ē in
telligendū ſm pri⁹ dicta de menstruo puro ꝛ nō puro. Itē
nota ꝙ si tpe coit⁹ spma cadit ad dexterā ptē mlieris īde
gnātur mas: si vo ad sinistrā: femīa. Itē nō ꝙ dicit ī lr̄a
ꝙ matrix ꝛc̄. ꝛ ē rōe silr̄ si aliqs hr̄et vnā amicā ꝛ daret ei
mun⁹ aliqđ qđ diligeret: tūc ipsa si timeret pdere clauderz
fortir̄ manū: sic etiā matrix diligit tenere semen: ꝛ ppt̄ hͦ
fortiter claudit̄. Itē nō ꝙ dicit in lr̄a ꝙ mulieres incipiūt
hr̄e istā infirmitatē. s. mēstruorū cū sint. 13. ānoꝝ ꝛ durat
vsqꝫ ad annū qnquagesimū. v. Adde trib⁹ dena mulieris
mēstrua cernas. Ad quinquagena durat purgatio tanta.
Itē nō ꝙ dicit ī lr̄a ꝙ mēstruū mulieris sit supfluū alimē
ti ꝛc̄. Unde intelligendū ꝙ multiplex ē digestio. prima ē ī
ore ꝛ illa ē qdā masticatō. scđa ē ī stomacho ꝛ supfluū ei⁹
ē sterc⁹. tertia ī epate. quarta ē ī mēbris ut medici dicunt
mō spma uel semen ē supfluū qrte digestiōis. Sꝫ tūc dice
ret aliqs cū ipi viri hēant tertiā digestionē qꝛ tūc nō habēt
mēstrua. Respōdet̄ ꝙ tertia digestio ē ī epate: ꝛ ibi viget
maxia caliditas ī hoīe. idcirco ibi nō relinqt̄ aliqua īmun
ditia: sed ī mulierib⁹ ibi ē debilis caliditas. iō relinqt̄ ali
qd supfluū. Itē nō ꝙ ſꝫ aliquos mēstruū dr̄ eē ī trina dr̄a
Prio mō mēstruū nāle sicut mēstruū mulieꝝ. 2ͦ mō su
pnāle sicut ī iudeis. Tertō mō ꝯnāꝫ sicut ī quibusdā cri
stianis melācolicis p anū ꝛ nō p vgā. Querē posset qspi
am qr̄ ī mulierib⁹ īpgnatis n̄ fluūt mēstrua. dō. ꝙ cōuer
tūt̄ ī aliqd qꝛ ut hēt ī lr̄a due uene trāseūt ð mr̄ice ad mam
millas ꝛ inde mēstruum etiam trāsfertur ad mammillas

z ibi decoquitur z recipit formam lactis: z tūc iterū transfertur p predictas venas z nutritur exīde fetus in vtero materno. Etiam mulieres lactantes vt sunt nutrices non habēt tm̄ de menstruo quātū alie mulieres: q2 transmutatꝰ adȝ mā lactis. Et iō ſm Auerroī alique mulieres ut nutrices precipue nō pn̄t īpregnari: lȝ egregie subagitētur. Unde sciendū est q̄ non ē īpossibile q̄ menstruū fluat per tres menses post cōceptionē: quia fetus nouus nō pōt coitū concipe. z ī hoc decipiūt multe femīe que credūt quādo hn̄t menstrua q̄ tūc nō sūt īpregnate: cuius oppositū sepe verū est. Item nota q̄ ꝓprius locus menstruorū ē in mrīce: z transfertur p quasdam venas exn̄tes ad membrum mulieris per dorsū. z huius signū ē quia mulieres tali tēpore magnū habent dolorem in dorso. Itē nota q̄ quedam lunatio habet quatuor quadras: z ſm hoc mulieres ī illis tpibꝰ diuersimode patiūt. quia prima quadra ē qn̄ nouilunīū incipit z durat per octo dies quasi. z ē sanguinea q2 calida z hūida: z tūc mulieres cōplexionis sanguinee patiunt. Secūda quadra ē colerica q2 calida z sicca: z tūc mulieres colerice patiūtur. Tertia quadra est melancolica q2 frigida z sicca: z tūc mulieres melācolice patiūt. Quarta quadra ē flegmatica quia frigida z hūida: z tūc mulieres flegmatice patiūt. Isto tn̄ nō obstante circa plures mulieres menstruuȝ frequenter accidit in fine mensis. nam q̄si oēs sunt nature frigide z flegmatice. Sed diceret aliquis quare bruta animalia non habent menstruum. Respondetur q̄ transmutatur in pilos. Volunt tamen aliqui dicere q̄ q̄dam bruta animalia habent menstruū in parua quātitate

Ex his que et cetera

Hic Al. mouet quedam dubia et sunt quatuor per ordinem: primū ē illud. vtrū menstruū habet colorē sanguineū aut aliū colorē. et ipse soluit: cuius solutionis virtus stat in hoc q oēs mulieres nō corrupte habent menstruū i colore sāguineo: sed que corrupte sūt habent menstruū liuidi coloris uel lutei uel uinei. et exponit quid per corruptas intelligat dicens q non intelligit de corruptione virginitatis seu castitatis sed intelligit illas mulieres que habent humorē viscosum putridū et corruptū. Secūdū dubiū ē istud utrū ista mēstru afluant per anū mulieris more secessus uel per vuluam more piectionis vrine. Et soluit. d. q per vuluā mulieris sicut crudus sanguis et tenuis. Et primo nota q istud dubiū rōnabiliter ē motū quia color ē quoddam accidens qđ est qualitas sm q ex pmixtione pma et uz qualitatū generat sicut dicit in primo de aīa in phemio q accidentia magnā partem conferūt ad cognoscendū q quid ē eē rei et maxie illud accidens quod habet hic discerni p sensū visus p phim pmo methaphi. ubi dicitur q sensus visus multas rerum differentias ostendit. Ex illo sequitur q dubium rationabiliter est motum quia si volueris habere pfectaz notitiam de ipso menstruo necessarium est ut cognoscas colorem ipsius. Item illud quod dicit in littera de corruptis mulieribus. Nota q mulierum corruptarum quedā sūt corrupte carnaliter per virgam virilem. Alie vero dicūtur corrupte propterea q habent humorem corruptum et viscosum eis adherentem. de primis non intelligitur lr̃a

Hor

sed de secūdis. Unde sciendū q puelle icorrupte maiorē habent dolorē i tali fluxu q̄z alie mulieres corrupte q2 ipe virgines nō habent ita transitū sicut mulieres corrupte. Itē sciēdū q mā̄mille mlier̄ z testeiculi viror̄ aliqual'r concordant i nā: quia sicut p mā̄millas fluit lac: sic p testiculos spma emittit̄. Itē sciendū q ſm dubiū fuit rōnabilit̄ motū quia hoīes q patiūt̄ dissinteriā patiūt̄ fluxū ventris sanguineū q assimilat̄ fluxui mēstruor̄. Et istū fluxū habent indr̄nter viri z mulieres. Itē nō q i viris melancolicis gnāt̄ur multū de ipa melāconia q̄ dirigitur ad splen: z de splene ad spinas dorsi a quib9 descēdit ad alias venas exn̄tes circa ultimū intestinū q̄ uene vocāt̄ emoroides q2 qn̄ tales vene replent̄ tūc isti melancolici purgant̄ p talē fluxū: z ille fluxus multū pdest eis si ē tempatus. Et ille idē fluxus repitur in iudeis magis q̄z i aliis: quia plurimū ad naturam melancolicam declinant: l3 tamen cōit̄ dicat̄ q hn̄t p miraculū dei de quo nō ē dubitādū qn sit verum.

Tertio dubitatur et cetera.

Hic mouet tertiam dubitationē z ē illa quare i mulierib9 fluūt menstrua que sunt superflua alimenti omni mense z in viris non fluit sperma ex seipso quod ē etiam superfluū alimenti zc̄. Et soluit in littera z in hoc q stat solutio q mulier ē frigida z humida a natura. vir vero calidus et siccus a natura. mō sicut testatur Arist. 2. metha. q de natura humidi ē fluere. ex quo cu3 aliquando in viris est humidum aereum: hoc non fluit nam calor naturalis sēp agit in eum. in mulieribus autem ē humidum aqueum: z

ideo cito fluit. idcirco nã cũ nihil frustra faciat ordinauit ĩ mulieribus quod melius ẽ. s. ut purgent a tali sup̃fluitate
Preterea nota hoc tertium dubiũ rõnabiliter motũ ẽ: q2 sicut menstruũ ẽ superfluum in muliere. sic etiam sp̃ma ĩ viro. Sed circa solutionẽ sciendũ q̃ sperma in viris non fluit singulis mensibus de corp̃ibus eoꝝ sicut menstruum mulieꝝ. ⁊ ratio in lr̃a assignat̃ quia. s. humiditas mulieris ẽ aquea. Ex isto sequit̃ q̃ mẽstruũ mulieris ẽ multũ vene nosũ ⁊ corp̃is infectiuũ. vnde dicit Al. si menstruũ tange ret ramũ arboris viridis cito arescit. iõ natura nititur ma xime expellere talẽ mãm. Etiã ex hoc patet solutõ q̃ sper ma in viris nõ in tanta copia sicut menstruũ in muliere l3 etiam natura se purget aliq̃n dormiẽdo. Unde sciendu3 q̃ nocturna pollutio accidit pluribus de causis. Pñq3 ex ni mia ebrietate ⁊ assũptione cibi uel potus quando ẽ digest⁹ nã tunc post digestionẽ sepe fit pollutio. Secundo mõ fit ex nimia cogitatione turpi uel locutõne tũc de nocte fit pol lutio. Tertio fit aliquando ex illusione demoniaca ⁊ dece ptione eius. Quarto fit ex plenitudine hũorum sicut quan do aliquis repletus ẽ multis humoribus ⁊ sanguine: ⁊ tũc fit pollutio que ẽ purgatio naturalis. Quinto causatur ex nimio ieiunio quãdo aliquis nimiũ ieiunat: tũc nãlis calor excitatur ⁊ agit in humidũ: ⁊ tũc talis pollutio nociua est. Sexto cãt̃ ex nimio labore: quia hõ p̃ nimiũ laborẽ exsicca t̃: ⁊ tũc etiã fit pollutõ nãl'. s. q̃ hõ emittat semẽ dormiẽdo ⁊ p̃pt̃ hº dicũt theologi q̃ duob⁹ p̃mis mõis ẽ pcm̃ s3 r̃ligs ñ

Quarto dubitatur hic oñdit q̃rtũ dubiũ ⁊ ẽ tl'e

vnde veniat menstruū in muliere quādo ē in coitu. ex q^a dictū ē ꝙ quādo mulier concepit tunc matrix vndiqꝫ clauditur ꝛ vlterius nō emittit menstruū: sed qñ alia vice pꝰ conceptionem erit in coitu tūc iterū emittit menstruū. ex quo queritur vnde veniat quia mirabile videt̄. ꝛ auctor soluit in lr̄a. d. ꝙ pꝰ conceptionē retenta sunt menstrua ꝓpter hoc finaliter ut fetus exñs in vtero materno exinde possit nutriri. Sed quādo tūc mulier ē in coitu cū viro ꝓpter maximā ꝛ nimiam libidinē uel delectationē quam hꝫ ꝓpter hoc neruí ꝛ vene confricantur ꝛ emittit mēstruū. et hoc ē naturale rōne coitus: sed ē violentū ratione fluxus naturalis menstruoꝝ. ex isto soluitur quedā alia dubitatio quare mulieres inp̄gnate maxime appetūt coitū quia sicut appetitus coitus ē ꝓpter habundantiā materie sup̄flue ab alimento. ꝛ ideo cū menstrua sunt retenta ꝛ quotidie aliquid eorū generetur: tūc mulier maxime appetit coitum ꝓpter habundantiam materie. Et etiam dicit ꝙ mēbrum mulieris calefit. Nota ꝙ illa dubitatio solūmō debet ītelligi de mulieribus inp̄gnatis. Itē nota ꝙ emissio mēstruorū nō ē totaliter violenta ꝛ absoluta: quia menstrua sūt grauia ꝛ omne graue tendit deorsum. Itē nō ꝙ lr̄a intelligitur de menstruo īpuro de quo superius patuit quia istō ē ieptū ꝛ īdispositū ad gn̄atōm fetus. nā si ex tali mēstruo fetus gn̄āret̄ fieret leprosus ꝛ fragilis. ꝛ iō ꝓhibitū ē tali tp̄e viros cōmisceri mulieribus. ꝛ hoc etiaꝫ multū nocet membro virili. Item sciendū ē quia dictum est de sp̄mate ꝙ sp̄ma ab aliqbꝰ sic diffinit̄. sp̄ma ē semen virile ex pura substātia oīū mēbroꝝ ꝯpositū. Itē aliqs dubitaret in quo

tpe coire quis primo possit ꝛ dicūt aliqui ꝙ ī anno .xiiii. tē
pore coitus incipit. Sed circa hoc dubitat ꝛ arguit sic. In
pueritia magis viget coitus quā p⁹ tale tēpus .igit falsū
ē quod dr. ꝯña patet. ꝛ assūptū ꝓbatur qa pueitia ē calida
ꝛ hūida igitur videtur ꝙ habeat multum de semine. Re
spondetur negando assūptū. ꝛ ad ꝓbationē dico ꝙ aliqd ali
ud īpedit .nam īpueritia meatus sūt stricti de quibus sper
ma dēret exire: ꝛ in aliis vo etatibus apti. sed in senectutē
ꝓpter frigiditatē coitus vix contingit. Itē nō ꝙ post ꝯme
stionē hoc opus ē molestū quia calor nālis minuitur ꝛ tūc
nō pōt bene digerere cibū: igitur īpedit digestionē. sed p⁹
somnū tūc tpis melius est coire quia tunc sanguis ē digest⁹
Itē sciendū ꝙ sunt quedam herbe ꝛ cibaria que iuuant ad
coitū ꝛ quedam impediūt. vnde ista iuuant piper pillegiū
carnes recentes vitella ouoꝝ testiculi vulpis ꝛ crocus o
riētalis. Ista vo minuūt. s. nutrimenta frigida anetū ru
ta lactuca melones vue amare ꝛ similia. Semen lini coc
tū cū lacte canteli ꝯmestus iuuat ad venerē. Itē si lenticu
le coquant cū semīe lactuce ꝛ elisentur ꝛ de illo bibat extin
guit libidinem ut dicit macer. Item Arist. d. ī libro de ge
nera. animalium ꝙ omnia animalia spernunt coitum post
īpregnationem nisi mulier. Causa huius est quia mulier
habet recordationem de preteritis et ꝓpter magnam dele
ctationem iterū appetit. Alia aūt aīalia nō recordantur et
ideo non appetunt. alia causa e dicta ī lra. Sed ſm aliquos
equa post īpregnationem appetit coitū. ꝛ reddit cām quia
ē ad multum cōmedēs ꝛ bene digerēs. ꝛ iō ī ea ē multū ď se
mine ꝓpter qđ appetit coitum. vñ ēt eq uehemēti⁹ appetunt

coitū q̃z alia aīalia bruta ꝓpter multitudinē semīs:

Iſtis autem uiſis et cetera.

Hic oſtendit qualiter fetus informetur ī vtero materno ꝛ primo facit hoc ſm formationē a vtute ſemīali. Scd̄o a virtute celeſti ibi ſūt aūt ea. pꝰ facit hoc ꝓſaice. ſo me trice. ſa ibi. ſemen ꝛc̄. Unde breuiter eius ſententia ē iſta volens dicere qualiter fetus formetˀ ī vtero ꝙ in primis vi. diebus habet mām lactis. deinde ꝑ dies. viiii. trāſmu tatur ī colorē ſanguineū. ex hinc ꝑ dies. xii. fit cōſolidatō in mēbris. ꝛ hoc probat per phīum quia vnūquodq̃z viuē tiū cōſurgit ex quatuor elementis ꝑmis. poſtea dicit ꝙ fa cies formatur ꝛ diſpoſitō corporis ſm trinam dimēſonem ſ. longitudīs latitudīs ꝛ ꝓfunditatis. ꝛ hoc ꝑ dies. xviii. ꝛ ab hoc tēpore incipitˀnatura cōfortari vſq̃z ad egreſſuz ꝛ ſic fetus mulieris ꝯficitur in. 45. diebus. vnde ꝛ hoc in vſibus ſubditˀ. Semen ſuſceptū. 6. primis credo diebus: Eſt quare lac: reliquis nomen fit ſanguis ac inde. Conſo lidat duodena dies: bis nona deinceps. Effigiat: tēpuſque ſequens ꝓducit ad ortū. Unde nō q̃z poſt. 6. dies habet co lorē rubeū iō quia tranſmutatˀ in ſanguinē: ꝛ talis ſanguis nō ē fluens ſed coagulatus ad modū maſſe carnee. ꝛ appa ret ꝓprie ſicut ſanguis poſt flebotomiā. Itē nō ꝙ fetus in muliere habet ſe ſicut fructus ī arbore ꝑ quandā ſimilitu dinē. nam ꝑmo deſcendit a flore ꝛ fragilis ē. poſtea dureſ cit ꝛ adheret fortiter arbori ꝛ nō facilitˀ cadit. ſic etiaz ē de fetu nā ꝑmo ꝓducitur ex ſemine cōcepto: ꝛ tunc ligamina eius nō ſūt firma ꝛ de facili expellitˀ ꝑ aliquā medicinaz et

purgatōnē ꝛ hoc in tribus pmis mensibus: sꝫ qn̄ ibi aīa īfū ditur tūc firmius adheret. Unde Jpocras dicit ꝙ mulier īpgnata ante q̄rtū mēsem nō deberet trahere sanguinē vel hr̄e purgationē ne destrueret fetū. Et ꝓpt̄ hoc pessime mu lieres ī hac īstructe arte trahūt sanguinē quā pmum sunt īpregnate uel sūmūt aliquas decoctōes de herbis volētes fetū corrūpere ut. j. melius patebit. Jtem nō ꝙ lr̄a dicit de quatuor elementis. vnde scias ꝙ illa quatuor elemēta in cludūt diuersas naturas. quoddā eni ē grossū ꝛ durum ut terra. alia v̄o sūt mollia ꝛ subtilia. Ex isto sequitur ꝙ ꝑ tes ipsius fetus aliquas oportet eē duras ꝛ aliquas molles ꝛ subtiles. vnde aer ē elementū decuplo grossius q̄ꝫ ignis ꝛ aqua q̄ꝫ aer ꝛc̄. Jtē nota ꝙ dicit ꝙ ī formationē fetus pri us formatur facies hoc verū ē quantū ad mēbra extrinse ca quia facies ipsius hoīs ē figura nobilior inter membra extrīseca. Jtē nō ꝙ expletis. 33. dieb⁹ appareꝫ forma maris uel femīe. sꝫ pactis. 40. dieb⁹ tūc nā hūana ē ꝯpleta ꝛ cres cit infans ꝛ apitur eius os ꝛ īcicipiūt ossa ī grossari ex calo re nālī. vnde dicit phūs. 16. de aīalib⁹ ꝙ fetus pmū exerceꝫ opatōes uegetatiūe q̄ꝛ nutritur ꝛ augmētat̄ ex sugfluo ali mēti mulieꝝ. deiñ exerceꝫ opatōes aīe sensitiūe ex eo ꝙ sētit vn̄ dic̄ ēbrio viuit uita plante: deiñ uita aīal' p⁹ea uita ho mīs: vn̄ postq̄ꝫ fetus ī mr̄ice fuerit bn̄ matur⁹ tūc puer mo uet se uehemēti⁹ ꝛ ennittit̄ ad egressū nā nā īcipit alīr mar̄ membra ad hoc apta ut fetus habeat exitum.

Sunt autem qui et cetera: Jn hac parte ostēndit for mationem fetus q̄ fit a v̄tute celesti ꝛ diuidit̄ ī ptes duas prīo ponit ītētū. ħo ꝓseqt̄ ibi. ex illo māifestat̄ ꝛ p° fac b⁹

Secūdo adducit quoddā notabile ⁊ ē breuiter ista sniā ꝙ quidam ponūt regnare aliquē planetam circa quodlibet tē pus ꝯceptōis. ⁊ hoc ē multū vtile scire ad ea que sequūt. ⁊ ꝓpter hoc dicit ne inscribatur ignorantie mee nūc dicam de generatione fetus ſm influentiam planetarum. tunc sub dit quoddam notabile secundum Auicen. ꝙ accidētia sūt triplicia. Quedam enim sūt ex parte ipsius cōpositi ex q° ipse homo ē cōpositus ex materia ⁊ forma. g° volens ma nifestare dicit triplicia accidentia in homine. Et ex isto pꝫ positū quia quedam accidētia accidūt homini ex parte cor poris. quedam ex parte aīe. ⁊ quedā ex vtriusqꝫ parte: qꝛ secundū intentionē quorundam phīorū qui digne de natu ra locuti sūt. aīa attrabit omnes virtutes a speris ⁊ a cor poribus supercelestibus. Nota circa lrām quia dicitur de planetis ꝙ septem sunt ⁊ quilibꝫ illorū habet ꝓpriū orbem ⁊ quilibet illorū orbium vna cū suo planeta ꝓpriam habet virtutem influendi in istis inferiorib⁹: ⁊ iō causant dupli ces effectus qꝛ īmediate p⁹ orbē stellarū fixarū q vocatur firmamentū seqtur saturnus cū suo orbe. p⁹ iuppiter. dein de mars. sol. venus. mercurius. ⁊ vltīo lūa qđ pꝫ p hūc versū. Post sim sum sequitur vltimo luna stabit: p sim videlꝫ ītelligēdo tres planetas. s. p quālꝫ lrām vnū plane tā: ⁊ similiter p sum reliquos quatuor. vñ isti planete sic sūt ordinati in situ: sic etiā sūt ordinati quātū ad eoꝝ influ entias rōne istorū inferioꝝ ita ꝙ dñiū vnius p̄cedit dñium alterius: ⁊ ex hoc sequitur ꝙ nō regnāt equalit nec equalr̄ īfluūt: iō bonū ē scire ordinē eoꝝ. Itē nō ꝙ in die dñico in prima hora diei regnat sol. in scđa ven⁹. ī tertia mercuri⁹

in quarta luna . in quīta saturnus . ī sexta iupiť . in septīa mars . ꝛ in octaua iterū regnat sol : ꝛ sic deinceps ꝓcedēdo p. xxiiii. horas. In ƀa ͦdo feria in prima hora diei regnat luna . in secūda saturn⁹ ꝛ sic de singulis iterū resumēdo oēs planetas . ꝛ sic vlterius in oībus aliis feriis . ꝛ iō hoc ē bonū scire quia per illud homo pōt cognoscē vtrū fetus nascatur in hora solis : uel ī horis alicuius alteri⁹ planete . ꝛ hͦ totū ꝑcitare prolixū ē cū tātā totā astronomiā sufficiat ergo ad ꝓpositū de orbibus planetarū . Item sciendū aliquez planetā regnare nihil aliud ē q̄ȝ hr̄e specialē influentiā circa inferiora . Item nota ꝙ quedā accidentia circa ipm fet⁹ cōtingūt gr̄e aīe ut eē susceptibile disciplīne . quedā ratōe forme ut citatricis ꝛc̄ . Quedam rōne vtriusq̄ȝ ut generari ꝛ corrūpi : sed lr̄a ē debite intelligēda qn̄ dicit ꝙ quedam accn̄a contingūt a materia . quedā a forma : hoc nō ītelligiť diuisim : sed coniunctim : quia naturaliter loquendo forma non potest stare sine materia . Itē sciēdū ꝙ opationes aīe quedā sūt nāles ut generare ꝛ nutrire ꝛc̄ . quedā depēdent ab epate ꝛ a renibus licet principaliť ab aīa . alie sūt opationes sensibiles ꝛ fiūt a diuersis organis in corpe tn̄ ab aīa ītrinsice . Alie sūt opationes intellectibiles ut rōcinari speculari ꝛc̄ . ꝛ iste opationes descendūt ab aīa vna cum organis ꝓpriis ut patet ī . 2 . ꝛ . 3 . de aīa . Itē nota ꝙ aīa ꝓhibit oēs operatianes quas exercet ī corpe a v̄tute supcelestiuȝ corporū . ꝛ ratio ē quia aīa exercet suas opationes ī ꝓprio corpore ƀm ꝙ magis fuerit inclinata ad ipsas . ꝛ iō ƀm ꝙ corpus aliter ꝛ aliter disponitur . tales operationes a uirtutibus celestium sunt diuersimode disposite.

Ab ultimo uero orbe

Hic ꝓsequitur accñia in tres ptes. Primo oñdit accñtia ex parte aĩe se tenentia. Ho ex pte corpis. ťtio rõe utriusq; ⁊ patebunt ptes. Vnde snĩa eius ẽ illa ꝙ ab vltĩo orbe. s. ab vltima spera q̃ motu dĩno regulať ⁊ rapit oẽs speras ĩferiores ꝑncipaliter ⁊ radicalr recipit ṽtutez mouẽdi. sz ab orbe stellarũ fixarũ recipit ṽtutem ꝙ dr̃ eẽ. ⁊ recipit diuersas virtutes ẜm diuersas significatõẽs huius orbis. a spera saturni recipit ṽtutẽ discernendi ⁊ rõcinãdi. a spera iouis influit ei magnanimitas. a spera martis recipit aĩosi tatẽ ⁊ ṽtutẽ irascibilẽ. a venere ꝯcupĩam ⁊ desideriũ. a sole ṽtutẽ sciẽdi memorãdi ⁊ remĩscẽdi. a mercurio influiť aĩe ṽtuſ gaudendi ⁊ dolẽdi. a luna ṽtus uegetãdi ⁊ crescẽdi que dr̃ radix ṽtutũ nãliũ. Postea Al. remouet dubiũ quod incidit sic quia dictum est ꝙ accidentia enumerata sunt accidentia anime a superioribuus influxa. ex hoc crederet aliquis ꝙ accidentia essent ĩ anina subiectiue. Istaz dubitationem remouet dicens ꝙ nõ sunt in anima subiectiue sed in toto composito. ⁊ ratio est quia accidens non recipitur in subiecto simplici. Sed diceret aliquis ex hoc seqť ista accidentia non esse ipsius anime quia sunt tocius compositi. Respondetur ꝙ completiue sunt accidentia ipsius compositi sed tamen principaliter procedunt ab anima.

Nunc uero ex parte corporis

Hic ostendit formationem ẽbriõis a ṽtute celestiq̃tũ ad accñia ex pte corpis. ⁊ pᵒ fac̃ bᵒ ꝑ planetas: scd̃o per signa

zodiaci ibi. est aũt notandũ. Prima etiã diuidit in. 7. par
tes ſm ꝙ ſeptẽ ſunt planete: Adhuc diuiditur. pmo facit
hoc. ſo remouet dubiũ ibi. ex iſto ſtati orit. Sñia breuit
ẽ iſta ꝙ nũc dẽmus videre qualit ipe ẽbrio format ⁊ crea
tur ꝑ effectus ⁊ oꝑationes ſtellaꝝ q̃ dicũtur planete. vnđ
dicit ꝙ matia ẽbrionis ꝯpreſſa ⁊ coagulata ꝑ frigiditatez
⁊ ſiccitatẽ diſponitur: ergo ṽtus vegetatia ad nãleſ mot⁹
aſcribit ſaturno. iõ poſtq̃ȝ recipit ad mrĩcẽ mulieris tũc ꝑ
primũ menſẽ regnat ſaturn⁹ qꝛ ipm ſemen ꝯſtrĩgit ſua fri
giditate ⁊ ſiccitate. Nota ꝙ medici aſcribũt pmũ menſem
ſaturno. ſecũdũ ioui ⁊c̃. Ratio huius ẽ quia oportet ꝙ ſuc
ceſſiue partes corꝑis a planetis inducant. vnde quilȝ pla
netarũ habet dñium per menſem ſuꝑ ſemen in utero mater
no exñs. Itẽ nõ ꝙ ſaturn⁹ ẽ planeta frigus ⁊ ſiccus. iõ i p
mo menſe reddit ſemen frigidũ ⁊ ſiccũ quantũ ad accña ex
parte corporis ſe tenentia. Sed diceret aliqs ſaturn⁹ nec
ẽ frigus nec ſiccus g° lr̃a ẽ falſa. ꝯña pȝ quia oppoſitũ ꝯñtiſ
repugnat añti. aſſũptũ ꝓbatur per Auer. i de ſb̃a orb̃. qa
corꝑa celeſtia nõ recipiũt ꝑegrinas ĩpſſiones. Rñt negan
do aſſũptũ. ⁊ ad ꝓbatõm dr̃ ꝙ nequaq̃ȝ recipiũt formales q̃
litateſ elemẽtoꝝ lȝ ipa ſbñt ṽtualr̃ qꝛ corꝑa celeſtia ñ ſũt ĩ
ſe calida nec frigida fõmalit lȝ bñ ĩducãt iſta ĩ biſ ĩfẽiõib⁹

Ex iſto ſtatim et cetera.

Hic remouet dubiũ ⁊ ẽ iſtud vtrũ ſaturn⁹ regnet ĩ concep
tione cuiuſlibet ẽbrionis qꝛ ſi ñ tũc ẽ illđ mirablr̃e qđ dcm̃ ẽ
⁊ h° ſoluit. c⁹ ſolutõis hec ẽ ſnĩa ꝙ ipa mã ẽ ſbiecta cõꝑib⁹

celestibus ⁊ eorũ motibus. ⁊ iõ dicit phũs in p̃mo metha. ꝙ ipsa inferiora sunt ꝓducta a sup̃ioribus quia nihil fit de nouo in materia elementari nisi ex virtute sup̃iorũ ut vr̃ patere per cõmentatorẽ. 12. metha. ubi vult ꝙ nihil agit nisi gubernatum ab ipsis sup̃celestibus. s. ab intelligentiis ⁊ etiam ꝙ vna pars celi inducit talẽ formã determiatã et specialẽ: ⁊ alia pars aliam. Hoc etiã patꝫ p̃ Cõmentatorẽ in primo de generatione vbi dicitur ꝙ generatio elemẽtorũ ⁊ ipsarũ partiũ ẽ ad inuicem ordinata ⁊ conseruata per motũ corporũ supercelestiũ. ⁊ addit alibi ꝙ ĩdiuidua aĩalia ⁊ ista inferiora sunt determinata ⁊ respiciũt taꝫ vniuersaliter ꝙ̃ p̃ticulariter superiora ab his recipiũt virtutem Nota ꝙ planetam regnare intelligit̃ dupl'r. Primo quando põt inducer̃ suam dispositionẽ ita ꝙ non ĩpediatur. s. p̃ virtutem influendi alterius planete: et sic non accipitur hic. Alio modo quando aliquis planeta est determinatus seu deputatus a natura naturante ad productionem talis effectus in quacunque parte celi sit situatus. ⁊ sic sumitur hic. Unde sciendum ꝙ virtus vnius planete aliquando ĩpeditur coniunctione uel oppositione alterius planete in aliquo signo sodiaci ita ꝙ non potest exercere suam virtutẽ influendi. mõ ad ꝓpositũ dico ꝙ illud ĩpedimentũ v̾tute influendi alicuius planete nõ obstat quĩ satn̄⁹ hẽat dñiũ sup̃ fetũ p̃ primum mensem. vnde nõ g̃ra lr̃e ut melius hẽat̃ ꝙ dubiũ ĩcidit sic qꝛ dictũ ẽ ꝙ saturn⁹ regnat in p̃mo mense ponatur igitur ĩ casu ꝙ mulier cõcipiat in secundo mense. sic etiã regnat satn̄⁹. ⁊ ita in quarto et q̃nto. g° satn̄⁹ r̃gnat p̃ totum annum. Nõ ꝙ ex illa lr̃a. Circa quod notandum

bẽtur cõclusio quinta h⁹ libri ⁊ ẽ. Oĩa inferiora recipiunt vniuersalr̃ ⁊ pticlr̃ vtutẽ a corporibus supcelestib⁹. pbatur nihil fit de nouo in nã elemẽtari nisi in vtute supiorũ g° oĩa inferiora respiciũt tã vniuersalit q̃ʒ pticularit a supcelestib⁹ corpib⁹. pñã pʒ qa oẽ factuʒ ĩ mã elemẽtari: aut ẽ factũ vlr̃ aut pticlr̃. Jtẽ sciẽdũ q̄ mã prima ẽ ens ĩ pura potentia: ex qua oĩa transmutabilia gnãntur p transmutatione corpũ supcelestiũ. et etiã ẽ illud ĩ quo oĩa accñia ĩfluunt ut patet p̃mo phi. Dicẽt forte aliquis ex quo corp⁹ celeste ẽ quoddam agens vlẽ. vnde g° pducere põt effectuʒ pticularẽ ĩ cẽ ut lr̃a dicit. Dicendũ q̄ hoc ẽ finalit inq̃ʒtuʒ virtus corpoꝝ celestiũ fuerit ĩfluxa tali ul̃ tali mãe: ex tũc pducit effectũ talẽ uel talem pticularẽ istius uel illius speciei. Sciendũ etiã q̄ tangit in lr̃a hoc non dr̃e accipi put d. vl̃itatẽ ꝯpositionis ut logici sumũt. sed ut. d. vl̃itateʒ creatõis uel cãtionis. Jtẽ nõ q̄ supiora respicere vlr̃ inferiora intelligit sic q̄ illa inferiora q̃ʒtũ ad eoꝝ actiones et trãsmutationes fiũt a supiorib⁹ vlr̃ ⁊ pducũt ĩ esse continue ⁊ cõseruantur ab eisdẽ. Unde ad cõfirmandũ h° Al. adducit dictũ Auerrois ꝯo metha. q̄ op⁹ nãe ẽ op⁹ intelligẽtie nõ errãtis. ⁊ iõ nã ĩ istis ĩferiorib⁹ nihil aigt nisi directa ⁊ regulata ab intelligẽtiis q̃ sũt orbiũ mr̃ices. Ex h° seqt̃ q̄ supiora respicere pticlr̃ ĩferiora nõ ẽ aliud q̃ʒ ipam respicere ista ĩferiora q̃ʒtũ ad mutatõnẽ aliquã siue actõʒ ab aliqua parte celi determinatam. Et ideo dicit in lr̃a q̄ superiora particulariter respiciunt ista inferiora ex eo q̄ partes celi determĩate inducũt in his inferioribus mutatõnes speciales ⁊ determinatas in vna parte celi. Uñ sciend

q dicit Ari. in pbleu. q ex vna z eadē virtute aliqñ ver
mes generant: ex alia vo corrūpūtur. vnde hoc nō fit nisi
ex eo q talis constellatio specialis habet virtutē in se pro
ducendi z generandi. z aliqua hz vtutē in se corrūpendi. z
ideo ex vna parte celi gnātur indiuiduū vnius speciei z ex
alia parte celi gnātur indiuiduū alterius speciei ut patet qz
in aliquibus ptibus īueniunt alia aīalia q̄z hic. Itē sciēdū
q celū capitur hic p congregatione oīum sperarū simꝉ iū
ptarū cū suis planetis. s. fixis z eraticis.

Et iō cum materia et cetera.

Hic applicat superius posita ad propositum. z primo facit
hec in generali. scdo in speciali ibi. z per hūc modū. vnde
dicit q si ipsa materia prima ē sba corpibus supercelestib9
oportet q capiat formā alicuius speciei determīatā ab ali
quo principaliter agente. nō enī ab ipso corpore celesti in
eo q tale corpus respicit istā formam precise uel istā quia
qua ratione daret hanc formā eadem ratione daret z istā
ex quo oēs forme posite in materia prima sunt in motore p
mo vtualiter: go oz dare aliquā partem celi respicientem
specialr ad susceptōz huius forme determīate: Hic sumit
pclo vii. h9 libri z ē hic. Materia pma respicit formā spe
cialē a determīata pte siue pstellatione celi. pbat sic mā p
ma respicit formā determīatā: igit uel recipit eā a corpe
celesti ī cōi inqztū corp9 celeste uel a pte detīata celi siue p
stellatōe: sz ñ recipit a corpore celesti ī cōi īqztū corpus ce
leste qz q̄ rōe tale corpus īflueret mãe pme unam formā

cadē ratione ꝛ aliam. ꝛ sic nō daret ei formā specialē gº ꝛc̄

Et non sufficit agens ꝛ cetera.

Hic soluit quoddam dubiū quia dictū ē ꝙ quo ad formam specialem introducendā materie prime requiritur specia lis constellatio siue determinata pars celi. vnde dicit ī lit tera ꝓ solutione ꝙ agens particulare phisicū nō sufficit ꝑ nata tali cōmensuratione influente ad actionē corporum supcelestiū. qnod patet quia pºquam semen ē emissū a pr̄e habet virtutē illius a quo decisū ē: que virtus nō vnifor miter ꝛ generalit̄ gubrenatur a supioribus tali mō ꝙ nul la parte celi magis determinat̄ nec hoc priuatur suo fine ꝛ cōfirmat p Ari. in. 2. de gene. vbi dicit ꝙ aduenīēte so le redibūt ꝛ recedēte pibunt. Hoc idē patet ꝑmo metha. vbi dicitur ꝙ materia prima indifferenter pcipit oēm for mam: sed ꝑmo formas elemētares: ꝛ mediantibº illis for mas mixtoꝝ. et iste ordo cause nō fit nisi ab aliquo istā for mā specialiter gubernantis. ꝛ sic solutio ē declarata: tunc ad ꝓpositū per hūc modū dicitur de saturno videlꝫ ꝙ ipse habet disponere materiā ꝛ introducere talē formā ꝛ ꝙ sꝑ dicitur regnare ī cōceptione ēbrionis. hoc Al. sic ītelligit quia regnare in hoc loco nō sumitur ꝓ aliquo alio ꝗꝫ influ ere talē dispositionē q̄ ab aliqua alia pte celi ñ ē nata īflui. ꝛ ideo si in tali hora diei uel noctis non dicitur regnare sat̄ nus uel alius planeta: hoc non est per priuationem virtu tis sue a tali corpore: sed qa alius planeta uel stella nata ē īfluē dispōnē talē ī materia quā satnº īfluē ñ pōt qꝛ actº ac toꝝ st ī paciēte bñ disposito: ꝛ sic soluit unū dubiū. Sꝫ dr̄et

forte aliquis quare hoc ita se habet. Rñdetur quia sic sunt ordinata a primo ente ẜm ordinem sublimē ⁊ cuilibet vir tutem ꝓpriam ẜm exigentiam nãe sue mĩstrauit. Nõ pri mo ꝙ ista virtus semĩalis nõ sufficit ad specialē formam materie introducendã sine speciali influentia celi. hoc patʒ p Aristo. in. 2. de gnãti. ubi dicit ꝙ sol in obliquo circulo ē causa in istis inferioribus. Secũdo nõ ꝙ virtus huius solutõis stat in hoc ꝙ materia prima ad susceptionē specia liũ formarũ: specialiter disponitur a determĩatis ꝑtibus si ue constellationibus celi. Et sic quo ad ↄpaginationē ⁊ cõ densationē necessario disponitur ad frigiditatē ⁊ siccitateʒ saturni in qualibet parte ↄceptionis per primũ mensem. T̃ tio nota ꝙ semen patris gerit in se virtutem patris. vnde virtus que ē in semīe patris assimilat̃ aīe ipsius patris qa sicut aīa patris influit ⁊ dat patri esse: ita etiam semen deci sum ab eo gnãt v̾tutem aīe ita ꝙ disponit menstruũ ĩ mu liere ꝓ generatione fetus: formã disponens ⁊ figuratiões cõpoꝝ. Nõ ubi dicit. ⁊ p hũc modũ ⁊c̃. ꝙ hic tãgit octauã ↄclõnē ⁊ ē ista: Saturnꝰ regnat ĩ q̃libʒ r̃ceptõe ēbriõis. ꝑ primũ mensē. ꝓbat̃ sic. Satnꝰ ĩ qualʒ ↄceptõe põt ager̃ in mãm ēbrionis: qꝛ q̄dlʒ nõ agit ĩ q̄dlʒ sʒ tm̃ detmĩabile agit ĩ suũ determĩatiuũ ⁊ ꝓportõnabile ĩ suũ ꝓportionatiuũ. ⁊ iõ seq̃t ꝙ q̄dlʒ corpꝰ celeste dr̃ regnare circa ꝓpriã mãʒ suaʒ q̃ spalr̄ ē disposita ad actõʒ suã r̃cipiẽdã. ide gᵒ cõpꝰ celeste ñ dr̃ regnare respcũ alteriꝰ mãe q̃ ñ ē disposita ad ipaʒ actõʒ vñ ex hoc apparet cã huius mirabil'effectus q: tpe pestilē tie aliq hoies moriũt̃: aliq v̾o nõ. hoc ē ex eo ꝙ q̄dã sũt di spositi ad istã influentiã pestilētie capiẽdã. q̄dã nõ q: sunt

ita fortes q sufficiēter pñt resistere. Ex isto quoqz pōt re
spōderi ad dubiū supius motū pcedo q satn⁹ sēmp regnat
circa mām dispositā ad suā actōz ad īfluēdā īfluentiā: nō
tñ sequit q circa quācūqz mām possit regnare q2 mā ictus
īfluxu mrici p pmū mensē pceptōis disposita ē ad suā actō
nē capiēdā: iō tūc regnat sup eā 7c. Ex isto 9seqt possibile
eē quēlibet planetā in qualibet hora diei 7 noctis regnare:
tñ ī aliqua hora diei glz planeta nō dr regnare: id pz intelli
genti pdicta. Nota circa solutōz vlti dubii q aliqs posset
dicere si solutō hec bona eēt seqret q p istā solutōm possez
rñdere ad oē qsitū sed hoc ē falsū ut pz de se. qd pbat q2 si a
liqs querit de aliquo dubio possū rñdere fm q rñdet Alb.
ī lra. d. q de⁹ sic ordinauit. Rñdeo q so. Al. ē sufficiens
7 ad argumētū si so. eēt bona seqret 7c. tūc negat 9ña. nam
duplicia sūt entia q depēdēt a pma cā. qdā enī depēdēt eter
nalr 7 īmediate ut sūt itelligētie circa pprīā cām 7 oīa cor
pa celestia. quedā vo entia depēdēt a pma cā mediate: tūc
ad ppositū si qrat quare de⁹ ordinauit istā vtutē in intelli
gentiis: nō pōt assignari alia cā nisi ista q dicta ē p Al. Sz
si querat de aliis entib⁹ oz aliā rñsionē dare. Jō dicit Ari.
2. metha. a pmo ente depēdet celū 7 tota nā. 7 in pmo celi.
a pmo ente cūctis deriuatiuū ē eē: his vo clari⁹ his aūt ob
scuri⁹. Nō q corpa celestia nō sūt eque pfecta q2 si sic seqr
tur q īter ea nō ēt ordo: 7 sic totū vniuersū ñ eēt bñ dispo
sitū q2 fz Ari. 2. metha. bōa dispō toti⁹ uniuersi consistit
in debito ordine entium vniuersi.

Post hoc ionis 7 cetera.

Hic declarat qualit̄ ip̄e iuppit̄ habet disponere fetū quātuz ad suā influentiā ꝛ dicit ꝙ pꝰ hoc .i. post ꝰm mēsē grā ꝛ bonitas ipsius iouis disponit ip̄am mām ad susceptōm membrorū forme ꝛ sua caliditate ꝯfortat fetū ꝛ replet sua hūiditate: ꝛ sic fetus per ꝰm mensem ē sub dn̄io ipsius iouis: Nō p̄mo ꝙ ex hac lrā trahit̄ ꝯclo nona hꝰ li. ꝛ ē illa iuppit̄ regit fetū p ꝰm mensem. ꝛ ꝓbatur sic ille planeta regit fetū per mensem ꝰm qui habet disponere ꝛ formare formaz iuppiter ē hꝰ: gº ꝛc̄. maior ꝓbat̄ sic q2 si aīa debet ītroduci oz ꝙ corpus sit dispositū ꝛ formatū. mīor patet ī lrā. Secūdo nō ꝙ iuppiter ē calide ꝛ hū:de nāe ꝛ ꝓpter nobilitatez suā dr̄ stella regalis ꝓpter hoc q2 hoīes q nascūtur sub eo nāliter sūt bone ꝯplexionis. Tertio nota sicut ōn̄dit ī lib. de effectibꝰ planetaꝝ ꝙ iuppiter qui ē calidus ꝛ hūidus augmentat ꝛ dilatat mām ut possit debite organizari. ꝛ assimilat̄ epati ī cōpē hūano. uñ ī hora eiꝰ malū ē purgar̄ epar

Tertio uero mars et cetera.

Hic dicit qualiter fetus disponitur ī q̄nto mēse q̄tū ad accidentis corporis: ꝛ dicit ꝙ in tertio mense planeta dictus mars disponit ip̄m fetū quia sua caliditate diuidit brachia a lateribus ꝛ collum separat ꝛ caput format. Nota p̄mo ꝙ ex ista littera trahitur conclusio. x. huius libri ꝛ ē ista. mars regit fetum in quinto mense conceptionis. quod ꝓbatur sic ille planeta reg:t fetum per tertium mensem qui membra distinguit. mars est huiusmodi: ergo ꝛc̄. maior pꝫ quia hoc fit ī tertio mēse. ꝛ mīor pꝫ ī lrā. Sciēdum ꝙ maior hꝰ rō:s tꝫ ꝓ tanto q2 p duos menses p̄cedētes mā fe

6

tus nõ fuit disposita ad inuentiã alicuius planete recipien dã nisi illius qui ẽ nãe calide ⁊ sicce: cuiusmõi ẽ mars. Vñ sciendũ ex quo in secundo mense virtute ipsius iouis mã fetus talit̃ ẽ disposita ⁊ mollificata ꝙ ẽ fere abil' ad sepatõꝫ mẽbroꝝ: ⁊ qꝛ tũc iuppit̃ fec̃ qd̾ potuit. idõ i 3° mẽse icip̃ mãs

Quarto mense

Hic dicit quõ ipe fetus i quarto disponit̃ mense. ⁊ dicit ꝙ i quarto mẽse vtus ipsius solis adueniens ĩprimit formam ⁊ creat cor ⁊ sensibilis motũ aĩe parat. ⁊ hoc ẽ ƀm opioneꝫ medicoꝝ ⁊ quorũdã astronomoꝝ ⁊ phĩoꝝ ꝙ inter oẽs ptes gnãndas cor p̃mo creat̃ ⁊ vtute eius oĩa alia mẽbra nascũ tur. ⁊ ꝓpter̃a quart⁹ mẽsis ascribit̃ soli. vñ dicũt phi ꝙ sol ẽ radix vtutis vital'. Hoc idẽ pꝫ. 2. de gnã. ubi dr̃ ꝙ mo tus solis i oblico circulo ẽ cã gnãtõis. Primo nõ ꝙ ex il la lr̃a trahit̃ ꝯcl'o. xi. h⁹ li. ⁊ ẽ illa. Sol regit fetũ p quartũ mẽsẽ. ꝓbatur sic ex lr̃a ille planeta regit fetum p quartum mẽse q creat cor ⁊ ꝓducit formas i mã: ſꝫ sol est h⁹: g° ⁊c̃ Vñ sciẽdũ ꝙ sol ẽ calid⁹ ⁊ sicc⁹: ſꝫ caliditas sol' multũ dr̃t a caliditate mãtis qꝛ caliditas ipi⁹ mãtis ẽ dissepatia mẽbroꝝ ſꝫ caliditas sol' ẽ uiuificatia. Sꝫ dr̃et aliquis mars ĩducit formas ⁊ disponit membra: igitur littera falsa. consequen tia ẽ nota. ⁊ assũptũ patet per lr̃am. Rñdetur ꝙ sol produ cit formas intrinsecas ⁊ subtiles ⁊ essentiales: sed ipse mars formas extrinsecas et accidentales. Unde notandũ ꝙ hinc est diuersitas int̃ medicos ⁊ phĩos: nã medici dicũt ꝙ caput primo gnãtur: phi vo ꝙ cor. ſꝫ p ꝯcordatõe ipoꝝ est sciendum ꝙ vtrique bene dicunt diuersis respectibus:

quia quantū ad formationē pfectā caput primo gnātur naʒ tūc fetus ē perfectus: sʒ quantū ad formatōnē īperfectam cor principaliter gnāt̃ ⁊ sic vtraqʒ opīo saluat̃. ptēa nō ꝙ cor assimilat̃ soli nā sicut sol se habet ī ordīe ad alios plane tas ī celo: sic cor se hʒ ad alia mēbra pricipalia ipi⁹ corpis

Quinto tempore et cetera.

Hic declarat per quē planetā fetus disponit̃ mense quinto ⁊ dicit ꝙ venus qnto mense perficit lineamētatōes quorū dā mēbrorū exterioꝝ sua virtute quia format aures nar̃s os ⁊ virgam virilē in maribus ⁊ aliud mēbꝝ ī femīs. s. pudibūda ⁊ māmillas: ⁊ facit sepatiōnē manuū peduʒ ⁊ di gitorū. Ex ista lr̃a trahitur conclusio. xii. huius li. ⁊ est ista. venus dn̄atur sup ipm fetū ī mense quīto ipsuʒ dispo nendo ⁊ membra formando. pbatur sic ille planeta guber nat fetū per quintū mensē ipm disponēdo ⁊ formādo qui p ducit membra pudibunda fetus necnō quedam alia mēbra debite sigillat: venus est huiusmodi ergo ⁊c̃. maior patet quia solum talia membra disponuntur ⁊ formantur in quī to mense. minor patet in lr̃a. vnde sciendū ꝙ venus habʒ dn̄ium super luxuriam: igitur ratione ipsa dicitur format̃ membra ad coitum.

Sexto tempore influentia.

Hic ostendit qualiter fetus regatur mense. vi. ⁊ dicit in fluentiam ⁊ regimen mercurii formare instrumēta vocis ⁊ componit supercilia ⁊ fabricat oculos ⁊ facit crescere pu pillas ⁊ producit ungulas ⁊ capillos. Ex ista littera trahit̃ conclusio. xiii. hui⁹ li. ⁊ est illa mercurius regit fetū mēse

sexto. probatur sic ille planeta regit fetum per sextum mē
sem conceptionis qui producit instrumenta vocis: supci
lia oculos capillos vngues ⁊ huiusmodi. Sed mercurius
est huiusmodi: ergo ⁊c. maior est nota quia in sexto mēse
huiusmodi membra formantur. minor patet ī littera. Vn̄
sciendum ꝙ instrumenta vocis sunt gutur pulmo artarie
⁊ quia ipse mercurius habet dominium super vocem: ideo
habet formare huiusmodi instrumēta: ⁊ ideo qui generā
tur sub eius dominio sunt boni cantores. Item mercuriꝰ
dominatur super capillos vngues ⁊c. ratio est quia mer
curius dominatur super humores corporis siccos ⁊ frigi
dos. ⁊ ex talibus generantur capilli ⁊ vngues ⁊c. ut patet
per galienum in secundo tegni. Item nota ꝙ mercurius ē
nature frigide ⁊ sicce et operatur per sextum mensem ⁊ si ī
uenit aliqua bona facit meliora: si vero mala facit peiora

Septimo uero luna et cetera.

Hic ostendit qualiter ipsa luna in mense septimo disponit
fetum dicens ꝙ luna īponit finem ⁊ replet aurigīnes car
nis. i. poros in carne ⁊ complet superficiem: ⁊ venꝰ ⁊ mer
curius vna cum ipsa luna prestant humiditatem corpori
per quam augmentatur. igitur iste septimns mensis datus
est operationi lune. Ex quo trahitur conclusio. xiiii. huiꝰ
libri: ⁊ est illa. Luna regit fetum per septimum mensem.
probatur sic ille planeta regit fetum per septimum mēseꝫ
qui ponit finem operationi ⁊ humectat fetum replendo cō
cauitates corporis. luna ē huiusmōi: ergo ⁊c. maior patꝫ
quia talia fiūt in septimo mense. minor patet in lr̄a. Unde

sciēdū q̄ dr̄ in lr̄a q̄ luna īponit finē. ⁊ sic nō q̄ duplex ē fi
nis. finis simplex ⁊ finis ꝑm quid. mō luna nō īponit finē
sumendo ipm ꝑmo mō quia tūc saturnꝰ nihil disponēt vlte
rius quod falsū ē ut patet ī lr̄a: sȝ luna dr̄ imponere finem
ꝑo mō sūptū. Nō q̄ in lr̄a dr̄ aurigias carnis. vn̄ aurigie
dicūtur pori in carne exn̄tes eo q̄ pori carnis hauriūt hūi
ditates que carnē replent ⁊ talis īpletio habet fieri ī fetu p
īfluentiā lune. Nō q̄ dicit ī lr̄a lūaȝ augmētare fetū quia
lūa ē hūida ⁊ fetus nutrit̄ ex hūiditate ex quo nutrimento
augetur materia eius.

Postea influentia saturni.

Hic declarat per quē modū disponit̄ fetus in octauo mense
d. q̄ ī octauo mēse ipe satn̄us e ꝯuerso īcipit itex regnare
super fetū quia multū īfrigidat ipm ⁊ siccat ⁊ p ꝯn̄s ꝯstrin
git fetū. ⁊ iō quidā astronomi dicūt q̄ puer gnātus in hoc
mense eēt mortuus uel cito moriturꝰ: ⁊ huius cā ī sequen
tibus apebit. Nota q̄ hic trahit̄ ꝯclusio. xv. huius libri ⁊
ē illa. saturnus regit fetū per octauū mēsem. ꝓbat̄ sic ille
planeta q ꝯstringit mēbrū mulieris ne fetus exeat regit fe
tū per octauū mēsē satnꝰ ē huiusmōi: gͦ ⁊c̄. maior ē nō qꝛ
frigiditas ⁊ siccitas ipius satn̄i ꝯstrīgit mēbra ne fetus ex
eat de vtero mr̄is qꝛ ī octauo mēse n̄ dȝ fiēi ptꝰ qꝛ malitia
satn̄i ꝯstrīgit mēbꝫ mulieris. Vn̄ sciēdū q̄ puer nascēs oc
tauo mēse ē oīno male ꝯplexiōis ⁊ dispōis. s. morbidꝰ ꝓpt̄
maliuolā ꝯplexiōȝ satn̄i ⁊ cito morit̄ ꝓpt̄ frigiditatē ⁊ sicci
tatē ipiꝰ satn̄i. Idcirco sic hēt ī li. de effcibꝰ plāetax q̄ ī. 8.
mēse precipue nascuntur claudi ceci ⁊ consimiles.

Deinde in nono mense et cetera.

Hic ostendens qualiter fetus disponitur nono mēse. d. q̄ iuppiter sua caliditate hūiditateq3 rectificat fetū: ⁊ iō fet⁹ q gnātur in hoc mēse ē fortis bñ disposit⁹ ⁊ lōge vite. ꝓbatur sic ille planeta qui calefacit ⁊ hūectat fetū dn̄at sup ipsū ꝑ nonū mensē: s3 iuppit̄ ē h⁹. g° ⁊c̄. maior ē nō q2 hoc o3 fieri ī nono mense. ⁊ mior p3 i lr̄a. qualit̄ aūt ip̄e iuppit̄ dispōat fetū quātū ad ꝯplexionē suam postea patebit.

Est autem et cetera.

Hic prosequitur de formatione fetus quantum ad accidē tia ex parte corporis se tenentia a signis in zodiaco existen tibus. Et primo facit hoc proponendo intentum. secundo exequitur ibi. primum vero signum. Et breuiter ista est sententia q̄ membra corporis attribuuntur. 12. signis zo diaci. ⁊ prosequitur. d. primum signum est aries: quādo igitur sol est in ariete tunc temperate viget humidum et calidum ⁊ tunc est motus ad generationem. Et ideo solis motus in ariete dicitur principium vite ⁊ radix virtutis vitalis. Et propterea arieti attribuitur caput per quādā similitudinem: quia sicut in celo aries est dignior pars ce li. ita caput in homine est dignior pars hominis: et iō me rito ipsum caput assignatur arieti. Secundum signum ē thaurus quod respicit collum. Tertium Gemini quod re spicit spatulas. Quartum Cācer q̄d respicit brachia ⁊ ma nus. Quītum Leo quod h3 dn̄ium sup pectus ⁊ dyaflama

cōpis. sextū virgo qđ attribuit stomacho ⁊ itestis. Et hec sex signa circuiūt medietatē celi: sic etiā mēbra pnōta ꝯsti tuūt medietatē hoīs. Septimū quidē signū ē libra ⁊ hoc re spicit renes ⁊ testiculos. Octauū scorpio ⁊ hoc respicit lo cū libidis tam viri q̄ mulieris. Nonū sagittarius ⁊ hoc respicit anū. Decimū capricornus ⁊ dn̄at sup genua. Und̄ cimū aquari⁹ ⁊ respicit tibias. Duodecimū ⁊ ultimū signū dr̄ piscis cui attribuūtur plante pedū. Et sic hec r̄liqua sex circueūt aliā medietatē celi. Ita similiter hec sex mēbra ꝯ stituūt aliā partē hoīs. Nō p̄mo ex quo p̄us dcm̄ ē qualiter fetus format̄ successiue p ip̄os planetas: i hac p̄te ostēdit q̄ liter etiā fetus disponat̄ ab his signis zodiaci: quia sicut pla nete hn̄t dispōem sic etiā signa ip̄a zodiaci sub quibus plane te mouent̄. Itē nō q̄ zodiacus ē circulus obliqu⁹ trāsiēs per totū celū in quo circulo sūt. 12. signa situata p ordinem Primū est aries. deinde thaurus ⁊c̄. sicut iā dictū ē. Et quodlꝫ signū habet. 30. gradus. ⁊ hec scīa nō hr̄ locū i ista mā sed i tractatu de spera q2 ibi dr̄ de zodiaco ⁊ eqnoctiali de tropico estiuali ⁊ tropico hiemali. ⁊ iō relinquat̄ ꝓpter ꝓlixitatē ad pn̄s. ⁊ dr̄ zodiacus a zodian grece quod ē vita latine ⁊ acos quod ē custos quasi custos uite: quia sub isto circulo ⁊ istis. 12. signis mouentur omnes planete qui hn̄t influere destructiones saluationesq̄ iferiorum. Et ideo secundū ista signa ⁊ gradus signorum aliam ⁊ aliam habēt naturam. Sic quoqꝫ fetus ipse diuersimode disponitur qn̄ sub ipsis generatur. Nota q̄ ex illo qđ dicit. primum uero signū tangit̄ ꝯclusio. vii. ⁊ ē talis. Aries hꝫ dn̄iū sup fetuꝫ quo ad aliquā eius p̄tē. s. sup caput quod quidē pōt ꝓbari

ea forma arguendi sicut supius de planetis arguebat. vñ dicūt astronomi q̄ qñ luna ē ī ariete tūc malū ē purgare et trahere sanguinē a vēa collaphica: sic dr̄ p hos vsus. Nil capiti facias aries cū luna refulget. Lūari nūmos z balnea tutius ītra. Unde sciēdū q̄ aries dr̄ primū signū ī zodiaco rō ē quia coīter ↄnūerando signa incipim⁹ ab ariete. p̄tea quia aries ē primū signū quantū ad signa estiualia. Juxta quod notandū q̄ ista sex signa aries thaurus gemī cancer leo virgo sūt signa estiualia quia sol ptransit illa ī estate: r̄liqua vo sex sūt hiemalia quia sol in hieme ptransit ea. Jtē ↄ̄ id quod dicit lr̄a aries ē nāe hūide. arguit̄ sic. aries ē nāe sicce ergo nō hūide. ↄ̄ña tenet eo q̄ iste qualitates repugnant. z assūptū patet p galienū. Rñdet̄ q̄ lr̄a intelligit̄ q̄ātū ad eius p̄ncipiū: sed dictū galieni qūātū ad finē eius ītelligitur: z sic vtrobiq̄ bene dr̄. z tūc ad rōnē aries ē zc̄. negetur ↄ̄ñtia. z causa ē quia in vna pte potest esse nāe sicce z ī alia habere humiditatē. Jtem aries dicitur dignior celi p̄s quia est excellentioris z melioris ↄplexionis q̄ȝ aliq̄d aliō signum eo q̄ habet naturam sanguineam. Et ideo sole existente in isto signo maxime viget generatio z conceptō p pter caliditatem z humiditatem. Jtem sciendū ƀm Gali. in li. de spermate q̄ diuersitas planetarum cum diuersitate signorum in zodiaco producit in fetu diuersitatem. hoc apparet ex eo q̄ aliquando generat̄ puer qui non assimilat̄ patri nec matri nec auo zc̄. Unde dicit Galiē. ibidē q̄ oīs substantia corporea animata est ligata in planetis z signis in zodiaco quantum ad eorū influentiam suscipiēdā. Jtez nota q̄ ex lr̄a ibi. thaurus aūt. tangit conclusionē. xviii.

⁊ ē illa. Alia duo signa in zodiaco. s. taurus gemini ⁊c̄. hn̄t formare ⁊ disponere in corpe hūano accn̄a diuersorū mem brorū. ꝓbatur sic quecunqꝫ habent disponē mēbra corpis diuersa: dn̄antur sup diuersa accn̄a diuersoꝝ corporū. Sꝫ illa. xi. signa. s. taurꝰ ⁊c̄ sūt hꝰ: gͦ ⁊c̄. maior pꝫ quia tales significationes ⁊ dispositōes corpales sūt accn̄a fetus. mi nor patet in lr̄a. Nō ꝑm Galie. oīs r̄s nālis vtitur fōmis respectu supiorū. gͦ infans disponit̄ ꝑ influentias planeta rū dato ꝙ nūqꝫ fuerit taliter a parentibꝰ dispositus. Nō qn̄ luna est in cancro tūc malū ē purgare collū ut dr̄ in his v̄sibus. Et caueat medicus cū ferro tangere collum. Sic quoqꝫ qn̄ lūa i gemīs ē malū ē traher̄ de brachiis sanguinē vnde dr̄. Brachia nō minues cum lustrat lūa gemellos. Itē cancer habet dn̄iū sup pectus. vnde dr̄. Pectus pul mo iecur in cancro nō minuetur. Itē leo respicit cor ideo dr̄. Cor grauat ⁊ stomachū cū cernit luna leonē. Nota ꝙ de istis signis quedā sūt calida in pmo gradu: quedā sūt sic ca ⁊ frigida ⁊ nō ecōuerso ut patet per medicos. Itē nota ꝙ virgo respicit costas ⁊ intestina aliqua. iō qn̄ luna ē in v̄gine tūc malū ē curare talia mēbra. vn̄ dr̄. Lunā virgo tenens vxorem ducere noli. Iteꝫ nota ꝙ hec. 12. signa di uidūt celū in duas ptes equales siue duas medietates: qa pma sex signa cōtinent vnā medietatē celi. ⁊ alia sex medi etatē aliā. Sic quoqꝫ pma sex signa respiciūt medietatem corpis ⁊ alia sex medietatē aliā corpis. ex hͦ seqt̄ ꝙ sꝑ supi or ps hoīs ē calidior ⁊ fortior qꝛ fort̄ a signis calidis ī zodi aco. ifeiō v̄o a signis frigidis. ⁊ iō ps iferiō frigidiō ē. Itē nō ꝙ ex lr̄a ibi. dyaflama ꝙ dyaflama ē quedam pellicula

diuidẽs corp⁹ hũanũ ĩ duas ptes ita q̄ mẽbra spũalia ut cor ꝛ pulmo hac pellicula segregant̄ a mẽbris nutrĩs ut sũt stomach⁹ ꝛ epar: ꝛ istã pelliculã dicitur regere leo.

Et hoc non opinetur.

Hic declarat supi⁹ dicta p experientias. s. q̄ ista iferiora diuersimode disponãt̄ a supioꝛib⁹: ꝛ spalr̄ hoc dicit de lũa. iõ ait q̄ nullus dꝫ credẽ q̄ ista p̄dicta sint ficta qꝛ multis pñt ɔfirmari expientiis. quoꝝ pmũ ẽ hoc. s. q̄ malũ ꝛ venenosũ ẽ tangẽ aliqḋ mẽbꝝ cũ ferro lũa exñte i signo isti⁹ mẽbri cuius cã ẽ quia lũa auget hũiditatẽ ut pꝫ ad sensũ. si carnes recentes ad radios lũe ponãtur ibi gnãbũt̄ vmes: sed hoc tm̄ fit i spali statu lũe: Et ut hoc itelligat̄ meli⁹ ponit stat⁹ lũe. d. q̄ lũa in pma icessione ẽ calida ꝛ hũ da donec fiat semiplena: ꝛ tũc dr̄ eẽ i pmo statu. postea ẽ calida ꝛ sicca donec fiat plena ꝛ tũc ẽ in 2o statu. deinde ẽ frigida ꝛ sicca usquequo iteꝝ fiat semiplena: ꝛ tũc ẽ i tertio statu. Ultio est frigida ꝛ hũida vsqꝫ quo iterum soli coniungitur: ꝛ tunc ẽ in quarto statu. ꝛ in hoc statu maxie humectat putrefaciẽdo. Postea exponit dictũ suũ. d. q̄ ledẽ ferro mẽbꝝ ẽ idẽ quod grauit̄ vulnerare et addere humiditateꝫ hũiditati. Nõ quoqꝫ q̄ Al. voluit dicta sua p expientiam ɔfirmare nã dicit Cõ. 8. phisi. Expimentũ ẽ veroꝝ sermonum vt concoꝛdant cum rebus sensatis. Itẽ i lr̄a dr̄ q̄ nõ dẽm⁹ tãgere mẽbꝝ ꝛc̃. rõ huius ẽ 2m medicos quia tũc humores concurrũt ad illud mẽbrũ ꝛ ibi gnãtur ex his humoribus apostema. Et ideo luna existente in ariete malum est flebotomar̄ de vena capitis. Itẽ qḋ dr̄ i lr̄a si cãnes ponãt̄ ꝛc̃.

ratio huius ē quia radii lunares multū humectāt ipsas car nes ex qua humectatōe sequit̄ putrefactō ⁊ per ꝯñs vmiū generatō: Ex hoc seq̄t̄ malū eē ꝙ radii lūares tangāt vul nera quia humectant ea ⁊ nō exsiccant. Item nō ꝙ illud qđ dr̄ in lr̄a ꝙ luna habet quatuor stat⁹ exponit̄. i. quatuor q̄ dras. hoc etiā p̄us dc̄m̄ ē quia p̄ma quadra ē sanguinea. ∫a colerica. tertia melancolica. quarta flegmatica.

Et sciatis socii ⁊ ceteria.

Hic ponit vnū documentū informando socios suos ⁊ dicit socii mei scire d̄etis ꝙ q̄uis quedā mulieres occultant h⁹ rei cām: cognoscūt tn̄ qualiter malum inde operetur: naz sepe accidit in viris magna lesio ⁊ grauis ex putrefactione membri virilis per ferrum appositum sicut quedam docte meretrices faciunt hec ⁊ his similia: et si licitum esset dice re hic ascriberem: sed proprium creatorem timeo ideo de oculto ad presens non declarabo. Unde sciendum sicut di ctum fuit ꝙ fluxus menstruorum diuersificatur in femīs secundum diuersitatez alterius ⁊ alterius quadre: ⁊ sic pu elle cognoscūt status lune per menstrua. Item nota ꝙ que dam pessime mulieres in vltimo statu lune sunt instructe ꝙ multum subtiliter sciunt ledere viros exercentes cum eis coitum: ex qua lesione insurgunt multe infirmitates ī curabiles: ⁊ hoc si ī prīcipio remedia nō apponāt̄. Vñ sciē dū ꝙ ī v̄ga virili q̄si oēs vene ꝯcurrūt q̄ sūt sensibiles: et iō qñ leditur sequit̄ lesio toti⁹ copis. Itē nō ꝙ ī lr̄a dr̄ fer rū apponūt ⁊c̄. quidaz exponētes hoc dicūt ꝙ id ferrū de q° loquit̄ Al. acutū ē ⁊ subtile ⁊ qñ mulieres patiūt̄ mēstrua

si viri tūc coeant cū ipsis solent aliqñ uel ꝓpter vindictam uel ꝓpter malitiā vulnerare virgā virilē ꝛ tūc mēstruū exñs in vulua mulieris ītrat tale vuln⁹ ꝛ inficit suo venereo qꝛ virga ē mēbrū porosū ꝛ rarū: iō talis mā cito ībibiť ab ipso. ꝛ quia ibi oēs vene ꝯcurrūt. talis mā spergiť ꝑ totū corpus. verū q̄zuis hec expō bene sonet ꝑ textu: tñ expientia īdicat oppositū cū ipe vir sentire possit talē lesionem Ideo aliter exponiť. s. ꝙ per ferrū intelligiť cauteriū potētiale seu virtuale. vnde ſm medicos duplex ē cauterium s. potentiale seu v̾tuale. ¶ Primū: sūt medicine corrosiue cauterisantes carnē uel membrū aliquod in tm̄ ut vulneřtur: ut sunt alumen calx ꝛ his͛ similia. Aliud cauterium ē actuale ut ferreū instrumētū cū quo fit vuln⁹ ī aliquo mēbro ut ab ipso humores extrahanť. modo ad ꝓpositū dico ꝙ Al. de primo ferro intelligit ꝛ nō de ſo. Huius͛ grā est sciendū ꝙ quedā mulieres sciētes hoc ponūt tp̄e coitus de istis corrosiuis ad mēbrum inferius: ꝛ quia tūc mēbrū virile ē valde porosū: ideo statī corroditur ꝛ lediť a talibus Sed forte diceret͛ aliqs quare mulier ñ ledit semetipsam. dicēdū ꝙ vulua ñ ē ita porosa sicut v̾ga. uel alr̄ ꝛ meli⁹ ꝙ anteq̄z īponant ista corrosiua accipiūt oleū rosaꝝ ꝛ iungūt membrū suum ꝛ͛ sic non leduntur. Item sciendū ꝙ si lesio fieret luna exñte in vltima eius quadra in scorpione ꝛ eēt coniunctio lune ꝛ veneris: tūc ista lesio esset incurabilis. ꝛ causa est quia scorpio ꝛ venus dominatur super virgam et tunc nullatenus posset fieri exitō hūorū de tali vulnē et per consequens nec curatio propter nimiam influentiam humidam.

Primum quidem.

Hic declarat id quod dictū ē p aliā expientiā . d . q illd qd dictū ē patet ab expimento qd sumit ex eo q si lune radii d nocte subītrent per fenestras ad caput dormientis : faciūt dolorē capitis ⁊ fluxū reumatis . ⁊ causa est huius pus assi gnata . ⁊ hoc precipue intelligitur ī vltima quadra lune . Sed diceret aliquis qualit talis hūiditas causat dolorem capitis . Rñdetur q per ipsam fit obstructō poroꝝ in cere bro ita q vapores ⁊ fumi grossi nō pñt exalare . vñ quan do nā incipit laborare circa talē hūiditatē cerebri īfluxam eā dissoluēdo : cātur fluxus reumaticus ad nares ul' ad pe ctus : ⁊ ille fluxus reumatis cātur ex mā cruda flegmati ca : ⁊ patientes ipsū debent parū ɔmedere bibere ⁊ dormir ne multitudo vaporū a cibo potu sōnoqʒ supfluo dissoluto rū dirigatur vsus cerebrū ipm humectando ⁊ fluxum reu matis augmētando . vñ dr vsus . Esuries vigiles sitias sic reumata cures . Unde sciendū q illa passio maxime fit luna exñte in vltima quadra . ⁊ ideo hoc tpe bonum est q quilibet caueat ne radii lunares tempore dormitionis de nocte subintrent per angusta foramina attingentes caput eius inferentes predictam infirmitatem que secunduʒ me dicos omnium egritudinum mater ē in corpe hūano .

Post hoc quidem.

In precedenti parte Alb . ostendit accidentia ex parte ani me tantum et nō ex parte corporis se tenētia īfluētia corpi

hũano a corpibus supercelestib⁹. hic oñdit accñs ex pte vtri usq3. d. post pdicta reuertamur ad īfluẽtiã planetaꝝ quos antiqui vocauerũt dños nãe ex pte corpis ꝛ aĩe ꝛ prosequi tur per ordinem.

Saturnus quidem et cetera.

Et dicit ꝙ quia satn⁹ ē obscur⁹ tardus ꝛ grauis. facit natũ sub eo fuscũ ĩ colore ex pte corpis: ꝛ h3 flauos capillos ꝛ rectos ꝛ duros sed nõ ē barbat⁹ ꝛ male dispositus ē ꝛ h3 pect⁹ subtile ꝛ scissuras ĩ calcaneis figuraꝝ. i. ꝑm dispõnem corporalē. ꝛ iste idē puer ꝑm aĩam ē multe pfidie ꝛ tristitie et malignus diligens fetida iduens sp turpia vestiméta: ꝛ ē piger in ĩcessu ꝛ nõ luxuriosus ꝛ nãliter abhorret coitum Et subdit ꝑm intentõm nr̃i mgr̃i ĩ hac mã experti. Quicũ q3 natus fuerit sub satno oĩno h3 malas dispões ex pte corpis. Nota hic ꝙ antiqui phĩ vocauerũt planetas dños nẽ quia viderũt per influentiã planetaꝝ corruptõ3 ꝛ gnãtõm fieri ĩ his ĩferiorib⁹. Et ex alio quia añ tẽpus Ari. ñ nouerant aliqd de pma cã nec de ĩtelligẽtiis: s3 tm̃ mõ de corpib⁹ celestib⁹: ꝛ iõ ĩpa dixerũt deos ẽẽ. idcirco Emp̃. dixit ꝙ sol ē deus deoꝝ. Alia etiam de causa planete dicũt dñi nãe: qa nã regit ab ĩpis una cũ ĩtelligẽtiis ĩclusis. vñ dicit Cõ. 12 metha. opus nature ē opus intelligentie: sed intelligentia non dirigit naturam immediate: immo facit hoc medianti bus planetis ꝛ corporibus celestibus. iõ dicit Ari. ꝙ ille mundus inferior subiectus est corporibus celestibus ut tota eius virtus inde gubernetur. Item Aristote. pmo celi. et octauo phisicorum. Si non esset motus ad ubi in

p° celi
8 phisicor

corporibus supercelestib9: tūc etiā nō eēt mot9 ī his īferiorib9 ⁊ sic nec gnātō fieret nec corruptō. Nō q saturn9 dr̄ superior planeta q2 magis distat a terra q2 īmediate seqt̄ firmamētū. vnde dicūt astronomi q ē ī tanto elongatus a terra q si aliqs pgeret oī die .9. miliaria tūc ad illā ptez ubi satnus ē ꝓpinquior sue spere: pueniret .5700. annis ⁊ .15. septimanis ⁊ ī tribus diebus. vñ saturn9 ꝯplet cursū suū per 33. annos. ⁊ ē maior tota terra nonagesies semel. Et rō ē q sit supior planeta quia multū ꝯriat̄ principiis vite ꝓpt eius malitiā. vñ si eēt ap̄propīq̄tus terre destruēt oīa ista īferiora ⁊ nūq̄ȝ pmitteret aliquod aīal viuere. ⁊ obscuriō etiā ē inter oēs planetas q2 ē nāe terree. Jtē nōndū q fili9 saturni ē coloris fuscei q2 ipse saturnus inter cetera que hȝ habet dñiū sup plūbū quod ē coloris fuscei. Jtē habȝ nigros capillos ⁊ hoc quia est ꝯplexionis melancolice: ⁊ iō habet multos vapores grossos nigros ⁊ terrestres q sūt graues ⁊ frigidi ⁊ semp tendūt deorsū. vñ oēs isti qbus nō crescit barba .j. debitū tēpus sūt filii saturni. Jtē hȝ pectus subtile ⁊ hoc quia nō multū habet de hūiditate ⁊ caliditate q̄ requirunt̄ ad dilatatōnē corpis. Jtē filius saturni hȝ scissuras ī calcaneis. hoc exponit̄ vno mō sic. s. q hēat scissuras ī pedibus figural'r sicut equus. alio mō q sit claudicus p vnū pedē. tertio mō q hēat' ꝯstrictionē in mēbris ita q mēbra eius sūt cōstricta q hēat duas venas. ⁊ hoc vltio mō pōt lr̄a intelligi. Jtez est multe perfidie. ⁊ hoc quia habet malam coplexionem ⁊ semper nituntur decipere homines: et nō vtuntur venere ꝓpter frigiditatē sicut melancolici sūt. Jdeo dicūt medici q oēs ꝓphete fuerunt melancolici quia

diuersa imaginabat: Et lra. d. quod ille filius malas i se codi
tões hz ex pte corpis et hoc qr hz in se pessimas qlitates. s.
frigiditaté et siccitaté a qbus pcedit malitia tanq a sua cã.
Ité sciédũ sicut hét i libro de effectib9 planetaꝝ puer nat9
i hora saturni erit fortis melácolice cplexiõis: auar9 tra
ditor cupid9 et fortũa i oĩbus sibi psperat. et hz ioue ĩimicũ
et mercuriũ amicũ: iõ qñcũq satnus ciũgit cũ mercurio tc
bonũ est sibi icipe opus: sz qñ cũ ioue tũc é criũ. vñ si quis
accipet flores auellane cũ succo cesane et id desiccatũ alicui
mulieri corrupte iponét iferius ad membꝝ apparet vgo.
Ité nõ quod quãdo é in ariete tũc é signũ mortis. quando vo
in aquario tunc vite quia est in propria domo.

Iuppiter quedam stella et cetera.

Natus sub ioue dz eé bñ dispositus tã i aĩa qz i corpe: quia
iuppiter é stella regalis dulcis, psp a et tépata. et hz totũ op
positũ ipi saturno: nã filii iouis sũt pulchri i facie et habét
oculos claros barbã rotũdã et supiores détes magnos et a
liquãtulũ diuisos: et hñt bonũ coloré albũ cũ rubore pmix
tũ longos crines. Secũdũ aĩam quoq talis filius é mode
stus lõgeu9 diligés honestaté et pulchra vestiméta: et dili
git delectabiles odores et sapores et etiã luxuriã. et é potés
largus iocũdus misericors mũdus: et quocũq vadit respi
cit terrã. Nõ primo quod dicit stella regalis qr hz nobiliorez
influentiã. Ité quod imediate sequit satnũ ut malitia saturni
possit mitigari per bonitaté iouis quia aliter satn9 multa
mala circa iferiora faceret. vñ dicit Cõ. quod si solus iuppit
eét in celo nũq pmitteret aliquã corruptõm fieri i terra.

vñ ipe iuppiter ē maior t̄ra nonagesies qnqes: ⁊ tm̄ distās a terra ubi ē ꝓpinquior ei q̄ꝫ si aliquis oī die posset ābulaȓ decē miliaria sursū infra. 2508. ānos ⁊. 9. septīanas ⁊. v dies ꝑtingeret ad ipm. Nō q̄ꝫ iste filius dr̄ eē longeu⁹ ⁊ hᵒ quia ē calid⁹ ⁊ hūid⁹ ī qbus ꝯsistit vita: ⁊ iō multū diligit luxuriā ⁊ īspicit terrā ꝓpter eius distīctōnez. vñ dr̄ ī lib. p̄allegato. Si qs natus fuerit ī hora iouis ē sanguine⁹ be niuolus amabilis delectabilis sapiēs laudabilis. ⁊ hꝫ vnū amicū ⁊ vnū īimicū. amicus eius ē lūa. īimicus eius ē sol vñ qñ ꝯiūgitur lune amice sue tūc gaudet ⁊ regnat ⁊ tunc bonū ē ei opus incipe qꝛ hꝫ bonū finē ⁊ bonū ē loqui cū mu lierib⁹ qꝛ tūc hꝫ satis de sanguīe. vñ dicūt expimētores q̄ꝫ si qs tūc accipet auiculā q̄ vocaȓ cauda tremula ⁊ desicca ret ī puluerē siue ꝯburēt ⁊ poneret hūc puluerez ad cruci bolū si ē aliqua mulier malitiosa latrabit ut canis. Sꝫ qñ ꝯiūgitur soli oēs amittit v̄tutes. Itē dr̄ si qs accipet ling nā canis ⁊ ī puluerē reducēt ⁊ alicui auicule ī pastu daret statī vidētur mortua. ⁊ ecōuerso si ponēs caput eius ad a quam cessabit. vnde sciendū q̄ꝫ iuppiter habet mortē ⁊ vi tā nā mors eius ē libra: ⁊ gemi ē vita. qñ enī ē in gemī tc ē in honore ⁊ dñio suo. vñ si quis in illa hora accipet vng ues ⁊ capillos alic⁹ mulieris ⁊ puluerizaret ⁊ ꝯmedēt mt̄ tū dormiret. ⁊ si velis excitare pone acetū ī auriculā eius dextrā. Itē qñ iuppiter ē ī piscibus si quis accipet salaman drā ⁊ in puluerem reduceret ⁊ poneret in auriculā alicui⁹ animalis statim moreretur.

Mars uero ⁊ cetera.

Hic. d. Al. ostendit formá fetus quãtũ ad accñia tá ex parte corporis q̃z ex parte aĩe se tenentia ipĩ fetui ⁊ marte ĩfluxa dicens q̄ mars planeta ĩtempatus caliditate ⁊ siccitate. et facit filiũ suũ crocei coloris cũ quadá obscuritate ⁊ adusti one: sicut apparet ĩ his qui a radiis solarib⁹ pusti sũt: ⁊ h̄z paucos capillos ⁊ puos oculos: ⁊ habet curuũ corpus licz grossũ. ⁊ ip se s̄m aĩam ẽ fallax incõstans ĩuerecũdus irascibilis ꝓditor faciẽs discordias ⁊ bella ẽ q̃z supbus. Nota primo q̄ mars ẽ calidus ⁊ siccus ⁊ calor eius ẽ destructiu⁹ ⁊ cõsũptiuus ⁊ maxie ĩtẽpatus: ẽ cõplexionis colerice: et ideo facit filiũ suũ crocei coloris cũ quadá obscuritate ⁊ h̄z corpus curuũ. et rõ ẽ quia rõe nimie caliditatis fit ꝯsũptio hũiditatis: quẽadmodũ fit de corrigia madefacta ⁊ posita ad solẽ que statim incuruatur. Item ẽ superbus ꝓpt̃ mag nanimitatem quam habet ratione ignis. Item habet paucos capillos et paruos oculos quia modicum hebet de hu miditate: ⁊ calliditas dominatur in eo. Item nota q̄ quan do mars regnat precipue fiunt discordie inter reges ⁊ prĩ cipes: ⁊ hoc quia in talibus humidum radicale est multuz subtile. Nota etiam q̄ filius martis est multum irascibil̃ ⁊ hoc quia est complexionis colerice. omnes enim colerici cito irascuntur ut patet in libro de complexionibus. Item nota q̄ homo posset attingere martez si moueretur sursũ per rectam lineam per decem miliaria in die infra. 43. an nos ⁊ duodecim septimanas ⁊ decem dies. Item sciendũz q̄ amicus suus est mercurius. inimicus iuppiter. vñ qñ coniungitur cum mercurio tũc bonũ ẽ debellare ⁊ ponere insidias: sed quãdo cum ioue ꝯiũgit̃ tũc amittit uires suas

Sol quedam stella.

Hic oñdit qualiter ipē sol format aliqua accñia ipius fetus ex parte aīe ⁊ corpis ⁊ sic ait. Sol ē stella regalis ⁊ mundi lumē ⁊ oculus. facitq̧ filiū suū carnosū ⁊ pulchꝛ facie ocu lis magnis colore albo cū quadā rubicūditate bñ barbatū ⁊ hñtem longos crines. sed ꝺm aīam ut quidā asserūt ē hi pocrita ita ꝙ apparet iustus ī exteriori apparatu. Sȝ scdm alios filius solis ē religiosus ꝓfunde uocatōis speculator sapiēs dñator diues iocūdus diligens bonos ⁊ depmēs ma los. Itē quod. d. in lr̄a oculus mūdi ut pȝ ꝑ Ari. 2. de aīa quia totū vniuersū respicit ⁊ illumīat. Itē stella regalis: quia regit oēs planetas. Et nō ꝺm ptolo. ꝙ sol ē maior to ta terra centies sexagesies sexties. vñ si hō ascendēt omni die sursū per. x. miliaria attigerȝ solē ubi ē ꝓpiquior terre infra. 49. āṅos. 12. septīanas ⁊ duos dies. Itē nō ꝙ in ho ra solis bonū ē loqui cū mulierib⁹ ⁊ incipe edificare castra Amicus eius ē mars: iimicus lūa. ⁊ qñ ꝯiūgitur cū marte tūc bonū ē opari quicquid inceperis. qñ vō cū luna ꝯiūgit tūc omnes amittet vires quia tūc aliqñ patit̄ eclipsim.

Venus quidem

Hic oñdit qualiter fetus a venere formatur. d. ꝙ venus ē stella beniuola ⁊ facit filium suū pulchꝛ oculi sacſ uperci liis: mediocriter carnosū medieq̧ stature. ⁊ ꝺm aīam blā dum efficaciter loquentē ornatū corpe musicalia gaudia choreamq̧ diligētē. Nota primo ꝙ iuppiter ⁊ venus sunt planete beniuoli: saturnus ⁊ mars maliuoli. ceteri autē indr̄nter se habent. filius igit̄ veneris ē v̄tuosus ⁊ hoc qa

optīe dispositus ē: ⁊ quia opationes aīe depēdent a disposi tionib⁹ corpis ut p3 p Ari. pmo de aīa. ⁊ etiā3 ī sua phiso nomia ubi dr̄ q̄ dispositō aīe sequit̄ ex dispositōne corpis. Itē nō q̄ si aliquis volaret sursū oī die p decē miliaria at tingeret ipa venerē īfra. 20. ānos ⁊. 9. septīanas ⁊ vnu3 diē. Juppiter quoq3 amicus su⁹ ē: mās v̄o īimicus. vnde qn̄ cōiungit̄ cū ioue tūc gaudet: ⁊ tūc femīe tales gaudent ⁊ libenter vtunt̄ actu venereo. Nō q̄ dr̄ ī lr̄a q̄ gaudia di ligūt ⁊ hoc quia habentes cerebrum frigidum nihil de futu ris curāt sed sunt iocundi ⁊ gaudent ludere lumbis.

Mercurius uero et cetera.

Hic oñdit qualiter fetus format̄ quātū ad accn̄a corpis et aīe ab influxu mercurii ⁊. d. q̄ mercurius quē astronomi solē sequi dicūt eiusq3 radiis illūiari: facit filiū suū corpor̄ gracilē pue stature hn̄s paucā barbā ⁊ rarā q̄ s̄m aīam est sapiens ⁊ subtilis intellectus diligēs phīam ⁊ studiū bono rū morū facūdūq3 sermone qui multos amicos ɔpat ⁊ tn̄ n̄ nimis ē fortunat⁹: estq3 boni cōsilii ⁊ nullius pfidie nec in fidelis. Nō q̄ filii mercurii pcipue diligūt phīe dare opa ⁊ hoc quia est subtilis ad intelligendum omnia: sed tn̄ filii mercurii ut plurimū sūt paupes neq3 curant de re exterio ri sed de scientiis sicut fecit seneca ⁊ multi alii. Item acqui rūt sibi multos amicos quia cū oībus ē beniuolus ⁊ tamen nō ē multū fortunatus: ⁊ sic verum ē quando mercurius est in coniunctiōe cū saturno uel marte quia quicūq3 nascit̄ in illa hora erit infortunatus. Item iste planeta se indiffe renter habet ad oēs qualitates quia cū frigidis ē frigid⁹ et

cū calidis calidus ⁊ sic de aliis qualitatibꝫ. Itē nō ꝙ lrā dicit ꝙ hʒ paruā barbā. vñ paucitas capilloꝝ accidit tribus de causis. pmo ꝓpt īfirmitatē ut patet ī idropicis ⁊ leproꝭ quia nō hñt multos capillos. 2° ꝓpter poros siccos ī capite ut ī colericis. 3° ꝓpter defectū hūidi radicalis ⁊ caloris naturalis ut apparet ī senibꝫ. Itē nō ꝙ mercurius ꝯplet cursū suū eodē tpe quo sol. vñ in hora mercurii bonū incipere studiuʒ exercitia cōgregare māmona emere. vñ scias ꝙ habet duo domicilia. primū ī ꝟgine ⁊ tūc gaudet. scðm qñ intrat capricornū ⁊ tūc amittit vires. Item qñ ē in scorpione tunc bonū est cōmisceri mulieribꝫ ⁊ ire ad iudicium.

Luna quidem et cetera.

Hic oñdit qualiꝭ fetus disponiꝭ tpe exitus ꝑ lune īfluētiaʒ quātū ad aīam corpisqꝫ accñā. ⁊ dicit ꝙ lūa ē velocis motus: facitqꝫ filiū suū vagabūdū ac ociosū multū ad ꝟuitia Et rō quia cū ad seruitiū requiriꝭ stabilitas: ⁊ ipi cū a natura sint vagi nullū ī se stabilitatē hñt. Itē nō ꝙ tales sp sūt iocūdi nulliusqꝫ curā hñt ex nimia nolubilitate ⁊ vagatōe Itē sciēdū ꝙ hō posset attigere corpus lune ubi ē ꝓpingor terre si oī die ascēderet p. x. miliaria īfra. 30. ānos ⁊. v. septimanas cū. 9. diebus. amicus eius ē iuppiter: īimicus ꝟo mars. vnde qñ cū ioue coniūgitur tunc gaudet: ⁊ tunc bonū ē petere ꝓmotōnem ab aliquo ⁊ loqui cum mulieribꝫ quādo ꝟo marti cōiungitur omnes amittit vires ⁊ habet duo domicilia. s. virginē ⁊ thaurū: ⁊ qñ ē in ꝟgine tūc dominatur: quando vero in thauro tunc deficit.

Et intelligendum.

Hic ponit quoddā nobile. scdo remouet quedā dubia. scda ibi. sed qr ex istis. dicit ergo q oīa corpa celestia oēs stel le ꝛ planete execūt officia eis p pmā cām iiuncta ita q nun q̄ ipediunt quātū in ipis ē: ꝛ si dicere lz oīa hec inferiora ab ipis sic regūtur q nec dona sacrificii uel ecclesiastice p positiones. i. orōnes: nec bestiaꝝ imolatōes ꝛ cetera holo causta que mūdus fingit ut remoueat corpa celestia a suis ifluentiis: nullo istoꝝ ipediri pñt quin ifluant nobis suaꝫ ꝟtutē. vide in lr̄a melius. Aduerte lector q hic omit to quasi cartā vnā comēti huius eo q expōit quedā dubia alberti hic posita q̄ quidē melius in theologia ptractantur ideo hic ipsa relinquo ꝛc̄.

Est autem adhuc notandum.

Hic Al. ostendit quō plures fetus aliqñ generant in vna mr̄ice ꝛ p° unā digressiuā ponit rōm: 2° r̄dit ad ꝓpositū ibi redeam⁹ g° ꝛc̄. p° facit qd dictū ē. 2° remouet dubiū ibi utꝝ āt. dic̄ g° q aliqñ pl̄es fet⁹ fiūt i mr̄ice h° āt ē ꝓpt̄ diuisiōeꝫ semīs i mr̄ice qr mr̄ix hꝫ multas cellulas vñ qñ quolꝫ mē se semē r̄cipit fiūt ml̄ti fet⁹. Et subdit. vt āt q̄ dcā sūt clari ori luce pateāt oꝫ nos trāsgredi a gnātōe ipi⁹ hoīs ad vi dēdū aliq̄ de gnātōe aīaliū ipscōꝝ q̄ ñ ex seīe sꝫ ex putrefac tōe gnānt ꝛ hic declarat ista q̄ ex putrefactōe gnānt aīalia ut pꝫ. 4. methau. nō q pl̄es fet⁹ aliqñ gnānt ꝓpt cāꝫ iā dic tā. aliqñ ꝟo ex eo q qñ ipgnata ē ml̄ier ꝛ ꝯcep̄. iteꝝ 2° l̄ 3° die coit cū mar̄ ita q 2° l̄ 3° ifusū r̄cipr̄ in aliā cellā mr̄icis. Et nō etiā q aīalia q̄ ex putrefactōe gnānt sic se hñt q mul ta eoꝝ pñt fieri ex vna nā ut pꝫ de ranis ꝛ muscis.

Nota misterium

Utrum autem ꝛ cetera.
hic remouet dubiũ ꝛ primo mouet ex vna pte ex itentõne Aui. ſc̃o iprobat. tertio ſoluit ꝛ legat lr̃a. vnde ſnĩa eius ẽ ꝙ dubitat vtrũ eadẽ aĩa ex ſemĩe ꝛ ſine ſemĩe poſſit gnã ri. ꝛ dicit ꝙ opĩo Auicẽ. in libro de diluuis ẽ ꝙ ex ſemĩe et ſine ſemĩe gnãri poſſit: qꝛ Aui. ponit diluuiuꝫ tale adhuc poſſe fieri in quo aĩalia viuẽtia coꝛꝛũpant ꝛ oĩbus coꝛꝛup tis tũc per planetaꝝ influentiã de cadauerib9 mortuoꝝ pu treſcĩs iteꝝ eadẽ aĩalia gnẽnt ſic̃ p9 qꝛ tc̃ illa aĩalia ultĩus gnãrẽt alia aĩalia ſil'ia ſibi i ſpẽ: ꝛ ſic ſeqt ꝙ eadẽ aĩalia cũ ſemĩe ꝛ ſine ſemĩe generẽt. ꝛ hoc ulteri9 declarat ad ſenſũ d. ꝙ ſi capilli mulieris ponant ſub terra pingui ubi fimus iacet tũc mediante calore ſolis adueniẽte gnãtur ſerpẽs lõ gus ꝛ ſtrictus ex tali putrefactione q generat ulterius ali ũ ſerpẽtẽ ſimilẽ ſibi in ſpecie. Et declarat p aliud exẽplũ ꝙ tẽpore ſuo generatus fuit mus ex putrefactõe ꝛ idem mus ulterius generauit aliũ murẽ ex ſemĩe. ꝛ dicit Al. ꝙ ipſe Aui. dicit plura alia de hac mã ſꝫ iſta nũc ſufficiãt. Deiñ iprobat hanc opĩonẽ. d. ꝙ ẽ falſa. ꝛ ratio quia ſm intentõꝫ phĩ ꝛ Cõ. in. 8. phiſicoꝝ. ſicut enĩ aliqd habet ꝓpriaꝫ mãꝫ ſic etiã habet ꝓpriũ agens. alius enĩ ẽ actus mãe alius for me ut patet. 8. metha. ꝛ cuꝫ diuerſa aĩalia hẽant diuerſas formas. oportet etiã ꝙ hẽant mãs diuerſas ꝛ p ꝯñs diuer ſa agẽtia. vñ intentõ phĩ. 8. metha. ẽ ꝙ eadẽ aĩalia ſpecie fieri poſſunt cũ ſemine ꝛ ſine ſemine ut ſanitas que qñqꝫ fit ex arte qñqꝫ a natura. Et hoc differt ab Aui. quia ipſe vo luit ꝙ aĩalia perfecta fierẽt ſine ſemĩe quia idrñter fuerat

locutus de oībus aīalibus. Ari. aūt ñ. In hoc etiā differt ab eo. s. de diluuio quia. 4. metha. d. īpossibile eē diluuiū uniuersale per ignē uel aquā. ⁊ rōnē huius ponit Al. quia diluuiū fit ex ꝯstellatione humectāte nā si ꝯstellatō hūida respicit vnā partē terre. alia constellatio forte calida ⁊ sic ca respicipt alterā terre partē ⁊ sic īpossibile ē fiēi diluuiū uniuersale ⁊ per ꝯñs dictū Auicē. ē īpossibilē. Itē nota ꝙ id quod dicit in lr̄a de capillis mulieris ⁊c̄. ꝙ huiusmōi generatio serpētis nō pōt fieri quolibet tēpore sed sub debita ꝯstellatione. s. qñ luna ē ī scorpione siue ī ariete aut venꝰ in ꝟgine: ita ꝙ si quis tunc acciperet crines mulieris ⁊ poneret sub fimo calido tp̄e hiemali tūc sole superueniēte ex illa materia calida gn̄aretur serpens. ⁊ cā huius ē quia capilli ut dictū ē generant̄ ex vaporibus ad cerebrū leuatis: tales aūt hūores ī muliere sunt indigesti ⁊ venenosi ꝓpter frigiditatē ī illis remanentē: iō ex tali putrefactione generatur serpens. Et nō ꝙ mulier patiēs menstruū debet abscondi suos crines. ⁊ hoc quia illo tēpore crines eius sunt venonosi ⁊ nāliter frigidi ⁊ humidi ꝓpter defectū caloris naturalis q tēpore illo tendit ad posteriora. Ex capillis āt mariū hoc nō posset fieri: ⁊ hoc qꝛ hūores ī viris sūt bene digesti ⁊ iō crines eoꝝ nō sūt venonosi nec ita cito putrefactibiles sicut mulieris. Ex ista lr̄a tangit̄ ꝯclusio. 19. hꝰ libri ⁊ est illa. Ex semīs decisione aīalia gn̄ata ⁊ illa q̄ ex putrefactōe gn̄ant̄ nō sūt eiusdē speciei. Uñ scias ꝙ sn̄ia Al. ē hec ꝙ nō ē existiandū ꝙ eadē aīalia possint gn̄ari ex semine ⁊ sine semīe ut dicit Aui. a qºi hº dr̄t Ari. qꝛ lꝫ aīalia īperfecta eiusdē speciei possint gn̄ari ex semīe ⁊ sine semīe

tamē aīalia perfecta nūq̄ possūt gnāri sine semīe ꝛc.

Redeamus ergo

Hic redit ad ꝓpositū ꝛ pmo oñdit qualiter aliqñ gnānt animalia sine semīe. 2° ex istis īfert cāz quare aliqñ plures fetus generant ī una mrīce. ibi. cā aūt. pmo ergo. d. redeamus ꝛ dicam⁹ ꝙ quedā aīalia sine semīe generāt. h⁹ cāz reddit phūs. 4. methau. d. calor segregat aliqđ corpus mixtū ꝑ hoc ꝙ ꝯhit subtile ꝛ grossū. vñ intentō phī ē ꝙ in materia ex qua aīal nascit ē aliquid hūiditatis ꝛ caliditatis ī qua calor ꝓportionatus ex ꝑte celi agentis ītroducendo formā talis aīalis ꝛ tūc mouet dubiū ꝛ incidit sic. Ex quo supius dictū ē ꝙ hec aīalia generant sine semīe dubitaret aliqs utꝝ talis generatō eēt vniuoca: ꝛ arguit pmo ꝙ nō omne qđ generatur ex sibi simili uniuoce ꝛ simili in specie uniuoce generat sed aīalia ꝑ putrefactōm generata nō ita fiūt sed ex virtute corpoꝝ celestiū q̄ nō uniuocant ƀm naturā aīaliū que sine semīe generant. dicēdū ꝙ hoc uerꝝ est uel formalit uel virtualit: mō lȝ vtus celestis ñ vniuocȝ nāe aīalis generati sine semīe formalit tñ vtualit. postea soluit aliud dubiū ibi. ꝛ iterū. ꝛ ē utrū plura aīalia īperfecta possint simul generari ex pma mā diuersaꝝ figuraꝝ et coloꝝ. Rñdet ꝙ sic. Nō primo ꝙ dicit calefactō segregat māmı ex qua talia aīalia generant ꝛ h° ñ inq̄ztū calefactio. nā ꝑ phūm. 4. methau. calor inq̄ztū calor hȝ hāc opatōȝ s. calefacere. hȝ aūt ꝛ alias opationes. s. segregar ꝯgregare: sȝ hoc nō hȝ inq̄ztū calor ē. Qualr aūt ista aīalia īperfecta generent declarat Aristo. 4. methau.

Causa autem diuersificatis.

Hic ondit quare plures fetus generent i mrice z pmo facit hoc. Po ponit cas quorūdā accntiū ex pte qualitatis z quantitatis in corpe aialis gnāti cū semie z sine semie. Pa ibi qz aūt quedā zc. pmo ergo dicit sic cā diuersitatis illoz fetuū ē diuisio i mrice: nā i mrice mulieris plures sunt cellule. vnde qn semen decisū a pre sic recipit i matricē qz una qqz cellula ptē recipit: tūc ē mot⁹ gnātōis pluriū fetuū. z iste motus gnātōis sumit similitudiem ad aialia iperfecta qa in generatōe istoz aialiū aliqd ē ibi loco mricis z aliqd loco semis: z talis pellicula q circūdat pmo māz putrefactā ē loco mricis z mā putrefacta loco semis. Nō qz de nūero aialiū pfectorū quedā sūt breuis vite ut porci z similia: et talia gnānt plura aialia eiusdē speciei ne species eoz perat z multotiēs i anno gnānt ppter eandem causam. vn talia aialia habent matrices cū multis cellulis z multitudie mamillarū. Que autem animalia sūt lōge uite ut hoies equi asini: iō nō gnānt nisi semel i ano et ut frequenter nisi unū fetum quia matrices eorum non habent multas cellulas. Cuius grā sciendū qz sm aliquos mulier nō hz i mrice nisi duas cellulas unā ad ptē dextraz aliam ad sinistram. z horum motiuū ē quia mulier duas tm habet mamillas ut duos tm fet⁹ nutrire possit. Alii dicūt qz hz tres cellulas singulati. s. p singulū lat⁹ z tertiā i medio q ex eo mouēt qz aliqn uisū ē mulierē parē tres fet⁹. Alii aūt dicūt qz hz. 9. cellulas z ponūt trs pnciples unā ad dextrā aliā ad sinistrā et tertiam in medio: quarum trium qlz hz duas alias minus

pricipales: z isti mouētur ex eo φ aliqñ pceptum ē mulierē pepisse nouē filios. Sed ad intelligendū hec scias φ Ari. dicit i li. d spmate φ tm̄ sūt septē qa tm̄ sit septē hitacła i mri ce mlieris ubi recipit semen: z iō tot pueri i vna mlier sil pñt gnari z una vice si i coitu spma currit ad oēs cellulas

Quod autem quedam sint longa.

Hic ondit cās quorūdā accñtiū in corpe aialis generati ex semie. z primo ondit cās accñtiū se tenētiū ex parte corpis in quātitate. 2o i qualitate. tertio recapitulat. d. g° φ quedā aialia sūt longa z stricta: quedā breuia z sic de aliis. h° fit virtute hūidi qa ex collerico calido z sicco gnātur aial longū z strictū eo φ calor multū extenditur in ipo. Ex flegmatico frigido z humido generatur aial breue z latum quia humor aqueus ē multū dilatabilis z frigiditas nō mlˀ tū extenditur. Ex sanguineo calido z hūido generat aimal mediū inter lōgū z breue pter hūidū z calidū bñ tēperatū Ex melancolico aūt accñtali qz adustū ē generat aial lōgū valde z gracile qz feruor caloris eius multū extēdit ipm sed siccitas attenuat imoderate. Postea ondit hoc de q̄li tate dicens φ aial colericū ē crocei coloris. sanguineus ut frequenter rubeꝰ. flegmaticꝰ albus. melācolicꝰ aūt niger Et quoꝝ nā ē pmixta illoꝝ etiā quātitas color z qualitas erūt pmixta. Deide pcludit epilogādo q̄ dicta sūt. d. Sic g° hēmꝰ i hoc capitulo modū gnātōis aialiū ipsꝝ ad si similitudiem pfectoꝝ. z hēmus quare plures fetus gnānt tā in aialibꝰ pfectis qz ipfectis z etiā quare aliqd tale ē lon gū z aliqd breue z aliqd leue zc. z hec d ipfcis sufficiāt nūc

de perfectis videam⁹. Itē q̄ aīalia diuersificant̄ ī quātita te colore ⁊ aliis accn̄tibus iuxta suā ꝯplexioēe. Itē dicit q̄ colericus ē crocei coloris hoc uez est si h̄z colerā citrinā. si aūt colerā rubeam tūc ē rubeus. si colerā adustam tunc h̄z colorē ꝑmixtū cū quadā nigredine ī facie. Item dicit q̄ sanguineus h̄z colorē rubeū ī facie ꝑmixtū cū albedine ⁊ ꝑ totū corpus ē albus: nō tn̄ excellent̄ sicut flegmaticus: q̄a albedo ī sanguineo declinat ad rubedīem: ī flegmatico aūt nō. Itē sciendū q̄ duplex ē melanconia quia q̄daz ē adusta ⁊ ad istā sequit̄ quātitas corꝑalis gracil' ⁊ lōga. Alia aūt ē nālis ⁊ nō adusta ⁊ ad hāc seq̄t̄ corꝑalis quātitas stricta ⁊ breuis terrestris. Sz d̄ naturis istoꝝ plene apparz in tra ctatu de complexionibus:

ūc autem ad ea

Hic ē tractatus secūdus h⁹ li. ī quo determīat de exitu ip̄ius fetus ⁊ ꝯtinuat̄ sic. nā supius expediuit se d̄ ge neratōe augmentatioue formatione ⁊ dispositōe ipsius fe tus: nūc determinat de exitu ipsius tā nāli q̄z nō nāli ⁊ de aliquibus accn̄tibus circa exitū ipsius fetus. ⁊ h̄z quatuor capitula. Primū ē de forma ēbrionis ꝑ aīam sensitiuam vegetatiām ⁊ intellectiuā. In s̄o capl'o de egressu fetus. In tertio quedā accn̄a circa exitū ip̄ius fetus. In quarto determīat de ꝑ c̄is nāe in generatōe. s̄m ibi. tēp⁹ aūt egres sionis. tertiū ibi. nūc ergo redeamus. quartū ibi sicut dic̄ ph̄us. Primū capitulū habet quinq̄ partes nā primo p̄ mittit intentū. s̄o oñdit gnātōm fet⁹ ꝑ aīam uegetatiuā. t̄ tio ꝑ aīam sensitiām. q̄rto ꝑ itellectiuā. q̄nto affirmat dcā

Et iō videndū ē quō iste tres potētie. s. vegetatia sensiti
ua ꝛ intellectiua veniāt ad nām fet⁹ ꝛ dicit ꝙ hic vult bre
uiter de istis potentiis dr̄e: nā ad libꝝ de aīa hic ptractare
ꝯuenit. dicit ergo ꝙ cū semē recipit̄ ad mr̄icē mulieris sta
tī ꝑ calorē augmētat̄ q̄ñ mr̄ix ē vndiqꝫ clausa: ꝛ hanc aug
mentationē hꝫ ab aīa vegetatia: nā hec aīa hꝫ duas opatō
nes. s. nutriendi ꝛ augmētandi ut pꝫ. 2. de aīa. vñ planta
generat plantā aīal v̄o aīal. Et iō dr̄ ꝙ ab ista aīa fluit v̄
tus generatia ad perfectā formatōꝫ ēbrionis. Nō ꝙ Al.
vult in lr̄a dr̄e ꝙ aīa uegetatiua attribuitur fetui ꝑ semen
a p̄re decisū. cuius opatōes sūt motus gnātio nutrito. Et
hoc apparet ex eo ꝙ planta generat plātaꝫ: igit̄ sibi tribuit
v̄tutē nutritiam ꝛ vegetatiam. vñ ille tres aīe hn̄t talēꝫ
ordinē ꝙ p̄mo educitur vegetatia: deinde sensitia: postea
intellectia. Nō etiā s̄m Ari. 16. de aīalibus ꝙ cū sperma
te deciso a patre crescit quidā spiritus qui ē virtus anime ꝛ
calor solis ꝛ labor nālis nutrit ꝛ augmētat: ꝛ hoc requirit̄ ī
principio conceptōis calor v̄o igneus decrescit ꝛ desiccat.

Postea uero.

Hic oñdit formatōꝫ fet⁹ ꝑ aīam sensitiam ꝛ dicit. p⁹ea v̄o
p̄cedēte t̄mio s̄ꝫ exigētiā nāe supaddit̄ māe aīa sēsitia ꝛ p°
hēt ꝑ motiuā. 2° ꝑ potētias ꝛ opatōnes vñ dic̄ ph̄us. 16. d̄
aīalibus ꝙ embrio p̄mo viuit vita plāte deinde vita aīal'
deinde vita huius spēi ul' illius. Nota p̄mo ꝙ aīa sensitia
in cōi accipit̄ a corpore celesti: sꝫ aīa sensitiua ī spāli istius
uel illius speciei attribuit̄ fetui a v̄tute īformatia exn̄te
in semine: corpus eniꝫ celeste ut ē agens vniuersale omni

9

⁊ labor mulieris ꝑ quē ligamenta ī m̄rice relaxant̄ ⁊ corrū
punt̄ ita ꝙ fetū retinere nō p̄nt: ⁊ ꝓpter hoc ꝯsulit̄ mulieri
bus ꝙ inpregnatōis tēpore nō nimis laborent neqꝫ ābulēt
Et iō alique pessime femīe que hoc nō ignorant cōsulūt pu
ellis nouiter īpregnatis que abscondere uellēt peccatū suū
ut saltēt currant ambulent ⁊ fortiter moueant̄ ad corrūpē
dū fetum. aliquādo etiam per decoctiones aliquarū herba
rū quas bene sciūt faciūt fieri aborsū. Et scias ꝙ in tali cō
ruptione ille mulieres maximū paciūtur dolorem.

Est igitur notandum et cetera.

Hic ostendit qualiter aliquando fetus in utero materno
corrumpitur ita ꝙ fiat aborsus. ⁊ p̄mo ponit nōbile. scd̄o
assignat cām. unde dicit ꝙ plures iuuenes mulieres ex ic
tu tonitrui ꝓpter timoreꝫ interius sic disponuntur ꝙ fetus
in utero materno morit̄. Et subdēs cām huius dicit ꝙ ex
parte timoris totū īmutatur ⁊ disponitur ad peregrinam
īpregnationē: ⁊ ita fetus leditur ⁊ extinguitur. Secundo
addit etiam hoc ex parte fulminis ꝙ penetrat ad interiora
⁊ comburit fetum in utero materno ⁊ tamē nullū signum
ꝯbustionis exterius apparet: ⁊ iste vapor ē fortissimi ict⁹
eo ꝙ multotiēs ledat mēbra hoīs interiora sine aliquo sig
no exterius facto. Et talis vapor aliquando magis ictu le
dit q̄ꝫ calore. aliqñ aūt ecōuerso fit: ⁊ ita aliqñ per hunc va
porem interius adueniente aliqñ ꝯsumitur totū hūidū ra
dicale ipius ꝓpter quod sepe extīguit̄. Et nōnter dicit iuue
nes mulieres q̄ꝛ tales habēt corpa porosa ⁊ rara magis q̄ꝫ
antique: ⁊ per ꝯn̄s corpa eoꝝ sunt magis penetrabilia. Et

iō ꝯsulitur talibus mulieribus ꝙ tēpore tonitrui uadant ad loca obscura ⁊ stricta. Itē ꝙ dicit ex nimio timore rōē nālis nā ⁊ aliquādo hō ex nimio gaudio morit̄ eo ꝙ calor nālis exñs circa cor ⁊ totū se ibi īprimens extiguit ipsum sic etiā ex nimio timore. vñ ex tali timore fit sepe aborsus quia corpus mulieris ꝑ tonitruū maxime alterat̄ ⁊ fetus exñs in utero materno ē debilis: iō faciliter corrūpitur: et huius cā ē calor ꝯsūptiuus ⁊ adustiuus ipius fulmīs quia talis ꝓpter porositatē corꝑum mulieꝝ cū ipse sit subtilissimus ꝯsūmit ⁊ ꝯburit hūidū radicale ipsius fetus faciliter penetrans corpus mulieris sine lesione aliqua exteriori: nā fetus ē multo subtilius ad intra q̄ȝ corpus femīe ab extra. Et illō idē sepi⁹ accidit mulierib⁹ que interficiūt̄ a fulmine tonitrui: ⁊ tamen exterius nō apparet aliqō signū lesionis in corpe. ⁊ huius causa satis pȝ ꝑ Al. in li. methau. suoꝝ ubi dicit ꝙ hic uapor ꝓpter subtilitatē penetrat corp⁹ hoīs quousq̄ȝ ꝑueniat ad mēbra subtilia īteri⁹. s. cor epar ⁊c. ⁊ ita tunc ledit ⁊ interficitur homo absq̄ȝ aliqua lesiōe exterius facta: De his plene hēs in methauris eius.

Primum dubium.

Hic mouet tria dubia. Primū ē utrū possibile sit tēpore quo vir coit cū muliere fulmē tonitrui tangat semē: possit ad tale semen aliquā aliā formā ītroducē q̄ȝ nā ꝑticularis intēdebat. Secundū dubiū utrū tale fulmen possit īpedire ipm fetū ꝙ nō disponatur a corꝑibus suꝑcelestib⁹. Tertiū utrū opatio ipius fulmīs tangēs mām semīs possit formare de illa mā femiam de qua nā ꝑticularis ītēdebat ꝓducē

masculũ. ¶Postea excusat se de solutõib⁹ dubiorꝫ. d. ꝙ ꝓ tanto dubitatũ ẽ ut intellectũ vr̃m quodãmõ circa hoc exerceatis: tamẽ quãuis ip̃e nõ soluat hic dubia: nos ip̃a soluemus. vnde dicendũ ꝙ talis ictus tonitrui hr̃e põt duplicẽ effectũ in semĩe. vno mõ ꝙ hẽat effectũ mortificatiuũ ꝟtutis exñtis ĩ semĩe: ⁊ tũc talis fetus oĩno extĩguit' ⁊ fit aborsus. Alio mõ ꝙ talis mã̃ semĩalis tm̃ ab ictu tangat̃ cũ mortificet̃: ⁊ tũc possibile ẽ ip̃m consequi alias dispõnes extraneas quas agens ꝑticulare nõ intẽdebat. Itẽ aliqua mã̃ semĩalis ita põt disponi ꝑ ictũ tonitrui ꝙ fit ĩpotẽs ad generandũ. ⁊ huius rõ ẽ nimia exsiccatõ facta circa mã̃m ꝑ huiusmõi ictũ. hoc põt ꝯfirmari ꝑ dcm̃ Alberti ĩ. 2. phi. in. c. de mõstris ubi recitat ꝙ quedã mulier peꝑit buffonẽ ⁊ huius cã̃ alia nõ erat nisi ꝙ semen tꝑe exitõis fuit ĩfectuꝫ ⁊ indispositũ a fulmĩe quia uapor fulmĩs aliqualit̃ ẽ venenosus. Ad secũdũ dubiũ rñdet̃ ꝙ possibile ẽ tale semẽ sic alterari ⁊ disponi a fulmĩe ꝙ nõ sit natũ accipe influentiã planetarꝫ ad quã ĩ ꝑmo fuit habilis q² actus actiuorꝫ sũt ĩ paciẽte disposito. Et huius solutõ dubii satis sequit̃ solutõnem primi dubii. Ad tertiũ dr̃ affirmatiue ꝙ sic: ⁊ hoc quia possibile ẽ ꝙ per nã̃m fulmĩs tollat̃ dispõ fetus ad masculũ ⁊ ĩtroducat̃ dispositõ femĩe ⁊ ecõuerso ꝓm ꝙ tale fulmẽ fuit diuersimode dispositũ ⁊ ꝯditionatũ. vnde ꝓm Ari. 16. aĩaliũ. mulier ẽ uir occasionat⁹ ita ꝙ uir ñ ẽ mã̃ puelle nisi qñ nã̃ ĩpeditur ĩ suis actõibus ꝓpt̃ ĩdispõem mã̃e ⁊ caloris naturalis q² nã̃ ꝑticularis sꝑ ĩtendit ꝓducẽ marẽ: ⁊ iõ femĩaꝫ si ꝓducit hoc fit ꝑ cã̃s ĩpedientes talẽ dispositõnẽ: idcirco quidam dixit: mulier non ẽ homo sed mõstrũ in natura ⁊c̃.

Redeamus igitur.

Hoc ē capitulū tertiū istius secundi tractatus in quo declarat quedā accn̄a circa exitū fetus ꝯtingētia. et ꝑmo oſ̄dit hoc ratōe tēporis. secundo rōne exitus ab urero materno. scd̄a ibi. sed adhuc sūt. dicit ergo redeam⁹ ad dicendū de exitu ipius fetus ⁊ dicamus ꝙ fetus ī septīo menſe natus ut frequētius bene habet. sed ī octauo mēse raro viuit. ⁊ huius causa ē q2 oīs fetus in septīo mense nāliter tendit ad exitū ⁊ ad ortū ⁊ laborare incipit ad egressū: ⁊ qa tūc motus eius nālis ē: ideo si egredit̄ in septīo mēse bn̄ se habet. Si vo usqȝ ad octauū ꝑmanēs tūc exierit: libenter moritur ⁊ hoc q2 ē nimis debilitatus ī septīo mēse ꝓpter laborē. Sed si in nouo exierit tūc ē bene sanus q2 tūc quieuit ꝑ octauū a laboribus septimi mēsis. Nō ꝙ nat⁹ ī septimo mense pōt bene viuere. ⁊ rō ē quia tūc oēs planete ꝯpleuerūt cūctas eorū opationes ⁊ melius ē si exit ī pncipio mēs̄ q̄ȝ in fine q2 ī fine ē magis debilitatus eo ꝙ ꝑ totū mēseȝ laborauit ad exitū. Sed si fetus exit in octauo mense ē moribūdus male ꝯplexionatus. huius rō ē ꝑus dicta. Itē nota ꝙ fetus post sextū mēsē dr̄ laborare ad exitum ⁊ hoc quia tūc ligamenta cū quibus erat ligatus incipiūt debilitari ex eo quia nimis extendunt̄ ꝓpter magnitudiem: etiā quia caret nutrimēto nā tūc fetus attrahit totū nutrimentū: ⁊ qa tūc faciliter fit dissolutō. Item nō ꝙ si mulier morit̄ ante ꝑtū ꝓpter aliqnā infirmitatē: tūc infans ī utero mr̄no exn̄s ꝑ aliquod tēpus viuere pōt si possit attrahē anhelituȝ. Et iō medici dicūt ꝙ os mulieris tūc debȝ teneri a ꝑtū cū aliq⁹

instrumēto ut aer subītret ꝛ si corpus eius apiatur tūc viuet. sic quoqꝫ p̄mus dictus cesar fuit extractus: dr̄ cesar quasi ab utero mr̄no cesus. Itē nō ꝙ īfans natus statim flet. ꝛ huius rō ƀm phisicos ē q2 oīs infans dū nascit̄ p̄mo habet dolorē ī partu ꝓpter foramīa stricta ꝛ etiā ꝓpt aerez frigidū quē sentit qñ exit: ꝛ ideo ꝓpter dolorē īcipit flere ꝛ si ē mas habet grossiorē vocē nāliter q̄ꝫ femia ꝛ iō uidet̄ mulieribus ꝙ mascul⁹ clamet a a aga a facit grossiorē uocem ꝛ sonum q̄ꝫ e. ꝛ oppositū eis ur̄ de femīs q2 hn̄t uocem graciliorē ꝛ iō eis uidentur clamare e e.

Sed adhuc sunt ꝛ cetera.

Hic oñdit quedā accñā circa fetū ꝯtingētia rōne sui exitus ab utero materno. ꝛ p̄mo facit hoc. 2° remouet ibi. s3 ꝯ̄ea. p̄mo dicit ꝙ adhuc sūt quedā sciēda ꝙ quibusdā puellis ē maior dolor ī ꝑtu q̄ꝫ aliis q2 aliqñ accidit ꝙ fetus p̄mo ꝓtendit manū qñ vult exire: aliqñ v̄o pedez ꝛ sic de aliis q̄ sūt nocumenta: ꝛ tūc oportet ꝙ obstetrices diligent̄ intro mittant fetū: ꝛ ex isto tūc maximus cātur dolor intantū ꝙ nisi tales mulieres sint valde fortes debilitant̄ usque ad mortem. Postea subdit vnū magnū īcōueniēs qđ alī qñ accidit ī partu. s. ꝙ mēbrū mulieris rūpitur usqꝫ ad annū ꝛ tūc ut frequenter mulier adhuc uiuit: ꝛ tunc obstetrices debent esse diligentes ꝛ solicite ut tunc statī vngāt diligēter matricē ꝛ introducāt ne forte vulneretur ꝛ ledat̄ in membro mulieris. Et iō dicit ꝙ ncc̄io ē ꝙ tūc hēantur docte in hac arte ꝛ exꝑtes obstetrices. hec enī ip̄e sciuit quia a quibusdaz mulierib⁹ didicit. Et tūc subdit qñ p̄mo caput

exit tūc optime agitur quia caput bñ exit nãliter deīde alia mēbra. Nō q exitus ipius fetus multis de cāis impedīri pōt: aliqñ ꝓpter nimiā frigiditatē uel caliditatē: aut q2 ob stetrix ē indocta aut mater ante conceptū fuit vulnerata aut ex eo q fetus exit ante tēpus nãle aut quia habet mea tus strictos eo q mater ante ꝯceptōnem fuerat virgo q2 tunc nō ē bene consueta: ⁊ ideo habet maiorē dolorem q̄3 alie mulieres. aut ex eo q ē nimis pīguis. omnes enī tales pariunt cum difficultate quia habent orificiū matricis opi latū multa pinguedine. aut etiā quia fetus ē nimis grossus ⁊ magnus uel hēat magnū caput uel habeat duo capita sic accidit aut si sint gemelli. Item nota q in tali casu ut dicit lr̄a multū confert applicare species aromaticas naribus ta liū mulierū quia quando fetus ē in matrice tūc species tl̄es attrahunt matricē sursū ⁊ sic puer facilius exit. Et bñ ipe mulieres sciunt quādo parere debent quia prius per aliq̄d tēpus fluit quedā humiditas de ipis: nā q̄dā pellicula fran gitur. De alio autem accñte. s. de ruptura membri bene sciunt mulieres ⁊ etiam medici quo modo curentur. Ite3 aliquis posset querere quo tempore anni exitus fetus ē fa cilior. Rñdetur q in uere propter fortiorem virtute3 q2 tunc uiget calidum ⁊ humidum. Sed contra hoc arguit̄ ī estate est facilior exitus: ergo non in uere: nā ī estate cor pora sunt magis rara. Rñdetur negando assūptum ⁊ ad ꝓ bationem dicit̄ q raritas corporū non sufficit quia in esta te deficit v̄tus ꝓpter exalatōnē caloris nãlis. Nota secun dū Consta.. q ī matrice ē queda3 pellicula in qua voluit̄ fetus ⁊ uocatur secundina. q. mater. ⁊ ista pellicula cum

quibusdam aliis generatᷓ ex semibus gnātiū ⁊ ista secūdi na tam in partu nāli q̄ʒ nō nāli exit de muliere: sed aliqñ re tinetur post partū circa mēbrū mulierū uel in matrice mu lierū: ⁊ tunc inducit multa nocumenta quia humores ⁊ fu mi cū ea intrāt qui inducunt dolorē aliqñ ad cor: aliquādo ad caput: interdum in toto corpore ⁊c̄.

Circa ea que et cetera.

Hic mouet quoddā dubiū. vñ dicit circa ea q̄ sūt dicta eritᷓ una dubitatō oībus mirabilis ⁊ ē ista qꝫ fetus exñs ĩ utero mr̄no clausus vndiqꝫ ĩ mr̄ice q₂ post ꝯceptōʒ mr̄ix ipa vn diqꝫ claudit: vnde ergo euenit nutrimētū quo tūc fet⁹ nu triatᷓ. Et solnit. d. qꝫ nascitᷓ quedā vena q̄ pforat mr̄icem ⁊ generatᷓ ibi sicut vno tramite ad māmilias. et iō qñ fetus ē in utero mr̄no tūc ĩdurantᷓ māmille: ⁊ tūc substantia mē strui fluit ad māmillas ꝓpter clausionē mr̄icis: ⁊ ibi talis substantia menstruosa fortiter decoquitur usqꝫ ad colorē albedinis: ⁊ ita decocta mittitur per taleʒ venam in matri cem ⁊ exinde fetus nutritur tanquā proprio ⁊ nāli nutrim̄ to. Et hec est illa vena que post partum a fetu abscinditu₂ ab obstetricibus ut uidetur in puulis nouiter natis qꝫ um bilicus eoruʒ ē ligatus filo ne aliquid de corpore ipsius ex eat. Nota primo qꝫ tam in pactu naturali q̄ʒ non naturali fet⁹ ĩuolut⁹ ē q̄dā pellicl'a ĩ q̄ respiciūtᷓ supfluitates scd̄e di gestiōis sicut ē uria: ⁊ etiā ibi ē alia pellicl'a ĩ q̄ supfluitates tr̄tie digestiōis recipiūtᷓ. nec op⁹ ē ibi eē tr̄tiā pelliculā q̄ p̄me digestōis supfluitates r̄cipiat ut sūt stercora ex q° p̄ma dige stio scd̄aʒ ⁊ tr̄tiā p̄cedit. ⁊ rō h⁹ ē q₂ fet⁹ ñ recipit nutrimētū

ꝑ os ⁊ stomachū in quo fit prima digestio sed vmbilicū re
cipit nutrimentū ut patet in lr̄a. vnde sciendum ꝙ ab epa
te delegatur sanguis purus sub forma lactis usqꝫ ad epar
fetus mediante eius vmbilico: ⁊ quia sanguis purus non
habet supfluitates grossas stercorales. igitur a fetu ī ma
trice incluso non recipiunť feces ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō oꝫ ꝙ ibi sit ter
tia pellicula. vnde sciendū ꝙ puellis dū sunt nubiles cres
cūt tunc mām̄ille. Sed dicerꝫ aliquis quare mulieres hn̄t
mām̄illas a ꝑte anteriori ⁊ aīalia alia a parte posteriori.
Rn̄detur ꝙ cā huius ē quia mulieres ī partibus supiorib⁹
s. circa pectonilia sūt calidiores ꝓpter cor ⁊ epar: iō mam
mille earū ponūtur ibi ꝓpter ꝯuersionē māe menstrualis ī
naturā lactis nā ad hoc requiriť excellens calor. sꝫ ip̄a aīa
lia bruta lactantia hn̄t posteriores ꝑtes magis calidas: iō
patet rn̄sio. Sed iterū dr̄et aliquis ex quo quedā mulieres
sūt albe ⁊ alie nigre utrū ip̄is īfantibus plus ualeat lac mu
lieris albe q̄ꝫ nigre. Ad hoc rn̄det Arist. 3. de aīalibus ꝙ
lac mulieris nigre melius ē. ⁊ rō quia mulieres nigre hn̄t
multū de caliditate ideo ꝓpter fortē caliditatem substātia
mēstrualis ī materiā lactis bn̄ decoqť. Sꝫ ī albis mulieri
bus q᷑ nō hn̄t tantā caliditatē: nō ita bn̄ decoqť. Et iō scd̄m
medicos lac capraꝝ nigraꝝ melior ē q̄ꝫ albarū. Item dicēt
aliqs qn̄ puer nasciť ubi manꝫ tūc illa vena ꝑ quā fet⁹ erat
ligat⁹ ꝑ umbilicū. Rn̄deť ꝙ natura ꝯsumit eā ⁊ calor mu
lieris: ⁊ qn̄ iterū īpregnať tūc talis vena de nouo generať
Itē ista uena n̄ tm̄ in hoībus ē sꝫ etiā ī oībus aīalib⁹ brutis
que lacte nutriuntur lꝫ ī illis nō bene appareat sicut in pue
ro nouiter nato ubi ligatur cū filo circa umbilicum.

Scut dicit philosophus.

Capl'm quartū ī quo declarat de fetu mōstrosiuz de pctīs nāe. ꝛ pmo circa hoc ponit suā itētōz. 2° ꝓseqt̄ i generali. ibi. sciēdū. vn̄ dicit sicut testat̄ phūs ī. 2. phisi peccatū accidit ī nā sicut ī arte. Et h⁹ declātō ad manifesta tōm pn̄tis negocii ꝓut nūc ꝓpetit multum ualet. ꝛ dicit ꝙ mōstra ī nā uocāt īdiuidua alic⁹ speciei q̄ excedūt cursū illius spēi ꝛ ī aliqua pte ꝯueniūt sicut ꝯtigit uideri ī hoībus nō hn̄tibus nisi vnū pedē uel unā manū. Et p⁹ea ponit cās ꝙ ipi phī dicūt istud miraculū nāe plurib⁹ mōis euenire. aliqn̄ enī ex diminutōe māe: aliqn̄ ex supabūdantia ipsius Ex diminutōe ꝯtingit plurib⁹ mōis qꝛ aut ipa diminutō totalit̄ inest ipi māe: ꝛ tūc nā sagax facit ꝙꝫ ꝯpleti⁹ pōt: nā cū pncipalia mēbra fuerit formata ꝛ ill' formatis ꝛ dispositis studet ad formāda cetera mēbra ꝛ tūc format diminutaꝫ pte qꝛ ē diminutō ī mā ꝛ hoc pacto ꝯducit ꝙ caput sit min⁹ ꝙꝫ nā reqrit illius īdiuidui pticularis. postea expōit se ꝙ nō loqt̄ de īdiuiduo tali sic gnāntis qꝛ si diminutō ī mā piacēti forme n̄ affuisset: caput formatū sub diminutōe n̄ fuissꝫ Alio mō diminutō māe attribuit̄ alicui pti gnāde spalit̄ vn̄ ꝫm intentum phī ī multis locis ex q̄tuor pmis corpib⁹ ī. q̄tuor elemētis cōsurgit oē qꝺ mixtū ē qꝛ illud qꝺ ē de nā ignis cedit ī suū simile: ꝛ id qꝺ de nā terre in suū sile ꝛc̄. postea dicit ꝙ ex isto nēo credat l' opinet̄ elemēta eē formalit̄ ī mixto. hoc. n. ē ꝯ phūm pmo de gnā. ubi vult ꝙ elemēta sūt ꝟtualiter ꝛ nō formalit̄ ī mixto ꝛ mō ex istis possibile ē aliqn̄ ipm semen hr̄e ꝓportionē diminutā ex pte alicui⁹

ſpalis elemẽti: ⁊ ſi dĩminutõ ẽ ex pte terre tũc dĩminutõ ẽ
ĩ oſſib⁹ ⁊ ſic de aliis. ⁊ iõ ↄtĩgit aliqñ dĩminutõ ĩ uno pedẽ l' ĩ
brachiis. Nõ ꝙ ex hac lrã ſumitr̃ diffinitõ mõſtri. ſ. ꝙ mõ
ſtrũ ẽ pc̃m ĩ nã. i. mõſtra ſũt gnãta a nã cũ aliq° defcũ l' ſup
fluitate nãli q̃ nã ſpecifica ꝓducẽ ñ intẽdit: quẽadmodũ cõ
tĩgit ĩ artificib⁹ ꝙ aliqñ ab artifice ꝓducat̃ forma p̃t uolun
tatẽ ei⁹ ĩtenta. vñ ſciẽdũ ꝙ qñcũq; mã deficit ĩ gnãtõe tũc
qñ ĩcipit formare fetũ. p̃mo format p̃ncipaliora mẽbra q2
min⁹ p̃ncipalia ſũt minus nccia nã ꝓpbium. 3. de aialibus
nã ſp facit id qð melius ⁊ pfectius ẽ ex rebus poſſibilibus.
vñ ſciẽdũ ꝙ oẽ mõſtrũ gnãtur ex pte mãe: igit̃ l' ex pte dfe
ctus mãe l' ex eius ſupfluitate. Si ex defectu hoc duplr̃ l'
ƀm quãtitatẽ ↄtinuã: ⁊ ſic tale mõſtꝝ h3 mẽbra nimis par
ua q2 manus pedes ⁊c̃. miora h3 q̃3 nã illius ĩdiuidui ſpe
cialiter requirit. ul' ille defectus fit ƀm quãtitatẽ diſcretã
⁊ tũc tale mõſtrũ h3 defectũ ĩ aliq̃bus mẽbris. ſ. ꝙ ſibi defi
ciat aliqð mẽbꝝ puta brachiũ pes ⁊c̃. Si vo gnẽt mõſtꝝ ex
ſupabũdãtia mãe hoc etiã fit duplr̃ ſicut prius uel ƀm cõ
tinuam quãtitatem uel diſcretã. ſi p̃mo modo tunc mẽbra
ſũt nimis magna q2 ſũt maiora q̃3 natura illius ĩdiuidui pti
culariter requirit. Si aũt ƀm quãtitatẽ diſcretã tunc hñt
plura membra q̃3 nã requirit quia aliquando gnãt̃ hõ cum
ſex digitis in manu uel duobus capitibus ⁊c̃.

Eſt igitur intelligendum.

Hic oñdit cãs gnãtõis ex pte mr̃icis ↄtientis ĩp3 fetũ. ⁊ p°
oñdit q̃lr̃ mõſtrũ gnẽtur ex pte mr̃is. 2° magis oñdit effe
ctũ mõſtri ꝓuenire ex ſupabũdãtia mãe ibi. alio vo modo

Dic ergo sic q adhuc debemus scire q mostra non solum eue niunt ex diminutione materie sed aliquando etiam ex malitia matricis quando illa fuerit lubrica et malitiosa et non tenet totum semen sed partem illius perdit. et hoc multipliciter fit nam aliquando fit ex parte coitus de quo nunc enarrare valde longum esset: et ideo ad presens omitto. et ad hunc modum et ad sequentem multum operatur inordinatus coitus quia aliquando propter nimiam velocitatem facit diminutionem in semine: et aliquando etiam inordinatus coitus fit ex eo q ipse mas quando est in coitu cum femina si tunc inordinate iaceat vel ipsa femina tunc fit monstrum in natura. vnde narratur de quodam iuuene q tempore coitus lateraliter iacuit super feminam et generauit puerum in utroque latere curuum et pede claudum. et causa huius fuit inordinatus coitus. Notandum primo q ex parte continentis sepe causatur monstrum quia aliquando matrix est male disposita ut quia nimis humida et viscosa: ita q ex vna parte remanet aliquid de semine: et in alia parte manet et retinetur: et sic fit monstrum. Item notandum q ex parte efficientis quandoque generatur monstrum ex eo q pater inordinate exercet talem actum quia forte nimis agitatur et mouet se hic inde in actu coeundi. et ratio huius est quia propter hoc semen diuiditur et spargitur hic inde. ex hoc enim fit maxima dissolutio seminis in matrice ita q una pars efluit et alia non: et sic causatur monstrum. Item notandum q etiam generatur monstrum ex eo q aliquando mas inordinate iacet cum femina ut a latere quia tunc semen recipitur ad locum quandoque indebitum generationis et ibidem comprimitur propter inordinatum modum iacendi. Gratia cuius est sciendum ex quo tot uitia contingunt ex inordinato coitu q coitus non debet fieri nisi gratia prolis: ideo dicunt medici q bonum est scire modum coeundi debite quia modus ordinatus est iste. Supposito primo q mas et femina ad inuicem proportionentur in complexionibus ita q sint temperati in qualitatibus et ordinati

in cibis ꝛ potibus ꝛ aliis sex rebus nō nālibus ut est motus quies somnus uigilia ꝛ sic de aliis tūc cibo digesto ꝛ super fluitatibus expulsis post mediā noctē uel ante diē: mascu lus debet excitare femīam ad coitū. s. ei iocose loquendo osculādo ꝛ āplexando ipam ꝛ ptes īferiores digitis ꝯfricā do: ꝛ ista oīa iō fieri debent ut femīa ꝓuocetur ad appetitū coitus ut ꝓpter hoc femīa ex utraq; pte. s. masculi ꝛ femi ne simul ꝯcurrāt in mrīce quia mulieres absolute loquen do ꝓpter frigiditatē tardius emittūt semē q̄ʒ viri: ꝛ ex hᵒ multotiens īpeditur ꝯceptū. vn̄ cū femīa īcipit loqui qua si balbuciendo tūc mas debet se erigere ꝛ ei cōmisceri ꝛ il lo tēpore ipa mulier nō debet hinc inde moueri ne fiat diui sio semis quia tūc monstrū generaret ꝛ etiā ipe masculus debet paulatī coire ꝛ nō debet se multū eleuare sed debet se vnire pectori mulieris ne aer subingrediat̄ mēbra inferio ra ꝛ īpediat ꝯceptōm ipa semīa corrūpendo: ꝛ post effusio nē semis debet masculus ꝑ modicā horā iacere supra mu lierē sine motu ne spgatur mā semīalis ꝛ fiat monstrū ꝛ n̄ debet statim surgere quousque semen perueniat ad d̄bitū locum: postea femina debet extendere crura sua ne ema neat materia seminalis ut membrum stet apertum qꝛ aer frigidus subintrans posset īpedire ꝯceptionē. postea mu lier iaceat quiete ꝛ dormiat. Item nota q̄ mulierem iacer̄ super latus dextrum post coitum multum confert ad con ceptionem masculi. Et super latus sinistrum ad conceptio nem femine ꝛc̄.

Alio uero modo.

Hic ostēdit speciale effectū uel effectus de ipis mōstris se te nētibus ex pte abūdantie māe ⁊ pmo facit hoc. 2° cōfirmat dicta sua ibi. sed oibus istis. vn̄ pmo vult tm̄ dicere q aliquando mōstrū ꝯtingit in nā ex superhabūdantia māe que nimis supabundat opatur. ⁊ hoc habet multas cās spales Uno mō ex superhabūdantia māe apparēt corrositates in mā quia tūc mā superhabūdat i pte quia natura facere hoc pōt nāliter. aliquādo enī duo capita facit. aliqñ duos pedes quoꝝ unus ē maior altero ⁊ mlta similia. Nō q aliquādo monstra fiūt ex parte cause efficientis vlis: ut ē a pma con stellatōe seu vtute celi: ut apparet p Gali. i libro de spmate ut. d. q aliquādo ꝯstellatō alterius aialis respicit semē hūanū ad matricez mulieris effusū: ⁊ ppter hoc aliqñ generetur hō cū capite unius vacce vel porci uel altius aialis bruti. Sic quoqꝫ ecōuerso cōstellatio hūana aliqñ respicit semen alterius aialis ⁊ exinde generat aial hñs caput hoīs vnde recitat. d. Al. in 2. phisi. c. de mōstris q semel vidit i una uilla uaccā gnāsse vitulū qui erat semi hō: qd ipsi rustici uidentes putauerūt pastorē hūisse coitū cuz vacca ⁊ ita uoluerūt ipm ꝯburere. sed tūc Al. supueniens ꝯsiderauit per aspectus planetarū q illud mōstrū sic erat generatū ex speciali ꝯstellatione: ⁊ sic pastor fuit liberat⁹. Itē sciēdū q huiusmōi monstrū aliqñ generat p specialē imaginatōm vtutis imaginatiue p mulierē exñtem i coitu que posset imaginari talez figurā. vnde possibile eēt q fetus sm illā disponeret. Et iō Gali. inhibet depigeṙ tales figuras in locis ubi mas ⁊ femina debent commisceri utputa i camera ⁊ cetera.

Sed omnibus istis et cetera.

Hic ɔfirmat dcã sua p quosdã effect⁹ nãles ⁊ sunt duo. p° g° dicit sȝ oĩbus istis p̄dcis adhuc vr̃ eẽ mirabilior effect⁹ de vno cui gnãta sũt duo mẽbra genitalia unũ ex pte uiri ⁊ aliud ex pte mulieris ⁊ potuit uti vtroqȝ. h⁹ cã euidẽt trahitur ex suphabundãtia mãe. Nõ p̄mo ꝙ hic ẽ dubiũ ex q° ex suphabũdantia mãe ĩ uno hoĩe generãt dno mẽbra unũ muliebre ⁊ aliud uirile: quare poti⁹ nã ñ ꝓduxerit in tali homĩe duo mẽbra similia. dr̃ ꝙ seq̃ret̃ ꝙ aliqd supfluuȝ faceret nã q̃ falsũ ẽ ut pȝ p Ari. p̄mo celi ⁊. 12. metha. ⁊ ɔña etiã facilit̃ pȝ q: si in aliquo hoĩe ꝓducerent̃ duo mẽbra similia tũc id quod perficeret̃ cũ uno posset perfici cũ altero ⁊ sic unũ illoꝝ fuisset supfluũ. Sed iteꝝ dubitat̃ utꝝ ille q hȝ duo mẽbra sit perfectior illo q nõ hȝ nisi unũ ⁊ arguit̃ ꝙ sic: quicũqȝ hȝ plures oꝑationes ẽ perfectior illo q hȝ pauciores: sed ille q hȝ duo mẽbra hȝ plures oꝑatõnes: g° ⁊c̃. maior est nõ per Cõ. 8. metha. q: operatõ ꝓcedit a fõma sȝ a forma ꝓcedit pfectõ p° phisi. ⁊ mior pȝ q: põt succũbẽ ⁊ ĩcũbẽ. Ad hoc dr̃ ꝙ ille nõ ẽ pfectior q hȝ duo mẽbra q: ẽ mõstrũ ĩ nã ĩmo ẽ poti⁹ ɔ̃riũ pfectõis cuȝ sit pc̃m in nã. Et ad ꝓbatõȝ dico ꝙ aliq̃ mẽbꝝ ñ augmẽtat pfectõȝ sȝ magis ĩpfectõȝ. Itẽ nõ ꝙ nã sp ĩtẽdit ꝓducẽ masculuȝ tñ qñ accidit ꝙ ex aliq° semĩe gnãnt̃ oĩa p̄ncipalia mẽbra fet⁹ ⁊ tandẽ ꝓpt̃ ĩdispõȝ mãe ĩ tali mã ñ põt ꝓducẽ marẽ q° ad ei⁹ singula mẽbra: iõ p⁹ea gnãt feĩaȝ. ⁊ iõ sp hermofrodita ẽ ĩpotẽs ad gnãtõȝ q° ad uirile mẽbꝝ. Itẽ dubitat̃ q° noĩe hermofrodita dȝ noĩari. s. utꝝ uir ł mlr̃. ⁊ ur̃ ꝙ ut°qȝ noĩe cũ utrũqȝ

fetui indr̃nter introducit aĩam sensitĩam. agẽs vo ꝑticu lare ꝑ ꝟtutẽ sibi dimissam ĩ semĩe ꝺciso a pr̃e mãlẽ formã fetus ad aĩam sensitiam h⁹ speciei uel illi⁹. Utrũ aũt plurĩ forme istaꝝ aĩarum sint uel tantum vna. meli⁹ ꝛ latius in libro de anima disputatur.

Additur et cetera.

Hic oñdit gñatõm fetus ꝑ aĩam intellectinã: qꝛ ĩ hoĩe est vna aĩa q̃ dr̃ intellectiua q̃ nõ ꝑducit̃ ex mã sꝫ e celo. ꝛ h° apud medicos solebat sic dici ꝙ mã. i. ꝑma seu vita uege tabilis ẽ occulta. media vo. i. sensitĩa ẽ apparẽs ꝛ manife sta. vltima vo. i. intellectĩa ẽ excellẽs ꝛ gl̃iosa. Nõ ꝙ tal̃ aĩa que aduenit hũano corꝑi nõ ẽ addita mãe sꝫ ĩduta ut pꝫ ꝑ phium in. 17. de aĩalibus. ꝛ iõ talis aĩa nõ ẽ inherẽs: sed solũ ẽ appropriata ꝯm opari. queadmodũ aer q̃ illumĩat̃ a sole: sic corpus ab anima. ꝛ sicut lumen solis quod ẽ ĩcor poreũ aduenit aeri ꝛ separat̃ ab eo sine eius corruptõe ꝛ ita similiter anima intellectiua aduenit corꝑi hũano.

Empus autem.

Hoc ẽ capitulũ ꝯm scꝺi tractatus ĩ quo ꝺtermĩat de exitu fetus. ꝛ diuiditur ĩ quatuor ꝑtes. Primo detmi nat de tẽpore nãli fetus quãtũ ad partum. Secundo de tẽ pore nõ naturali. Tertio oñdit quãdã ꝯtinuatõm circa cõ ruptõnem fetus ĩ utero mr̃no. Quarto circa dicta mouet q̃dã dubia. ꝑmo diẽ ꝙ tꝑus egressiõis fet⁹ ab ut̃o mr̃no ut frequẽti⁹ ẽ ĩ. 8°. mẽse. q̃busdã ĩ. 7°. q̃busdã ĩ. 9°. q̃busdã ĩ. x°. ꝛ ñ ult̃. Nõ p° ꝙ tẽpus exit⁹ dꝫ ꝯputari ab hora ꝯcep tõis ipi⁹ ẽbriõis ꝛ nõ ab aliqua alia hora quãuis ꝯtrarium

fiat apud diuersas mulieres. Nõ etiã ꝙ mensis nonus est tẽpus determĩatũ ⁊ certũ a nã deputatũ egressui fet⁹: ⁊ fetus q̄ ĩ nono mẽse nascit̃ ut frequẽtius ẽ sanus ⁊ lõge vite ⁊ hoc quia ĩ tali mẽse ẽ matur⁹. Sꝫ astronomica cã ẽ q2 tũc iuppiter disponit ip̃m fetũ ut prius dictũ ẽ. Sed qñ exit ĩ. 8 mense tũc ẽ morbidus ⁊ duplici de cã. Primo q2 ĩ. 8. mẽse nõ ẽ maturus. Secũdo q2 saturn⁹ regnat sup eũ. Item nõ q̇d quod dicit aliq̄s pere. x. mense nõ ẽ v̄m absolute ĩtelligẽdo: sed solũ ẽ ꝫm existĩatõm quarũdã mulierꝫ q2 aliq̄ qñ credũt se ĩpregnatas ⁊ nõ sũt: attñ possibile ẽ ꝙ possint generare in principio decimi mensis.

Additur de tonitruo ⁊ ceteria.

Hic declarat de tẽpore nõ nãli ip̃ius fetus dicẽs ꝙ etiã additur de tonitruo ⁊ aliis ĩpedimentis: ⁊ ꝙ mulieres q̄ pariunt in quarto mẽse nõ ꝓducũt formã hoĩs ⁊ nãm: sꝫ quandã solidã carnẽ. Et hoc accidit plurib⁹ mõis. Primo qa nã earꝫ ẽ corrupta uel ꝓpter nimiũ motũ per quẽ matrix cõrũpitur uel ꝓpter multa alia mala. Et iõ quedã mẽtrices instructe in hac nequitia qñ sentiũt se eẽ ĩp̄gnatas icipiũt se mouere de loco ad locũ ⁊ alia mala faciũt ⁊ frequẽti⁹ coeũt ⁊ cũ viris luctant̃ ut p̄ motum possint a ꝯceptõe liberari. Nota etiã qñcunqꝫ fetus exit ante septimũ mẽsẽ sp̄ vocat̃ aborsus. Nõ ꝫo ꝙ in p̄mo mense fetus nõ ẽ multũ fortit̃ affixus mr̄ici. ⁊ ideo ex facili fit aborsus sicut fruct⁹ arboris q̄ primitus ex parua cadit cã. Huius cã ẽ multiplex. Una quia qñ mã ipsius ebrionis ẽ corrupta ⁊ ĩperfecta. ex ip̄a nõ põt figurari dispositõ hoĩs. ⁊ cã etiã ẽ mot⁹ frequẽs

sexū hẽat. sed rñdet qꝫ nõ sed tm̄ nomĩe viri. ⁊ rõ qꝛ qñ ali
quid debet fieri ad placitū semꝑ id digniori attribuit ⁊c.
Postea ponit aliud mirabile ⁊ pmo hoc facit. ꝯo ꝯfirmat
dicta sua ibi. ⁊ nullus credat. vnde pmo dicit qꝫ sicut mon
stra accñtalia realia contingūt ĩ fetu: sic quoqꝫ quedā spi
ritualia sic ipse Al. narrat de quibusdã gemellis quorum
unus hãc in latere dextro habuit ꝟtutẽ ut ubicũqꝫ porta
batur a pte illius lateris apiebant oẽs sere. alius ꝟo huic
ꝯriam habuit ꝟtutẽ in latere sinistro ut ubicũqꝫ portabat
a parte lateris illius claudebãtur stati oẽs porte que apte
erant. postea dicit qꝫ loquit de apertõe seraꝝ ⁊ hostiorum
domorū. Et cã huius non fuit ex mã sed ex virtute celi ⁊
speciali huius ꝯstellatione. Et he ꝯstellationes raro ꝯtin
gūt. Et hoc nõ solū ꝯuenit ex pte ꝯstellatõis talis: sed etiã
ex dispositõe mãe ad hūc effectū nam actus actiuoꝝ sunt ĩ
pa. bene disposito. Queritur quare ꝟtus apiendi magis ĩ
uno fuit latere qꝫ in altero in his gemellis. dicendū qꝫ de
natura calidi ẽ apire ut patet ꝑ Ari. 4. methau. qꝫ calor
apit poros corpis sed latus dextrum ẽ calidius sinistro ut
pꝫ ꝑ Gali. 2. affo. ⁊ latus sinistrū ẽ nãliter frigidū: iõ ha
buit ꝟtutẽ claudendi. vñ nõ ẽ mirꝫ qꝫ talia possint eẽ ĩ hoĩ
bus cū etiã ĩ quibusdã lapidibꝫ talia ĩuenta sunt ⁊ ĩueniri
possit ut dicūt expimẽtores qꝛ sepe exptū ẽ qꝫ quidã lapides
⁊ etiam herbe quedã talẽ ꝟtutẽ hñt qꝫ possint apire seras ⁊
portas. Nõ qꝫ qñ ꝯtingit qꝫ duo fetus simul ꝯcipiantur in
vna matrice. s. mulieris ⁊ hoc in distinctis cellulis ita qꝫ
vna pellicula mediat inter dorsa eorum: si tūc ꝑ aliquod ĩ
pedimentum illa pellicula rumpatur ꝯtingit ipsos simul

ꝯbinari ut narrat Al. 2. phisi. se semel vidisse gemellos si mul natos quoꝝ unus alterū portabat in dorso: hēbant tn̄ corda ⁊ alia mēbra disticta. Itē nota ꝙ Al. quadaꝫ nocte vidit vnā specialē ꝯstellatōnē ⁊ postea dixit hoībus circū stantibus ꝙ si ī tali nocte nasceref puer efficeref magister in arte furandi. vn̄ assistentes notauerūt illud: ⁊ hoc pro bare volentes nā verbis ipius magnā adhibebāt fidē ⁊ in uestigantes repierunt quēdā infantē natū fuisse nocte illa qui habuit talē naturam ꝙ oēs sere quas ipē puer tāgebat aperiebantur ac si cum claui aperte fuissent.

Et nullus credat ⁊ cetera.

Hic confirmat dcā sua. vnde dicit nullus opinef ⁊ credat hoc eē fictū quoniā istud quoqꝫ contingit uideri a simili in quibusdam lapidibus ī quib⁹ aliqua ꝯstellatō īprimit for mā alicuius speciei interius ita ꝙ qn̄ illi lapides diuidūtur interius imago appareat. Ex hac lr̄a trahif ꝯclusio. 21. ⁊ ē ista. Specialis constellatō celestis iuuat ad gnātōm mon stri ī natura. probatur sic id quod minus videtur inesse et inest: ergo ⁊ de quo magis: sed minus videf de constellati one corporū celestiū ꝙ dēant īprimere formā alicuius ani malis intus in lapide ex eo ꝙ talis materia uidetur eē mul to plus inobediens qꝫ materia hominis uel alterius aīalis que magis videtur apta ad talem influentiam suscipiēdā igitur ⁊c̄. maior patet argumēto a maiori. minō uero in lit tera patet. Item recitat. d. Al. 2. phisi. ꝙ quōdam vidit vnū lapidē figuratum figura vnius regis a speciali ꝯstel latione. vnde talis constellatio fuit multo fortior qꝫ illa q

īprimebat gemellis v̄tutē apiendi ⁊ claudendi. vnde. d.
Al. una die uidit q̄ eadē die lapis nō fuit figuratus sȝ die
sequēti uidit ipm figuratū: ⁊ iste lapis erat situat⁹ alte ita
q̄ nullus artifex potuisset tā breui tēpore ad ipm ascēdere
⁊ figurā regiā sibi īprimere. vnde ipe Al. dep̄hendit talē
īpressionē factam fuisse a speciali ꝯstellatione.

Et si aliquis arguit.

Hic mouet dubiū ⁊ postea soluit quia aliquis posset argue
re ꝯ̄ id quod dictū ē. s. q̄ monstrū possit gnāri: nā vr̄ q̄ n̄
quia agens nāle nō pōt absolui a suo fine p̄ phium. 2. phisi
sed ꝑpter quē agit nā non ē monstrū: igit̄ ⁊c̄. Rn̄det̄ ut i lit
tera patet. vnde rō pōt formari ex lr̄a ꝓbando q̄ īpossibi
le sit aliquod mōstrū gnāri quia si sic sequeret̄ q̄ natura p̄
uaretur suo fine. maior patet ex. 2. phisi. q꞉ nullū agēs na
turale intentione finis absoluitur. ꝯn̄a probatur quia natu
ra semper agit finaliter ad generandum animal perfectuȝ
⁊ non monstrū: ⁊ si generat monstrū videtur q̄ priuetur
fine suo. Rn̄detur q̄ naturaȝ agere ꝑpter finem intelligit̄
dupliciter. vno modo quantū ē de se ⁊ sic nunquam priuat̄
suo fine. Alio modo inquantum ē ex inobedientia siue ī dis
positione materie in quam agit ⁊ sic pōt p̄uari suo fine. Ali
ter Rn̄detur vno modo quantū ad naturam uniuersalem
Alio mō quātū ad nām p̄ticularē. p̄mo modo non p̄uatur
suo fine: sed bene secūdo mō. Sed dicis natura particula
ris intendit mortē īfirmitatē ⁊ alios actus p̄uatōis igitur
⁊c̄. Rn̄det̄ q̄ talia n̄ ītēdūt̄ a natura particulari sed ab uni
uersali dirigēte nām p̄ticularē ⁊ tal' ē v̄t⁹ celi cū suo motoꝛ

quia natura particularis sui ipsius corruptõez nõ querit.

Finito uero sermone.

Hic ē tractatus tertius huius libri ĩ quo uult determĩarĩ de signis ꝯceptõis ꝟginitatis ꝛ castitatis ꝛ de suffocatione mr̃icis ꝛ hꝫ quatuor capitula. in p̃mo oñdit signa ꝯceptionis: in s̃ddo signa ꝟginitatis ꝛ castitatis. ĩ tertõ declarat de suffocatione mr̃icis. ĩ quarto de ipedimẽtis et iuuamentis ꝯceptõis. Dicit ergo p̃mo finito ꝟo sermone quãtũ sufficit ꝑ nũc de gñatione fetus ut nr̃a doctrina magis ꝯplete hẽatur notanda sũt signa ꝯceptõis ĩ muliere q̃ sũt plura. primũ ē aput euꝫ qui ē in coitu cũ muliere: si mulier post coitũ sentiat frigus ꝛ dolorẽ ĩ renibus: signũ ē ꝙ ꝯcepit. Item si paucũ uel nullũ emittit semẽ ꝯceptõis est signũ. Item si ipse uir expñs in coitu senserit virgã suã suggi uel attrahi quedaꝫ clausura facta ex parte mẽbri mulieris. Item si menstrua non currant more solito. Item si titillatõ ē in ore matricis signum ē conceptionis. Item si nõ ꝯcupiscat coitum. Sed hoc uerũ ē in quibusdã ĩ quibusdã uero nõ: quia quedã mulieres post ꝯceptionẽ magis appetunt coitum q̃ꝫ ante ut superius dictum est. Item si color mutatur in facie concepit. Item si concupiscit cibaria aliena ut nuces poma pira ꝛ similia. signum conceptionis ẽst. Hic Alber. ponit multa signa conceptionis tamen non ponit aliquam rationem quare hoc sit. Unde possumus reddere rationem ꝙ causa primi signi est ꝙ tempore conceptionis calor naturalis in muliere congregatur ex toto corpore ad ipsam matricem ad fouendum ꝛ saluandum fetuꝫ.

13

ↄceptū. Vñ cū renes situent circa mrīcē qꝛ statī calor nāl trāsit a renibus post coitū ad mrīcē: ⁊ sic renes calore pūatur: ⁊ iō cātur ī illis frigus ⁊ dolor. rō secūdi signi pōt eē qꝛ p⁹ ↄceptionē matrix femīe undiqꝫ claudit ut pus patuit ita ꝙ nō pōt emittere semē nisi ī ualde pauca quātitate. tñ oppositū qñqꝫ contingit in quibusdā iuuenilibus mulierib⁹ que qñqꝫ tm̄ in coitu delectant ꝙ mrīx earuꝫ apitur ⁊ emittūt semen ī magna quātitate. Rō tertii signi ē ꝙ qñcūqꝫ cōcepit femina tūc matrix a tota ꝓprietate attrahit spma uiri sicut adamas ferrū ut patet p Cō. in. 3. coletorii: ⁊ ideo in attrahendo multū suggit uirgam qꝛ maximū desideriuꝫ habet: ⁊ iō tūc sperma nō fluit extra mrīcē tpe coitus. et si tūc uirga exit sicca de mēbro mulieris ē uerū signū ꝙ mulier cōcepit. Ratio quarti signi ē pus dicta qꝛ cū matrix sit vndiqꝫ clausa menstrua nō pñt fluere sed tendūt sursū uerꝰ sus mamillas. ⁊ si parū ante partū hñt menstrua statī indicant fetum eē corruptū. Ratio quinti signi ē quia ꝙ ibi sit titillatō qꝛ mēstrua ī mulieribus īpregnatis sūt retenta: ⁊ ideo mrīx aliqualiter calefit ex eo ꝙ mā calida ↄtinue currit circa eius orificiū clausū ⁊ libenter coiret ⁊ aliqñ nō pōt quia ē clausa ⁊ cū orificiū eius sit multū uenenosū ideo est ibi titillatio ⁊ quādo mulier sentit hanc titillationē statim libenter coiret. Et hec est causa quare post coitum quedā mulieres appetūt plus coire ꝙꝫ ante. Ratio sexti signi ptēa ꝙ calor permutatur ī facie est quia tēpore ↄceptōis mutatur tota complexio totius corporis ↄcipientis: ⁊ per consequēs ei⁹ sanguis: ⁊ ex mutatōe sanguīs mutat color. Rō ulti signi ē puta ꝙ ↄcupiscat aliēa cibaria qꝛ tpe īpgnatōis

stomachus multū īficit hūoribus venenosis ex eo q̄ men
strua sūt retenta q̄ cāntur visus stomachuz: ꝛ ꝓpterea cāt
appetitus alienoꝝ qꝛ simile aplaudit suo simili. vñ narrat
de quadā muliere unius rustici ipregnata q̄ ī tm̄ desidera
uit ꝯmedere de testiculis uiri sui q̄ nisi eos hr̄et utiq̄ꝫ vo
luit mori ꝛ quia nō habuit ea maxiam icurrit īfirmitatem
Ideo aliena cibaria non debēt noīari corā p̄gnantibus.

Sed signum utrum.

Hic ostendit signū quo possumus ꝯgnoscere utrū mulier
ꝯcepit masculū uel femiam. ꝛ dicit sic. signa utrū mascul⁹
in utero materno hec sūt. color faciei rubeus: mot⁹ leuis
venter ī pte dextra tumescit ꝛ rotūdat. lac de mā millis ei⁹
ē bene digestus ita q̄ si ponat sup corpus politū: tunc tale
lac nō diuiditur nec spgit sed partes constabunt. Item si
lac talis mulieris que habet in utero masculum fusum fue
rit super eius urinam per pendiculariter cadit ad fundum
Item si sal supponatur orificio mā millarum non liquefit
Item si talis mulier quando gressum incipit preponit dex
trum pedem. Sed econuerso si concepit feminam omnia
accidunt: nam tunc motus grauis est. Item est palida fa
cie. Item venter eius est oblongus in parte dextra ꝛ rotū
dus in sinistra. Item mā milla turgescit in parte sinistra.
Item lac eius est indigestum ita q̄ fusuz super corpus po
litum statim diuiditur. Item fusum super urinam mulie
ris natat in superficie et non petit fundum. Item si dolet ī
parte sinistra: nam dolor in parte dextra signum masculi ē
Nota nunc rationes istorum per ordinem: vnde rō primi

signi ē q2 ratione nature masculi quē nēpe calida ē mulier etiā efficitur calida ꝓpter ꝯplexionē calidā. mō de rōe ca lidi ē bene digerere ⁊ ad bonā digestionē sequitur bon⁹ san guis: ad bonū aūt sanguinē sequitur rube⁹ color: sic ergo patet ratio primi. Ratio secūdi signi. s. ꝙ habꝫ motū leuē hoc intelligitur respectu mulieris ñ. dū īpregnate. De ter tio ꝙ uenter rotūdatur ī dextro latē rō ē quia ꝑm Ipo. v anso. masculus ꝯtinet̄ in dextra pte m̄ricis: ⁊ iō ibi uenter rotūdatur. De quarto si lac ē spissū ē ratō q2 digestio lactis ē a calido ⁊ ꝓpter bonā digestionē reddit̄ spissū: ⁊ tunc ptes eius non fluūt. De quīto si accipiatur una gutta ⁊c̄. ē rō quia tale lac ē bene digestū ⁊ ptes coherent ⁊ nō diuidūtur ⁊ sic rōne cōpactionis cadit ad fūdū. De sexto. s. ꝙ sal sup positum ⁊c̄. hec ē ratio quia quando mulier cōcepit mascu lū tunc mām̄ille eius sunt multum calide ratione masculi: ⁊ sic calidum magis durescit sal q̄ꝫ liquefaciat. Et hoc pre cipue ītelligitur de dextra mām̄illa. De. vii. s. ꝙ mulier preponit dextrum pedem ⁊c̄. ratio est quia semper prepo nit grauiorem pedem. sicut aparet in simili quando quis habet dolorem in pede: semper illum preponit: ⁊ ideo tunc etiam ē signum ꝙ fetus sit in latere dextro. Simili modo possumus dicere ꝙ mulier sedens in sede quando surgit si primo ponit dextram manum super genu signum ē mascu li ꝓpter causam predictam: si uero sinistram signum est fe mine. Nota ꝙ rationes de signis femine patent per predi cta contrario modo ⁊c̄.

Item aliud experimentum.

Hic ponit aliud experimẽtũ uerũ de signis ꝯceptõis cuius ẽ snĩa ista. si quis vult scire utrũ mulier concepit uel non debet facere melicratũ. i. unã potationẽ de melle ⁊ aq̃ quã facies sic. accipe unũ coclear de melle flexibili ⁊ tria de aq̃ tepida ⁊ misceant̃ in simul ⁊ ita mixtũ da mulieri biber̃ qñ uadit dormitũ ⁊ si tũc circa umbilicũ habet dolorẽ ⁊ corro sionẽ certũ ẽ ꝙ ꝯcepit: si v̾o nõ mĩme ꝯcepit: ⁊ hoc signũ ẽ infallibile. Postea dicit Al. si quis uelit expiri hoc ꝓp̃ fraudẽ mulierũ debet dicẽ ꝙ si quis hʒ maximũ dolorẽ in capite ⁊ bibat de melicrato sanaret̃. ⁊ si ipa dicit ꝙ habʒ tũc dolorẽ capitis uel ꝙ hẽat dolorẽ ĩ quacũqʒ ꝑte corꝑis tũc dicas ꝙ hec potõ maxĩe confert tali dolori ⁊ nihil dicas de ĩpregnatione quia quedã mulieres astute si aduerterẽt ꝙ hõ faceret ꝓpter hoc: q̃zuis hñt dolorẽ circa umbilicum mĩme dicerẽt se dolere. Unde sciẽdũ ẽ ꝙ melicratũ ẽ pot⁹ dulcis: iõ de facili digeri nõ põt qꝛ oẽ dulce natat suꝑ orifi ciũ stomachi ⁊ ꝓpter hoc moleste digerit̃: nã una digestio fit in fundo stomachi ꝓpter eius carnositatẽ ⁊ caliditatem sed in eius orificio regnat frigiditas ⁊ neruositas. ⁊ idcir co post prandium modica deambulatio utilis ẽ ut cib⁹ trã seat de orificio stomachi ad eius fundũ. Et hoc expimẽtũ est Ipo. v. anfo. ⁊ huius ratõ ẽ quia mulieres post ĩpreg nationem habent minus de calore naturali q̃z ante ex eo ꝙ tempore conceptionis calor fluit de stomacho ad mr̃icem ad conseruandũ fetũ ⁊ finaliter currit ad mãmillas ibidez menstruũ in lac cõuertendo: ⁊ ideo si mulier ĩpregnata tẽ pore serotino accipet melicratũ ⁊ biberet hoc faceret torti noes circa umbilicũ ⁊ per consequens gnãre dolorem.

Post hec et cetera.

Hoc ē capitulū secūdū tertie partis ī quo agitur de signis corruptōis virgīitatis ꝛ castitatis ī femīs. Et diuiditur ī ꝑtes tres. ꝑmo ostendit signa corruptionis femīe secundo signa castitatis. tertō infert signa fluxus mēstruorū dicit ergo ꝑmo post hec notanda sūt signa corruptōis ꝛ castitatis. vnde quando iuuenes mulieres grauiter corrūpūtur ipsarū mēbrū multū ampliatͣ ita ꝙ uir sine sui mēbri lesione coit: nā quādo īcorrupta ē tunc angustū habet membrū: ꝛ ita si tunc uir coit cū ipsa sentit aliquātulū lesionem in uirga. Et subdit hanc cām quare iuuenes puelle ꝛ uirgines quando primitus corrūpūtur dolent ꝓ parte ī membro quia nimis ampliatur. Et dicit ꝙ alia causa est coadiuuans ad dolorem quia quedā pellicula sita inͭ vuluam ꝛ uesicam corrumpitur. ꝛ quanto plus coeunt tanto magis fortificantur. Nota ꝙ ex hac lr̄a trahūtur due cāe quātū ad corruptōm in feminis quarū una particularis ē ꝛ alia coīs. prima. s. ꝑticularis ē ꝙ quedam puella maximū dolorem patitur quādo primitus corrūpitur ꝓpter ieptitudinē uirge uiri: ista causa ꝑticularis est quia non repitur apud oēs mulieres: ꝛ iō ē potiꝰ signū ꝙ̄ cā. Sꝫ ſcͣa cā vl̄is ē quia in oībus v̄ginibus cum primum cōmiscentur uiris corrumpitur quedam pellicula que uocatur himen: ꝛ est custos virginitatis ꝛ locatur circa uesicā ꝛ orificium matricis s̄ vuluā. Et ista ē ul̄is cā quia repitur ī oībꝰ femīs cū primū corrūpitͣ. Nō ꝙ quāto mulieres magis coeūt tāto magis fortificātͣ quia rōe suppositōis calefiūt ꝓpͭ motū

qui fit tp̄e coitus p̄ uirū ꝛ etiā ſp̄ma uiri ſp̄ i ſe ē calidū q꞉ ē
nāe aeris ꝛ ideo tale ſperma receptū ī muliere calefacit to
tū corpus eius ꝛ ſic ꝓpter illū calorē fortificant̄. uiri tamē
p̄ hūc actū frequent̄ factū debilitant̄ q꞉ nimium deſiccantur
ut in fine huius libri patebit.

Signa uero caſtitatis.

Hic oñdit quedā ſigna caſtitatis ꝛ ſūt hec. pudor uerecun
dia cū caſto īceſſu: cū bonis moribus ꝛ cū deſpectu āplexꝰ
uiroꝝ. poſtea dicit ꝙ quedā mulieres aſtute corrupte in
ueniūtur q̄ oīa hec plene pagūt ꝛ iō ꝯuertamur tūc ad alia
ſigna. ſ. ad urinā nā urine v̄ginū ſūt lucide ꝛ clare: qñqꝫ al
be: qñqꝫ glauce. ſed ſi urina v̄ginis fuerit clara ꝛ aurei co
loris ꝛ ponderoſa: appetitū coeūdi ſignificat. Corrupte āt
mulieres hn̄t urinā turbidā ꝓpter fracturā pellicule ꝛ ſp̄
ma uiri apet in fundo urine. Nota ꝙ ex hac lr̄a hēmus du
plicia ſigna quedā ſunt coīa ꝛ ꝓ parte falſa. quedā ꝑticula
ria ꝛ uera. Signa cōia ſunt pudor uerecūdia ꝛc̄. iſta n̄ ſūt
oīno uera quia etiam a corruptis quando ſunt aſtute pn̄t
exerceri. ꝛ ecōuerſo plures v̄gines īueniuntur que habēt
geſta feminarū corruptarum. Sed ſigna que ſunt ex par
te urine ſūt ꝑticularia ꝛ uera. vnde nota ꝙ urina virgīs ē
clara. ꝛ ratō eſt quia non ē ꝑmixta ſpermate uiri. ſed ſi uri
na fuerit aurei coloris ſignificat uehemētū appetitū ad coi
tum. ꝛ ratio eſt quia ſignificat maximum calorem in puel
la. Sed urina mulieris turbida ꝛc̄. ratio ē quia in tali urīa
multotiens apparet ſperma ī fundo urine. ꝛ hoc maxīe ap
paret uerū qñ talis urina īmediate poſt coitū fuerit emiſſa

Ite nota q adhuc sũt alia signa nã si mãmille puelle tẽdãt deorsũ signũ ẽ corruptõis. ⁊ rõ ẽ quia tp̃e inpregnatõis mẽstrua mouẽtur sursũ uersus mãmillas ⁊ tũc mãmille tendũt deorsũ ꝓpter grauedĩem mẽstruoꝝ. Aliud signuꝫ ẽ si uir sine sui mẽbri lesione ⁊ difficultate coeat cũ femĩa signũ ẽ q̄ ꝑus fuerit corrupta: sed si talis actus fit cũ aliq̃ difficl' tate ⁊ lesione ĩ mẽbro uerũ signũ ẽ ỽginitatis: ⁊ hoc si talis femĩa nõ ꝓcurauerit restrictõm vulue cũ unguẽto ul' alio medicamĩe sicut plures sciũt facere ut ỽgĩes credãt. Itẽ aliud ẽ signũ uerissimũ si uir sentit sp̃ma mulieris venire in magna copia. Multa alia signa fiũt per herbas ⁊ lapides que experimentoribus cõmittuntur.

Menstruositatis uero.

Hic oñdit quibus signis cognoscãt' mulieres mẽstruose ⁊ diuiditur ĩ ptes tres. p̃mo facit hoc. 2° ponit quoddã cõsiliũ. tertio ponit nõbile. Dicit ergo p̃mo q tp̃e mẽstruositatis urina ẽ sanguinea ⁊ mulier hꝫ oculos aqueos ⁊ mutatur color ĩ facie eius ⁊ patit' abhoĩatõm cibi. hec sũt signa mulieris menstrue. Et caueat quilꝫ q cũ tali muliere non coeat q2 ẽ nimis nociuũ. ⁊ ideo prudẽtes mulieres sciũt se custodire a uiris illo tẽpore: Postea ponit unũ nõbile ⁊ ẽ tale q mulieres antique quibus mẽstrua fluũt ⁊ quedã in quibus mẽstrua sũt retenta: si respiciãt pueros iacẽtes in cunis intossicant eos ut idẽ Al. dicĩ ĩ tractatu de mẽstruis mulierũ. sic quoq3 mulieres que hñt mẽstrua pñt intossicare ut plene patet in lr̃a. Nota p̃mo q urina apparet sanguinea ⁊ hoc quia transit per membrũ a quo exit mẽstruũ qδ ẽ

sanguinei coloris. Itē habet oculos aqueos qꝛ in angulis oculorū apent gutte. ꝛ rō huius ē quia tēpore illo corpus femīe plenū ē hūoribus crudis indigestis aquosis qui vn diqꝫ per totū corpus petūt exitū: ꝛ cū oculi sint mēbra plꝰ porosa qꝫ alia mēbra iō inde psus exeūt. Nota etiā ꝙ mu tatur color ī facie: ꝛ hoc quia tūc calor nālis totius corpis recedit ab oībus mēbris ꝛ transit ad loca mēstruoꝝ ut illo melius purgari possint. Itē patitur etiā cibi abhoīatōnē nō enī delectatur in cibo. ꝛ rō huius ē quia tūc natura plus appetit expellere menstrua supflua qꝫ digerere cibū: ideo tūc mulier nō appetit cibū. Nota etiā preter lrāꝫ ꝙ adhuc ē aliud signū. s. ꝙ mulieres illo tempore solent supponere multa uela capitibus suis: ꝛ hoc quia tūc habent dolorem capitis: ꝛ ideo custodiūt caput a frigore ꝓpterea multū co hopiunt illud. Est ꝛ alia huius rō nā bene sciūt ipe mulie res ꝙ tūc tpis non hñt bonū colorē ideo cohopiūt facieꝫ ne abꝰ aliquo ꝯspiciantur. Itē aliud signum est quia tempore illo femina ē satis tarda nec delectatur in coitu nec in simi libus. Aliud signum quia quādo masculi accedūt ad mu lieres menstruosas: efficiuntur rauci: ita ꝙ nō bene loqui possunt. ꝛ ratio ē quia per hūores venenosos exñtes ī cor pore mulieris per anhelitum aer inficitur: ꝛ ille aer infe ctus trahitur ad instrumenta vocalia ꝛ artarias viri: et sic fit raucus. Ideo malum est tunc temporis coire cum talibus mulieribus: quia si conciperet: fetus esset lepro sus. Et propter hoc fit etiam sepe cancer ī membro virili Iteꝫ aliud signū est qa si mulier īspiciat speculū nouū apet quedā vena rubea ī speculo iuxta. Et iuxta hoc querūtur

multa dubia. Primũ ē unde huiusmodi uena appareat. secundo querit̃ quare potius appareat rubea q̃ alterius coloris. tertio quare illud speculũ s̃m phĩum dz eē nouũ & ñ uetus siue imundũ. Unde cã pmi dubii ē quia ut dictũ est mẽstruũ nihil aliud ē q̃ quedã sup̃fluitas sanguinea q̃ per totũ corpus mulieris diffũditur & cũ oculus sit substantia rara parua & mũda si respiciat quod sibi ē oblatuz illud qd̃ respiciet repñtat ut patet per phĩum scdo d̃ sõno & uigilia ubi dicit q̃ purũ cito recipit quod sibi offertur: igitur cuz a toto corpe mulieris sanguinei hũores ad eius oculos p̃ ueniant tũc oculus cito ĩficitur a p̃dictis sup̃fluitatib9 corruptis & venenosis: oculus aũt sic ĩfectus aerẽ uicinũ continuo ĩficit & aer ab oculo infectus aliũ sibi p̃ximũ inficit aerẽ: & sic unus aliũ donec per aerẽ tanq̃ per mediũ talis venenositas ad speculũ pueniat: & tũc cũ speculũ sit substãtia pura & clara: ideo cito quod sibi offertur r̃cipit. & sic pz cã pmi dubii. Ad s̃z dr̃ q̃ sile gñat suũ sile: & cũ radix & origo uene illi9 sit a sup̃fluitatib9 sanguineis: iõ illa uena apet sanguinea. Ad t̃tiũ dr̃ s̃m qd̃ iã dictũ ē q̃ tl̃e speculũ ē puz iõ cito r̃cipit qd̃ sibi offert̃: nã si eēt ĩpuz ñ cito recipet q2 lz r̃cipet ñ tñ repñtaret sicut apet ĩ pãno ueteri & panno nouo nã nou9 recipit & r̃ceptũ r̃pñtat. sil̃r quoq3 ē d̃ speculo nouo & sic pz solutõ ad dubia. Nõ q̃ tales uetule ñ dẽant pmitti ut ludãt cũ pueris eos osculãdo q2 auenenãt eos ĩtñ q̃ aliqñ moriũt̃. & rõ h9 ē quia iu talibus calor naturalis intãtũ deficit q̃ menstrua in eis collecta ñ pñt expelli: & iõ cuz illa sint ueñẽosa ꝯtinuo deferũt ad oculos & ibidẽ ꝑp̃t porositatẽ ocl̃orũ aerẽ inficiũt q̃ attingit puez & ĩficit eũ: nã ꝑpter

teneritatē3 faciliter inficiunt: ⁊ talis infectio p̄cipue fit ab antiquis ⁊ paupibus mulieribus qꝛ antique nō laborāt et quia paupes utunt̄ grossis cibariis: ⁊ iō hūores earū sunt magis venonosi. Sed diceres quare magis īficit infantē q̄3 p̄fecte etatis hoīem. Rn̄detur quia infantes hn̄t corpa magis porosa. Sed dicēs etiā quare menstruū inficit pueros ⁊ nō ipemet mulieres. Rn̄detur q̄ femīe d̄bite etatis sunt consuete istis: iō nō nocet ipis: a consuetis enī non fit passio: vnde dicit Aui. in. 4. cañ. de quadā puella que cōsueuerat intm̄ ꝯmedē uenenū q̄ tota fuit uenenosa: ⁊ pᵒ ea per eius ꝯuersationē multos reges ⁊ dn̄os infecit. Et hᵒ nālis causa pōt eē quia natura semper facit quod melius ē ⁊ quia sic ordinauit corpora ipārum mulierū mēstruo int̄dum repleri necessariū fuit ut etiam ordinaret q̄ hoc ab ipsis posset tollerari. Et q̄ hoc nāliter possibile sit: apet de animalibus uenenosis ut sunt aranee serpentes ⁊c̄.

Via de menstruo.

Hoc ē capitulū tertiū tertii tractatus ubi agitur de suffocatōe mr̄icis. d. ergo p̄mo. ex quo sufficiēter dictū ē de menstrno redeamus ad loca menstruoꝝ hoc ē ad mr̄icē ⁊ uideamus quedā accn̄a circa ipam quia mr̄ix mulīeis aliqn̄ patitur suffocatōnē: iō dicendū q̄d sit suffocatō. Suffocatō mr̄icis b̄3 medicos uōt ꝯpssio sp̄ūaliū mēbroꝝ egꝛediēs ex uitō mr̄icis qꝛ ꝯp̄mit̄ ⁊ ipedit̄ ābelitᵒ mlieris ⁊ istō accidit p̄pter hᵒ qꝛ mr̄ix alienat̄ ⁊ remouet̄ a p̄prio loco: iō tales feīe ex frigiditate supueniēte patiūt̄ cōdis debilitatē ⁊ cadūt q̄si amētes. aliqn̄ ēt patiūt̄ capitis v̄tiginem. pᵒ nō

ꝙ suffocatio matricis ē alienatio eiusdē ꝟsus dyaflama: ⁊ tūc cor ⁊ mēbra spūalia cōprimūtur ⁊ anhelitus mulieris ſm iudiciū assistentiū tollitur. Unde sciēdū ꝙ hoc causat̄ quādo corrupti uapores ⁊ venenosi dissoluūtur a m̄rice ⁊ eleuantur sursū: ⁊ ita etiam ipam m̄ricē secū trahūt sursū Uñ sciendū ꝙ tales uapores fiūt duabus de cāis. Primo ex spermate retēto ī mulier̄: ⁊ sic p̄cipue accidit ista passio viduis que ꝯsueuerūt coire ⁊ nō coeunt. accidit etiā puell' adultis que carent actu uenereo. Secūdo mō cātur ex hu moribus corruptis exn̄tibus ī m̄rice ⁊ sursū se eleuātibus Itē sciendū ꝙ ex ista infirmitate fiūt due alie infirmitates ⁊ prima uocatur sincopis. vñ sincopis ē vna passio q̄ ꝑue nit ex debilitate cordis quādo cor multū debilitat̄ ꝓpt̄ suf focatōnē caloris n̄alis ⁊ spūaliū mēbrorum. Alia ifirmitas vocatur vertigo q̄ fit a uaporib⁹ corruptis uersus caput ⁊ oculis eleuatis circulariť se mouētibus: ⁊ uidet̄ patienti ꝙ caput suū circulariter uertat̄ i girū. Sed dicēs cū etiā viri patiant̄ ꝟtiginē vnde eis ꝑuenit hoc. Dicendū ꝙ ali ter ē in uiris ⁊ aliter in mulieribus: nā ī mulieribus ut se pius ꝑuenit ex uitio menstruositatis: in uiris aūt rōe sto machi: eo ꝙ stomachus uiri aliquādo ē repletus malis hu morib⁹: ⁊ illi hūores siue uopores corrupti ascendūt uer sus caput ex quo gn̄atur talis īfirmitas: hoc etiaꝫ mō acci dit mulieribus: vnde dupliciter euenit eis: naꝫ ex p̄te ma tricis ⁊ etiā ex parte stomachi. Propter quod dicit Aui. ꝙ m̄rix ī muliere ē sicut cloaca ī medio ciuitatis sita: vbi oēs ciues ꝯcurrūt ⁊ ibi sup̄flua emittunt: sic oēs superflui tates que sūt in corꝑe mulieris ad matricem confluunt et

per illum locum purgantur:

Galienus enim et cetera.

Hic confirmat dicta sua experimentis diuersis. primo ergo dicit quod Galienus magnus medicus dicit in medicina sua de quadam muliere que in tantum passa fuit suffocationem matricis quod uix poterat loqui et cecidit quasi mortua et nullum signum habuit interius vite tunc uocati fuerunt plures medici qui uidentes ipsam et ignorantes causam dicebant ipsam ueraciter mortuam. ipse autem Galienus superueniens et considerans causam mulierem a tali passione liberauit Postea subdit quod hec egritudo contigit mulieribus quia multum habundat in eis de menstruo quod corruptum est: et ideo maxime prodest talibus mulieribus cuiuscunque etatis sint et presertim iuuenibus que multum habundant in humido quod sepe subagitentur ut materia illa expellatur. Et hec est causa quare mulieres cum incipiunt coire multum impingnantur antequam concipiant curam nimiam de pueris: nam secundum philosophum in libro de secretis secretorum. cura facit multum senescere. unde mulieres iuuenes quando multum habundant in materia ideo multum appetunt coire propter materie habundantiam et hoc ex instinctu nature Et propterea peccatum est in natura tales mulieres retrahere et prohibere eis aditum ad virum quem diligunt quamuis hoc non sit peccatum in moribus: immo potius oppositum de quo nihil ad presens. Nota quod iste mulieres in hac infirmitnte iacent quasi essent mortue. Et ideo dicunt quod antique mulieres post liberationem a tali infirmitate hoc passe sint ex extasi eo quod rapiantur extra corpus ad celum uel ad infernum ut postea narrent que ibi geruntur. sed hoc est ridiculum nam hoc prouenit

nāliter q̄uis ip̄e nō sic opinētur sed potius ex raptu. ꝛ cau sa quare sic credunt ē quia tūc uapores ascendētes ad cere brū si sint multū grossi ꝛ nebulosi uidetur eis se in inferno positas ꝛ ibi uidere demones nigros. Si aūt tales uapor̄s sint subtiles ꝛ clari tunc uidetur ip̄is ꝙ sint ī celo ꝛ ibi vi deant deū ꝛ angelos eius clare splendentes. Itē nota ꝙ di cunt medici ꝙ tūc tēporis debet fieri fricatō ī pedibus eaꝝ cū sale ꝛ aceto ꝛ titillatio sub brachiis ꝛ tergere cū panno li neo nono. deinde debent fieri ligat̄e fortes in coxis: postea ponantur fetida ad nares earū ut ē fimus uel etiam fumus de capillis hūanis uel de soleis brutorū aīaliū. Et hec egri tudo aliquādo accidit mulieribus pregnantibus ꝛ tūc mul to difficilius curant̄. Item nō ꝙ mulieres iuuenes cū sint calidiores senibus plus ꝯsumūt de nutrimīto q̄ꝫ senes sed a multo nutrimento relinquūtur multe superfluitates ꝛc̄ Item nota ꝙ materia specifica huius ē de se tempata: sed ideo corrūpitur ꝛ transit in naturā ueneni: ex eo ꝙ tal̄ mu lier consueuit coire ꝛ dimittit coitum. Idcirco id quod cō sueuit expelli retinetur in matrice ꝛ corrūpitur: ꝛ sic suffo cat̄ matrix siue generat̄ mola m̄ricis. Itē nō ꝙ illa suffoca tio sepi⁹ fit ex semīe corrupto q̄ꝫ ex semīē mēstruoso. ꝛ rō ē qꝛ lꝫ mēstruū ī mulierib⁹ sit ī maiori q̄tītate q̄ꝫ sp̄ma tñ ñ ei⁹ corruptōm ē maioris opīm̄ti q̄ꝫ mēstruū: iō qñ cōrū pit̄ ī q̄litates maior̄s cōrūpit̄ ꝛ ꝓpt̄ h° s̄t uēnosa. Itē dn̄t me dici ꝙ clausura nariū ad modicū tēpus ualet maxīe in tali peste quia anhelitu retento fortior erit inferius expulsio. Unde licet fetida communiter inficiant corpus tamen ī ta li cura prosunt multuꝫ quia ꝓpter fetida m̄rix tūc descēdit

Et etiã debet fieri subfumigatõ ĩferius cũ bonis speciebus
Jtẽ id quod dicit ĩ lr̃a q peccatũ ẽ ĩ nã ꝛc̃. q pcm̃ ẽ duplex
s. nãle ꝛ morale: mõ auctor hic ĩ lr̃a ĩtelligit pcm̃ nãle q
nã hũana ꝑ talẽ actũ posset in eẽ ꝯseruari: iõ peccatũ nãle
eẽt q talis mulier nõ accederet ad illũ quem diligit ꝛc̃. hic
ponit aliud expimentũ ꝛ dicit se semel audiuisse ab vno so
tio q quando ipse semel eẽt ĩ coitu cũ quadã puella tũc cõ
pleto tali actu ĩuenit ventrẽ suũ usqȝ ad umbilicũ pfusum
sanguine vnde multũ timuit: ꝛ huius rei reqrẽs cãm ab
ĩpo Al. rñdit Al. q ille fluxus nõ fuit mẽstruũ sȝ seminis
mẽstrualis ĩ coitu fluentis ꝓpter mãe habũdantiã. Et sub
dit ulterius q qñcunqȝ menstrua fluũt in coitu tunc aliqñ
prodest mulieri: aliquãdo nocet ꝫm q magis uel minꝰ hȝ
de mã. Nõ prius qđ dictũ ẽ q quedaȝ femĩe multũ habun
dant in semĩe mẽstruoso: ꝛ iõ multa nocumenta qñqȝ inde
surgũt quãdo a coitu retrahũtur qꝛ ꝓpter hoc plures ĩfir
mitates incidere pñt. Ut ergo his fides adhibeat declarat
ea ꝑ quãdã expientiã ut pȝ in lr̃a. Nota q qñ dr̃ q multuȝ
confert femĩs q tpe fluxus mẽstruoꝝ egregie subagitent
ꝛ aliquãdo eis nocet hoc ẽ ꝫm diuersitatẽ mãe mẽstrualis
ꝫm magis ꝛ minus. vñ qñcũqȝ femĩe multũ habundãt in
materia menstruosa maxime ꝓdest eis coitus. sed qñ mo
dicã habent nocet eis. rõ primi ẽ qꝛ coitus maxime opat
ut talis materia melius fluat: sed si mẽstrua sunt in parua
quantitate tunc nocet. rõ ẽ quia tunc femĩa nimis euacuat
ꝛ exinde redditur debilis ꝛc̃.

Hunc autem ꝛ cetera.

75

Capitulũ quartũ tractatus tertiĩ ĩ quo determĩat de ĩpedi mentis ꝛ iuuamẽtis ꝯceptõis. ꝛ pͥmo oñdit que sũt ĩpedimẽ ta. Ho q̃ sũt iuuamẽta. ƀa ibi si vo aliqs. pͥmũ etiã diuidiẽ qꝛ pͥmo ponit ĩpedimẽta ex pte mulieris. scđo ex pte uiri. scđa ibi. ꝛ nõ. pͥmo dicit sic. nũc aũt aliqua uolumus dicerẽ de ĩpedimentis ꝯceptõis q̃ sut plura qꝛ aliqñ mulier ñ con cipit ex nimia frigiditate mr̃icis: qñqꝫ ex nimia caliditate: qñqꝫ ex nimia hũiditate: qñqꝫ aũt ex nimia siccitate: ꝛ qñqꝫ ꝓpter nimiã pĩguedĩeꝫ quia pĩguedo circũuoluta orificio mr̃icis ꝯstrĩgit ĩpam ꝛ ñ pmittit semẽ uiri intꝰ ĩtrare: sić apꝫt simile ĩ oue: cuius rões sũt occulte ꝓpter pĩguedĩeꝫ. vñ tales mulieres qñ coeũt ꝛ semẽ recipiũt cũ ꝓpt̃ pĩguedi nẽ circũuolutã orificio ñ possit ĩtrare mr̃icẽ reiiciũt ĩpꝫ cũ urina. ꝛ iõ pꝰ coitũ ĩ vrĩa talis mulieris manifestũ ẽ si sem̃ uiri relictũ sit ĩ mr̃ice qꝛ si sic tũc urĩa eẽt mũda ꝛ tenuis. Si vo nõ tũc eẽt spissa ꝛ alteriꝰ coloris ꝓpt̃ admixtõꝫ seĩs uiri. Et aliqñ accidit ꝙ p urĩam totaliẽ illud semẽ ñ eiicit: quia cũ ille mulieres calide sint nãe: caliditate ĩpaꝝ exalat Jtẽ quedã mulieres sũt q̃ tã lubricas ꝛ tenues hñt mr̃ices ꝙ semẽ ñ põt ĩtus manẽ. Circa hãc lr̃aꝫ dubitaẽ utrũ femi na nãliter coiens hoc ẽ cũ delectatõe: possit ĩpediri a cõcep tione ꝛ uẽ ꝙ ñ qꝛ ĩ cꝰlibet effectus ꝓductõe instr̃a nccio re qsita debito mõ ordĩata ꝛ disposita illius effectus ꝓductõ nõ põt ĩpediri: sꝫ sic ẽ de femĩa aliqua exñte cũ uiro ꝛc̃. vñ sciẽdũ circa hᵒ ꝙ ꝯceptõ mulieris uno mõ ĩpediẽ ꝓpt̃ excel lẽtiã ĩ q̃litatibꝰ pͥmis ut ẽ nimia caliditas ꝛ siccitas mlĩeĩs Et signũ taliũ femĩaꝝ ẽ tale ꝙ hñt labia aer̃a dura rubicũ da ꝛ rugesta. Alio mõ ĩpediẽ ꝯceptũ ex nimia frigiditate ꝛ

hūiditate mulieris z tales sūt pigues z sōnolēte z hñt ocu
los fluētes: z oēs mulieres q̄ hñt magnas venas circa su
pcilia ī fronte sūt bone socie. z tūc ad rōnē ꝯcedo maiorem
Ad mīorē dico ꝙ tales femīe lꝫ hñ ꝓportionēt ī membris
Ista tñ nō sufficiūt sed requirit debita dispositō mrīcis et
tēpantia spermatis ī qualitatibus p̄mis. Rō ē quia ad ꝯce
ptionē requirit ꝙ mrīx una cū mulieṙ ī eisdē qualitatibus
ꝓportionēt cū mā semīali de qua debet fieri ꝯceptō. Si āt
disproportionēt nō fit ꝯceptō. Itē ꝙ īpedimēti ꝯceptōnis
qñ mrīx ē nimis pīguis rō ē qꝛ tūc spma uiri nō pōt hr̄e in
troitū ad mrīcē per eius orificiū p̄ nimia pīguedīe circūuo
luta. Itē nō ꝙ ad ītentionē Al. loqtur Ipocras. 2. anfo.
d. ꝙ quecūqꝫ mulieres hñt frigidas z densas mrīces ñ pñt
ꝯcipe ꝓpter frigiditatē z siccitatē: nec etiā qñ hūidas habēt
ꝯcipiūt eo ꝙ semen elabit: etiā qñ hñt mrīces ardētes non
ꝯcipiūt quia semē ī eis ꝯcipit. Inmūditia quoqꝫ ipius mrī
cis multū īpedit ꝯceptōꝫ q̄ quidē ē duplex. Quedā ab ītra
z quedā abextra: Ab ītra ē sicut accidit quibusdā mulieri
bus qꝛ mrīces earū sūt īmūde p̄ nimia supfluitate ita ꝙ sp
ma a uiro īfusū retinē nō pñt. Qñqꝫ etiā ab extra ꝓuenit
sicut forte ī mētricibus q̄ superexcellent a uiris de spmate
ꝯtinue recipiūt. vñ spma unius uiri īueniēs spma alterius
in matrice corrumpit ipsum suffocat z extiguit: z per con
sequens generatio cessat zc.

Et nota quod aliquando.

Hic ostendit impedimenta conceptionis ex parte viri se te
nentia z primo facit hoc. secundo remouet dubium ibi. sꝫ

qđ. dicit ergo pmo q sepe ipedit pceptō ex pte uiri q2 aliqñ semen uiri ē nimis tenue quasi aqua: ita q si mrici iñdatur statī elabit sua liquiditate: 7 hoc accidit ex frigiditate 7 siccitate testiculoꝝ: 7 tales nunq̄ȝ uel raro gnāre pñt. Et hꝰ rō ē quia lȝ tale sperma aliqñ ueniat ad debitū locū tñ quia ibi morā nō facit imo statī a mrīce recedit ꝑpter eius aquositatē: iō ipeditur pceptō. Et scias q hoc ipedimētū maxime tenet i spermate flegmaticoꝝ 7 melācolicorū q2 spma istorū ē multū indigestū. vñ etiā aliqñ cātur ex eo q masculus hȝ testiculos nimis frigidos 7 siccos 7 iutilit co. ūt quia eoꝝ semē iutile ē ad gnātōm. Itē nō q aliqñ ex parte uiri ē defectus i uirga eius. s. si sit nimis breuis q2 tūc sem̄ nō pōt ꝑduci ad agrū nāe. aliqñ vo ē nimis lōga: vnde hȝ Al. circa pmū de gnātione aīaliū. virga si ē nimis lōga duplici de cā pceptionē ipedit. Primū q ꝑducit semen ult debitū locū. Secūdo quia cū sit mēbrū neruosū 7 iō frigiđ ꝑpter hoc sperma ꝑ nimiā morā quā facit in uirga ifrigidatur 7 sic ipeditur pceptō. Tertia cā pōt addi q2 postquam semen a tali virga fuerit eiectū ad agrum nature ꝑpter eiꝰ longitudinem nimiaȝ mouendo semē in matrice segregat partem illius seminis: 7 sic impeditur conceptio.

Sed quod nunc.

Hic remouet dubiū q2 dictū ē q ex pte uiri aliqñ ē defectꝰ aliqñ ex pte mulieris: mō aliquis posset dubitare qñ hoc ex pte uiri 7 qñ ex parte femīe eēt. vnde si aliquis dȝ hoc scir accipiat duas ollas mūdas 7 ponat i utraq̄ȝ furfur: 7 in altera ipsarū vrinam uiri: in altera uero urinā mulieris: 7

tūc fortiter obstruat orificiū ollarū p. 9. dies uel pl⁹ tūc si defectus est ex parte uiri ī olla ubi uiri urina posita ē inue niet uermes ⁊ cantabrū fetidū. Si uō ē defectus ex pte fe mine ī olla ubi urina eius posita ē repiet menstruū. Si āt ex utroq3 īpedimentū ē in utraq3 olla hoc īueniet. Sciēdū q̄ hoc expimētū Al. ūitatē h3 qñ sterilitas ꝯuenit hoībus rōne male ꝯplexionis ex eo q̄ tūc urina uiri corrūpit̄ ⁊ dfi cit in ūtutibus nālibus: iō facilit̄ putrefit ⁊ gnānt̄ ūmes Sic quoq3 dico de mēstrno mulieris. S3 si sterilitas esset alia de cā. s. ꝓpter īdispōem uirge uel si eēt ī muliere ꝓpter nimiā pīguedīem mr̄icis: tūc hoc expimentū nō hr̄et ūita tē. Nō ḃm Auerroī. 2. de aīa. Ad hoc q̄ aliqs posset con cipere ⁊ gnāre tria requirūtur. Prio q̄ talis deueniat ad etatē debitā. Scd̄o q̄ ñ sit orbate nāe ḃm ꝯplexioēē ⁊ dispo sitōm nālē ita q̄ nō sit nimis casid⁹ uel frigid⁹ ⁊ q̄ non hēat defectū ex pte mēbrorū genitaliū. Tertō q̄ gnēt p decisio nē semis ⁊ ñ p putrefactionē. S3 dicis q̄ etas adhuc ē con grua. Rñdeo ḃm Arist. 14. de aīa lib⁹ ubi dicit q̄ gnātio masculorū nō ē ꝯueniēs nisi p⁹ tria lustra ānoꝝ. Sed feīa ē nubilis quandocūq3 menstrua incipiunt fluere ⁊c̄.

Si uero aliquis et cetera.

Hic ꝓsequitur de iuuamētis cōceptionis mulierū. ⁊ p̄mo facit hoc. scd̄o ponit expimēta ibi. añq3. dicit ergo primo si aliquis uelit iuuare mulierē ut īpregnetur ac cōcipiat ma sculū accipiat matricem leporis ⁊ eius ītestina ⁊ faciat ea desiccari ⁊ fiat ex illis puluis ⁊ hūc puluerē tempet cū uino ⁊ detur hoc ad bibēdū mulieri ī fine mēstruoꝝ q̄ñcūq3 coit

cũ uiro suo ꝛ ita ꝯcipiet masculũ. Similiter faciat de testi
culis unius leporis. Itē alio mō accipiat mulier lanaȝ suc
cidā de oue ꝛ itīgat ī lacte asine ꝛ debet ligare umbiculuȝ
cũ illa donec coīat cũ uiro: ꝛ cũ hoc remotis extrīsecis et
extrīsecis īpedimentis. Itē aliud exꝑimentũ accipiat ali
quis epar porci pui ꝛ testicuols ꝛ hi desiccati redigāt ī pul
uerē ꝛ cũ uino ꝯmixtus detur masculo ad bibēdũ nā si fue
rit īpotens ad gnãndũ tũc poterit gnãre: ꝛ simlr deƀ mulie
ri si īpotens fuerit ad ꝯcipiēdũ. Nō ꝙ rō p̄mi exꝑimēti est
qꝛ si semē mulieris qđ requirit ad ꝯceptionē fuerit distēꝑa
tũ cũ frigiditate ꝛ grossitie tũc ꝑ talē potatōm reddit cali
dũ. Aliter dr̄ ꝙ talis potō a totali oꝑatione hȝ oꝑari ad cō
ceptionē: ꝛ sic ualeret cuilibet mulieri sterili debite etatis
Sȝ dicis quo tp̄e pꝰ sũptōm huius potus dēant simul coire
Dicēdũ ꝙ femīa dȝ bibē dictũ puluerē cũ vino calido quā
do uadit ad lectũ: ꝛ tũc mas sequēti mane coeat circa auro
rā ī ipa illo mō quo suꝑius dictũ ē ꝛc̄. Scđo nō de alio exꝑi
mēto puta de lana ꝛc̄. succida nouiter recepta vñ ꝙ hic iu
uet ad ꝯceptionē hoc ē a tota ꝓprietate ignotũ nobis: notũ
aũt nãe. Tertio nō de alio puta de testiculis. ꝛ huius ratio
quia talis puluis sic acceptus multũ tēꝑat semen tā uiri q̄ȝ
mulieris reddēdo ip̄m subtile ꝛ aptũ ad ꝯcipiēdũ. vnde cō
petit tā uiris q̄ȝ mulieribus. Sciendũ ꝙ quicũqȝ diligenƚ
iuuare uoluerit ī hoc aliquē uirũ uel mulierē dȝ fideliƚ cō
siderare ꝯplexionē utriusqȝ ita ꝙ si ꝯplexio fuerit nimis ca
lida dȝ eā temꝑare ꝑ frigidũ ꝛ ecōuerso. ꝛ simlr de aliis q̄
litatibus se opposite habentibus:.

Est enim documentum.

Hic ponit unā doctrinā circa dcā ⁊ pº facit hº. 2º ꝯfirmat ꝑ expimētū ibi. vidi enī. dicit pº ꝙ unū documētū ē fideliter obseruādū qñ aliqs nouit aliquā mulierē īpgnatā ꝙ tā añq̄ pepit nihil noīet ī pñtia tal' mulieris nisi qd possit ꝯmode reꝑiri ⁊ ei dari si postulauerit: nā si id postularet ⁊ nullo mō dari posset ei: hret occasionē abbortiēdi: ⁊ hº ē ꝓpt dispōez ꝯriā appetit⁹ mulieris: ⁊ sic fet⁹ ledēt. Et iō ꝯsulūt medici ꝙ qñ etiā peterēt carbones l' aliqd tale dz mīstrari eis. Nō pº ꝙ qñcūq̄ femīe sūt īpgnate tūc maxīe alterāt ī corpib⁹ eaꝝ ꝓpt retētionē mēstruoꝝ q̄ tūc currūt ad mamillas ⁊ ad stomachū: ⁊ iō de facili appetūt diuersa cibaria ⁊ enormia. ⁊ iō ꝯsultū ē ꝙ nullus dēat noīare diuersa cibaria corā ipis q̄ nō possint hri ne exiñ ꝑdat fetus. Vñ sciēdū ꝙ tales sepi⁹ enōmia ⁊ fetida appetūt cibaria. Et h⁹ cā ē qr stomach⁹ taliū mlierū īficit mal' hūorib⁹ ex eo ꝙ mēstrua retēta fluūt ad stomachū iō appetūt cibaria sīlia ill' mal' hūorib⁹. vnde possibile ē ꝙ aliqñ mulier ītm̄ appetat aliqd t'le ꝙ nisi det ei fet⁹ cōrūpit. ⁊ rō h⁹ ē qr ex carētia ipi⁹ qd appetit ītm̄ dbilitat ꝙ fet⁹ ꝯcept⁹ morit l' dissoluūt ei⁹ ligamīta ⁊ sic fiet abors⁹

Vidi enim.

Hic ꝯfirmat dictū suū ꝑ expientiā ⁊ ē ista snīa ꝙ ipe Alb. uidit de quadā iuuene q̄ dū fuit īpgnata petiit poma recentia ⁊ nō potuit hre iō cecidit ad lectū ⁊ īfra diē ⁊ noctē nihil degustauit: tūc circa illā fuerūt quedā ancille iuuenes q̄ nunq̄ ꝯcepant ita ꝙ huiusmōi res occulte erāt ipis. iō qñ

ipa ipregnata petiit poma ipē nō iueniētes poma loqbātur inter se q̄ malū eēt ei dare poma quia simile uiderunt in febricitantibus q̄ nō erat bonū eis dare poma: ideo silr̄ crediderūt de tali puella: ⁊ in hoc fuerūt decepti. Jdcirco ipa puella intūn debilitata fuit ex defectu pomoꝝ q̄ pcedēte tēpore fetus exiuit mortuus: ī eiusq̄ȝ egressu ipa laborauit tribus diebus ⁊ tribus noctibus. Et mater. d. Al. oculis ppriis uidit q̄ in egressu ipius fetus illa puella emisit sanguinē per nares duobus diebus ⁊ vna nocte: ⁊ ille sanguis fuit menstruosus ⁊ signū corruptionis ut patȝ per Jpocratē in anfo. ubi dr̄. Menstruis fluentibus ipossibile ē fetuȝ sanū eē. Postea ɔcludit ut hec oīa picula euitētur: bonū est q̄ tales mulieres custodiantur ⁊ eis cibaria mollia ministrentur ad appetitum earum. Alia uero que huic modo satis essent affinia causa breuitatis omittantur quia ad practicam se extendunt. Nota q̄ quando fetus in vtero matr̄no est mortuus tunc nares mulieris incipiunt cruentari. Et hoc verissimum signum est cognoscendi fetū esse mortuum in vtero materno. Et huius ratio est quia tempore ipregnationis ut dictum est menstrua mouentur versus mammillas et conuertuntur in naturaȝ lactis quo vtitur fetus existens in vtero. Cuȝ igitur fetus fuerit mortuus non indiget nutrimento. Jdcirca menstrua ascendunt superius et expelluntur per nares. Et hoc verum est si mulier ipregnata habūdaret multū i sanguīe q̄ꝛ tūc cruētatio nariū non noceret ei: immo proficeret q̄ꝛ natura ipsius ex hoc aleuiaretur. Et hoc sepe accidit in iuuenculis plenis

sanguine maxime i pncipio pceptionis qñ fetus nondũ idi get multo nutrimẽto. Itẽ dicti Ipocratis. s. q menstruis fluen. rc. ratio ẽ quia ut dictum supius ẽ. postquaz fetus ẽ conceptus tũc matrix ẽ vndiqz clausa r menstrua nõ fluũt ab extra sed ab intra retinentur ut fetus inde nutriat. Si ergo menstruũ fluit quod ẽ nutrimentũ fetus: sequit q fe tus debilitat r per pñs moritur qr ñ põt uiuẽ siñ nutmẽto

Sed antequam.

Hic ponit aliqua experimẽta p que cognoscere poterimus utrũ fetus sit mas uel femia. r dicit anteqz nos puertam sermonẽ ad alia ẽ notandũ vnũ signũ quo possumus hrẽ co gnitionem masculi i utero mrño exñtis. Accipiat aliquis aquã de fonte claro r mũdo r procuret vnã gutã sanguis uel lactis illius mulieris de dextro latere: r hanc guttam i fũdat in dictam aquam: si illa gutta funduz petierit ẽ signũ masculi: si uero supernatauerit est signum femine. Item si mulier habuerit dextram mãmillam grossiorem mascu li signum est: si uero sinistram femine. Postea excusat se d. Nũc esset tempus dicere qualiter succurrenduz eẽt mu lieribus exñtibus in partu: sed hoc pertinet ad medicos iõ pretermittatur. Nota q rõ huius pmi expimenti ẽ qr san guis r lac in tali muliere bene digerũtur r per pñs bñ spis santur ita q partes eorũ adherent simul ita q vna queqz cadit ad fundũ ipsius aque. Sed q tale lac dextre mãmil le esse debeat ratio est quia tũc ibi melius digeratur pter maiorẽ calorẽ regnantẽ circa illam mãmillam. Sed dicẽt aliquis mãmilla sinistra calidior est qz dextra: igitur hoc

dictũ ē falsũ. ꝯña tenet quia oppositũ ꝯñtis ꝛc̄. assũptũ patȝ quia cor hoīs quod circa sinistrā ē: est calidius epate quod circa dextram est ut patet per Aui. in p̄mo cañ. Rñdet̄ ꝙ negetur assũptũ. ꝛ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ licet cor sit magis situatũ circa mamillam sinistrā: tamē plus influit mamille dextre: Et ꝓpter hoc oīa mēbra lateris dextri nobiliora sũt mēbris sinistri lateris. Unde aliquis posset dubitare vnde ē ꝙ aliqui masculi subtiles ꝛ bene dispositi generāt pueros grossos ac ieptos ꝛ ecōuerso. Rñdetur ꝙ quādo coitus fit imediate postq̄ȝ hō bibit ꝛ ꝯmedit bñ tũc ꝯcipiũt̄ ꝛ gñantur grossi tā corpe q̄ȝ aīa. Sed qñ coitus fit post digestionem cibariorũ tũc ꝯcipiũtur habiles ꝛ subtiles. Itē aliud dubiũ quare ē ꝙ quidā uiri sp̄ gñānt femīas lȝ semē eorũ simł' cũ semīe menstruali femīe sufficiēter posset eē dispositus ad gñāndos masculos. Rñdetur ꝙ hꝰ cā ē p̄m aliquos carnositas virge. ꝛ etiā ꝙ in aliquibus uiris semē semp̄ se inclinat in ꝓiectione ad mr̄icē versus latus sinistrum.

Antequam.

Hic ē quartus ꝛ ultimꝰ tractatus huiꝰ libri ꝛ uoꝫ de natura ꝛ gñatione spmatis. vnde dicit anteq̄ȝ īponamꝰ finē dictis nr̄is ut doctrina nr̄a faciliori mō ꝛ magis cōplete hēatur cũ de nā mēstruoꝝ aliqua dicta sũt: transeunduȝ ē ad nām spermatis ī uiro ꝛc̄. vnde p̄mo dicit ꝙ sperma in uiro nihil aliud ē q̄ȝ supfluũ alimēti qꝺ in substātiā aliti nō cedit. Et nō ꝙ spma eē supfluũ dupliciter intelligit̄. Uno modo rōne substantie alende. Alio mō rōne substantie generande. primo mō dr̄ eē supfluũ eo ꝙ nō cedit ī substātiā

aliti. secundo modo non: ĩmo ẽ necessarium quia cõcurrit ad generationem tanquam principium nãle effectiuum.

Iuxta enius et cetera.

Hic ponit quãdã dĩonẽ ex q̃ infert diffinitõz spmatis. ⁊ dicit q̃ circa gnãtõm spmatis ẽ ꝯsiderãdũ q̃ medici ponunt q̃tuor digestiones. unã ĩ ore. ꝫam ĩ stomacho. tertiã ĩ epate. q̃rtã ĩ singl'is mẽbris alendis. sꝫ phĩ nãles discordant a medicis q̃ ponũt ꝑfcãz ⁊ ultiaz digestionẽ ĩ corde. pꝰ ea declarat. d. q̃ ꝑma digestio nihil aliđ ẽ nisi bona masticatõ ⁊ subtil'ipiꝰ cibi q̃ ut aiũt medici. nã dedit dẽtes hoĩ ⁊ aliis aĩalibꝰ hñtibꝰ dẽtes ꝓpt hᵒ ut cũ eis ꝯterẽt cibũ. iõ ĩ aĩalibꝰ carẽtibꝰ dẽtibus ipa nã ĩ supiori mãdibula duos uẽtres adaptauit. unũ q̃dẽ ĩ quẽ cibũ ponũt: aliũ v̇o ĩ quẽ cibũ rumatũ colligũt ꝫꝫ q̃ aliq̃bus mẽbris ꝑncipalibꝰ iuuat̃ digestio ad expellẽdũ nut̃mẽtũ ĩ sua forma usq̃ dũ uiget r̃stauratõ ĩ singl'is mẽbris ꝫꝫ exigẽtiã deꝑditi q̃ cõtinuo calor nãlis agit ĩ hũidũ sibi subiectũ. sed ĩ hoĩbus subtilior ẽ digestio ꝫꝫ q̃ sibi ꝯpetit q̃ hõ ẽ excellẽtissime nãe int̃ oĩa uiuẽtia. ⁊ in scđa digestione expellit̃ nutrimẽtũ sũptũ a ꝑma forma ⁊ inducit̃ aliena: ⁊ grossũ a subtili sepat̃. ⁊ id q̃đ ẽ dulce ⁊ đlectabile mittitur ad epar qui calore suo illud subtiliat ⁊ inducit sibi actione propria ⁊ naturali formam sanguinis. Cũ ergo in tali digestione illud quod melius ẽ sugit̃ a quolibet mẽbro nutriendo. ⁊ ꝫm exigentiam deperditi fit ĩ oĩbꝰ mẽbris restauratõ. Nõ ꝑmo q̃ nãles discordant a medicis. rõ ẽ q̃ ꝫꝫ Ari. ĩ li. đ iuuẽ. ⁊ senec. cor ẽ ꝑncipiũ hoĩs ⁊ ꝑncipale int̃ oĩa mẽbra q̃ ẽ ꝑmũ uiuẽs ⁊ ultimũ moriẽs.

iō ꝯm nāles ultīa digestio ꝓcedit a corde. Unde sciēduz ꝙ lz Al. dicat ī lr̄a ꝙ aliqui medici ponūt quatuor digestiōs nihilominꝰ aliqui apponūt quītā ut Aui. qui in ꝑmo cañ. q ponit unā digestionē q̄ fit in oībus venis corpis: ⁊ sic sunt v. Sz nāles tm̄ ponūt tres. ꝑmaz in stomacho ⁊ ibi segregatur purū ab īpuro: ita ꝙ ipurū ⁊ stercus eiiciūt̄ ꝑ posteriora: purū ꝟo trahitur ad epar ⁊ ibi fit digestio ꝯa. s. mutatione mãe ī sanguinē ⁊ etiā sepatur id quod purius ē ab īpuriori: ita ꝙ īpurior pars eiicitur ꝑ uias urinales ⁊ uoc̄t urina: pars ꝟo purior ad cor trahitur: ibi fit digestio. tertia ita ꝙ sicut in superioribus fuit etiā id qd̄ purius ē sepat̄ ab īpuriori ⁊ īpurius ſpgitur ꝑ totū corpus ⁊ postea ꝑ poros ī modū sudoris eiicit̄: purior ꝟo ps trahitur ad singula membra corpis restaurando dep̄ditū. Et iō uolūt nāles ꝙ in ore nō fiat aliqua digestio sz solū masticatō ut patet in lr̄a. Itē sciendū ꝙ aliqua aīalia ut dictū ē nō hn̄t dentes in supiori mādibula: ⁊ ista aīlia hn̄t duos ventres vnū in qͦ de die cibū colligūt. ⁊ aliū in quo ꝺ nocte fit debita masticatio. ⁊ dicuntur aīalia ruminantia eo ꝙ ruminant. Sed diceret aliquis quare hec animalia non habent dentes ī superiori mandibula. Rn̄detur ꝯm nāles ꝙ mã que debēt trāsmutari in dentes supiores transmutat̄ ī cornua. Itē dubitaret forte aliquis qualiter alimentū transeat de loco uniꝰ digestionis ad aliā puta de stomacho ad epar ⁊ de epate ad cor. Rn̄detur ꝙ a stomacho ⁊ intestinis ꝓtendūt̄. 8. uene ꝟsus epar qbus mã ī stomacho gnāta sumit̄ a ꝟtute nāli existente in epate. ⁊ iterum sunt vene procedentes de epate versus cor quibus tunc materia trahitur sanguinea

i epate gnāta vsus cor ꝛ iñ ulťius ſpgiť p totū corpus.
Iuxta quod notandum.
Hic circa dcā adducit quoddaꝫ nōbile ꝛ pmo hoc facit. ſo
mouet dubiū ibi. ſed ex iſtis. pmo dicit ꝙ illa depditō gnāť
i ſingulis mēbris oī tpe p calorē nālē agētē i hūidū ꝛ facit
ipm exalare ꝛ ſua actione ꝯſūmit hūidū qꝛ uita aīal' ꝯſiſtit
i calido ꝛ hūido: ꝛ iō ncc̄e ē ut utanť nutrimēto ad reſtaurā
dū illud hūidū depditū quia alias corrūpenť ut. d. phūs i
de iuuētute ꝛ ſenectute. Itē nō ſm oēs ꝛ medicos nāles ꝙ
uita aīalis ē tāq̄ꝫ lucerna uel cādela ardēs i quib⁹ ſūt duo
nc̄c̄io requiſita ut talia ardeant. ſ. calor ignis ꝛ oleū u l'alia
pīguedo: igiť ſicut i iſtiſ q̄ꝫdiu durat oleū uel alia pīguedo
i que ꝯtinue agit ignis tādiu ardēt niſi forte ab extra īpedi
anť utputa extīguēdo. Ita pari mō uita aīalis q̄ꝫdiu durat
hūidū radicale ꝙ ꝯtinue a calore nāli ꝯſūmiť: tam diu ſtat
uita niſi uiolenter interficiatur uel gladio uel huiuſmōi.
Sed ex iſtis que et cetera.
Hic mouet quoddam dubiū ꝛ primo hoc facit. ſecundo di
ſtinguēdo ſoluit ibi. iuxta quod notandū. primo dicit ex
his que dicta ſunt oritur dubitatio vtrum actio caloris in
humidum ſit operatio caloris. ꝛ dicit ꝙ operatio ex parte
caloris accipitur tripliciter. hoc etiam dicit in ſecundo me
thaurorum capitulo de operatione qualitatis: quia calor
inquantum calor habet diſſoluere ꝛ alterare ꝛ congregaŕ
homogenea ꝛ diſſoluere eterogenea. quod patet ſi accipia
tur vna maſſa compoſita ex auro et argento ꝛ ponatur ad
ignem tunc calor ignis ſeparat ꝛ facit fluere aurum ab

argēto. Si opatio caloris inquātū nālis hꝫ ī se ṽtutē for matiam uniuscuiusqꝫ nāe cꝰ calor dr̄ eē nālis ꝛ sic ī eo dicit̄ eē ṽtus celi. Sꝫ calor īquātū nālis calor hꝫ digerē hūidū sibi ꝓportionalit̄ subiectū ꝑm exigētiā cꝰlibet speciei: igit̄ nō cōseruat̄ hūidū inquātū calor sꝫ inquātū calor nālis ꝛc. Nō ꝑm aliquos ꝙ calor ē quītuplex. Est enī calor elemē taris sicut calor ignis. Secūdus ē calor nālis ut calor nāl̄ qui ē in corpe mixto. Tertius ē calor viuificatiuꝰ ut calō viuentiū. Quartꝰ calor aīalis ut calor aīaliū. Quītꝰ ca lor celestis ut calor solis. Ex his pōt solui dubiū ꝑus motū s. ꝙ calor q ꝯsumit hūidū radicale est calor uitalis ex eo ꝙ nullus alius calor nutritur ex humido radicali.

Istis igitur et cetera.

Hic īducit diffinitōm spermatis. ꝛ primo facit hoc. ꝑo po nit quedā nōbilia circa nām spmatis. vn̄ dicit istis uisis ꝛ ītellectis breuit̄ redeamꝰ ad ꝓpositū ꝛ dicamus ꝙ spma ni hil aliud ē qꝫ supfluū alimēti qđ in substātiā rei alende non cedit. nā cū in viro tm̄ digerit̄ ī tertia digestione id qđ non cedit ī restauratione deperditi: mittit̄ ꝛ ꝯuertit̄ ī colorem sanguis subtilis ꝛ clari ad uasa genitalia ubi ṽtute testicu lorū dealbat̄: ꝛ iō spma uiri ē coloris albi ꝓpter calorē ꝛ de coctionem quā habet ex parte testiculorū. Nota ꝙ super fluum alimenti est duplex. quoddam ē proprie dictum id quod non est aptum transmutari in substantiam rei alēde ut sunt stercora sudores ꝛ similia. Aliud quod bene ē ap tum natum transmutari in substantiā rei alende sed tamē nō potest ꝓpter eius copiā māe. Ad ꝓpositum dico ꝙ spma

pmo mō nō ē supfluū sed bene secūdo mō. vnde spma a quibusdā phis sic diffinit. Sperma ē sanguis effusus p vtutē testiculorū dealbatus. Sed ɔ hanc diffinitōz dr pz Ari. in de aīalibus q in cerebro nō ē sanguis: sed hoc ipi saluāt exponēdo Ari. qui sic intelligit q in medullari substātia cerebri nō sit sanguis: ꝛ hoc uerū ē qm̄ ē substantia pura alba ut sensui apet: verūtamē in pelliculis cerebrū īnoluētibus ē undiqꝫ sanguis ꝛ ab his deuenit sanguis q p testiculos dealbat ꝛ efficit sperma: ꝛ ita saluāt dictā diffinitōem. Alio mō diffinitur. Sperma ē superfluitas ultimi cibi digesti. Itē sic quoqꝫ sperma ē supfluitas qua nō indigemus hoc exponit. s. quātū ad ɔtinuatōz nostri: uerū sine hac supfluitate nā specifica n̄ pōt conseruari ī esse: ꝛ ideo talis superfluitas est necessaria.

Ideo sperma amplius.

Hic oñdit q opatur spma emissū a uiro ultra q̄z nā regrat ꝛ dicit ꝑpt hec q̄ dcā sūt seqtur q spma emissuz a uiro apliꝰ q̄z nā regrat nimis corpus debilitat: nā cū hēat vtutez humectandi ꝛ calefaciēdi corpus qn̄ nimis ex eo extrahit corpus remanet exsiccatū q2 extracto hūido fit debilitatō uite ꝛ per consequens ut frequenter sequit mors. Et hꝰ causa ē quare qui nimis coeūt sunt breuis uite. Hoc etiā dicit philosophꝰ ī li. de lōgitudīe ꝛ breuitate uite. Et sbdit Al. ꝑpt hꝰ mulieres sūt lōgioris uite q̄z masculi: ꝛ mulus asino et equa: ex quo equa gnāt mulos. ꝑpter hoc etiā passeres masculi sunt breuioris uite q̄z femīe iporū. Esset eniz gnālit verum q masculi essent longioris vite quam femine: si

nō coirent quia uita ꝯsistit i hūmido radicali ⁊ calido: ⁊ hͦ utrūq₃ emittit̄ per sperma. Nota q̄ aliquis possit intantū coire q̄ non solum emitteret superflua nature ut ē sperma verū etiā q̄ esset necessariū nature ut emissio sanguinis p̄ coitū nimium: ⁊ hoc esset causa mortis.

Circa naturam spermatis.

Hic Al. circa naturā spermatis ponit quedā documēta ⁊ dicit q̄ circa naturā spermatis dēmus scir̄ q̄ sperma aliqñ ē durū ⁊ bene decoctū in testiculis ita q̄ quelibet eius pars adheret alteri parti: queādmodū pars picis ⁊ istud semper ē albū sicut lac coagulatū fortiori coagulatōe: ⁊ hoc sp̄ma habet naturā fluxibilitatis non dico in partibus suis: sed de uase testiculorū quia aliter non posset peruenire ad mē brum mulieris: ⁊ de isto spermate generat̄ fetus fortis: Si aūt fuerit sperma tenue nō bene decoctū nec digestū ge nerat̄ fetus fragil' hñs mēbra debilia. postea q̄ aliqñ fetus d̄bilitatur ī utero materno ꝓpter hoc q̄ mulieres grauide lactant alium puerum prius genitum. Et huius causa est quia illa materia de qua puer existens in utero deberet nu triri: mutatur in alimentum de quo nutriatur puer genit⁹ que lactat mater. Et iste casus sepe cōtingit hodierno die Nota q̄ in illis qui raro exercent coitum ē sperma bene di gestum: ⁊ ideo quāprimum veniunt ad talem actum cito generant: ⁊ ut plurimum masculos propter longam deco ctionem spermatis factam in testiculis ⁊c̄.

Ut autem in summa et cetera.

Hic recapitulat omnia que dicta sunt hucusqꝫ in hoc libro ⁊ primo dicit: ut videatur intentio totius libri ĩ uua sũma ideo colligamus ea que dicta sunt per modum recapitula tionis. Unde primo determinatũ est qualiter Embrio concipitur. Secundo de successiua formatione fetus ꝭm influentiam superiorum septem planetarum ex parte tam corporis q̃ꝫ anime. Tertio de generatione animali um sine semine. Quarto de formatione Embrionis cõ pleta. Quinto de formatione animalium que sunt mon stra in natura. Sexto de signis conceptõnis. Septi mo de signis castitatis. Octauo de ĩfirmitate matricis que vocatur suffocatio. Nono de his que impediunt cõ ceptionem. Decimo de his que ad conceptionem iuuãt

Undecimo ⁊ ultimo de generatione spermatis in viro Et iste ordo patuit a principio libri usque ad finem. Po stea excusat se si aliquid diminute ⁊ nõ integre dixerit ⁊c̃. Ultimo dicit concludendo. Istis igitur intellectis ĩpona mus nostris dictis finem: ⁊ grates reddamus deo qui illu minauit nostrum intellectum pre ceteris hominibus qui nunquam sciuerunt talia: ⁊ cetera:.

Explicit liber Alberti magni de secretis mulierum. 1428. vicesimaquarta die mensis Junii.

